

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Jannica Jahnsson
Otsikko	Raaseporinkatu 15- Korjausrakentamisuunnitelma vapaa-ajan asunnolle
Sivumäärä	76 sivua + 5 litettä
Aika	09.05.2014
Tutkinto	Muotoilija AMK
Koulutusohjelma	Muotoilu
Suuntautumisvaihtoehto	Sisustusarkkitehtuuri
Ohjaajat	Petra Lassenius, Tuntiopettaja Ville-Matti Vilkkä, Lehtori

Hangossa sijaitsevalle vapaa-ajan asunnolle tehdään ensi vuonna peruskorjaus. Tarkoituksena on remontoida talo ympärivuotiseen käyttöön. Tällä hetkellä talossa pystyy asumaan vain kesäisin eikä talon sisällä ole juoksevaa vettä. Talolle täytyy tehdä toimiva suunnitelma tuleville muutoksille ja asukkaiden tarpeiden mukaan niin, että se säilyisi monta kymmentä vuotta eteenpäin.

Tämä motivoi minut, koska se on ajankohtainen aihe ja talon peruskorjaus on tarkoitus aloittaa ensi vuoden aikana. Haluan tutustua paremmin vanhan talon historiaan ja rakennustapaan, jotta pystyn parhaimmalla tavalla ymmärtämään, mikä idea sen takana on ja suunnittelemaan talon tähän päivään toimivammaksi kunnioittaen talon alkuperää. Tutkin talon historiaa ja perinteisiä korjausmenetelmiä, jotka auttavat tekemään oikeita valintoja suunnitelmassani ja materiaalivalintojen suhteen.

Olen perehtynyt Hangon työläisasuntojen historiaan ja kerännyt materiaalia perinne- ja korjausrakentamisesta. Olen myös saanut Hangon rakennusvalvontaviraston kautta vanhoja piirustuksia, joiden avulla olen piirtänyt piirustuksia talosta ja tutkinut sen alkuperäistä tarkoitusta. Näiden tietojen pohjalta olen laatinut toimivan suunnitelman talolle yhdistäen sen historiaa ja nykypäivää hyväksi kokonaisuudeksi.

Suunnitelmaan sisältyy talon inventointi, jossa käyn läpi nykytilannetta, muutokset ja materiaalien uudelleen käyttö. Olen tehnyt piirustuksia tulevista muutoksista ja laatinut huonekortteja, joissa on tietoa pinnoista ja materiaaleista.

Avainsanat: Vapaa-ajan asunto, korjausrakentaminen, perusparannus

ABSTRACT

Author (s)	Jannica Jahnsson
Title	Raaseporinkatu 15 A renovation plan for a secondary home
Number of pages	76 sides + 5 attachments
Date	09.05.2014
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree program	Design
Specialization option	Interior Architecture and Furniture Design
Intstructors	Petra Lassenius, Lecturer Ville-Matti Vilkkä, Lecturer

A secondary home in Hanko is in bad condition and needs a renovation plan. The purpose is to make the house habitable all year around because it is visited only in the summers because of its condition. The house needs to be modernized and made functional so that it will remain useable for many years to come for future generations. The aim is to restore, re-use and rebuild it by respecting its long history.

The author has gathered information about the history of the house and building in a traditional way. This will help understand the function of the house and determine the best way for preserving it material wise. Analyzing the old drawings of the house, using the knowledge about building in a traditional way and the history of the house will help making a functional renovation plan.

The Plan consists of a documentation of the house and materials that can be re-used. There are also multiple drawings of the plan and individual cards for each room that tells what material is used on which surface. As a result I have come up with a plan that will serve the users and fill the need for modern living many years to come.

Keywords: Renovation, traditional building, secondary home

1. JOHDANTO

Opinnäytetyössäni käsittelen vanhan työläisasunnon muutosta ympärivuotiseksi vapaa-ajan asunnoksi. Talo sijaitsee Hangossa ja on ollut perheeni omistuksessa 1970-luvusta lähtien. Talolla on edessä iso muutos. Tällä hetkellä siellä pystyy olemaan vain kesäisin, koska talossa ei ole juoksevaa vettä ja pihalla on vain liiteri, jossa on käymälä. Talo on hyvin huonossa kunnossa.

Aikomuksena on aloittaa talon peruskorjaus ensi vuoden aikana. Talo tulee perheeni käyttöön ja sen on tarkoitus säilyä ja palvella myös tulevaa sukupolvea. Tavoitteena on tehdä talosta tuleville tarpeille toimiva ja lisätä toimintoja tämän päivän tarpeiden mukaan, mutta kuitenkin säilyttää sekä tuoda esille sen vanhoja piirteitä sekä ulkopuolelta että sisäpuolelta.

Remontoituna ja uusilla mukavuuksilla talo palvelee asukkaita ympäri vuoden. Kesäisin siellä käy paljon vieraita, ja talvisin se on paikka, mihin paeta arjen kiireestä.

Opinnäytetyöni toisessa luvussa esittelen kohdetta ja käyn läpi taustoja sekä historiaa työläistalojen toiminnoista ja pohjaratkaisusta. Tämän pohjalta analysoin ja pohdin vanhaa arkkitehdin piirtämä kuvaa ja vertailen sitä nykypäivään. Näin ymmärrän paremmin talon toiminnallisuutta.

Työni tavoitteet ja rajaus ilmenevät kolmannessa luvussa ja neljännessä luvussa perehdyn perin-nerakentamiseen ja hirsitalon korjaamiseen. Samassa luvussa esittelen myös pari samankaltaista kohdetta, joita olen käynyt tarkastelemassa, jotta voisin vertailla niissä erilaisia toiminnallisia ratkaisuja suunnitelmaani varten. Hankkimani tietojen perusteella perustelen valintojani ja ratkaisuja suunniteluprosessin osiossa, jonka jälkeen esittelen valmista suunnitelmaa ja arvioin lopputulosta.

Kuva 1: Ilmakuva

2. KOHDE JA KÄYTTÄJÄT

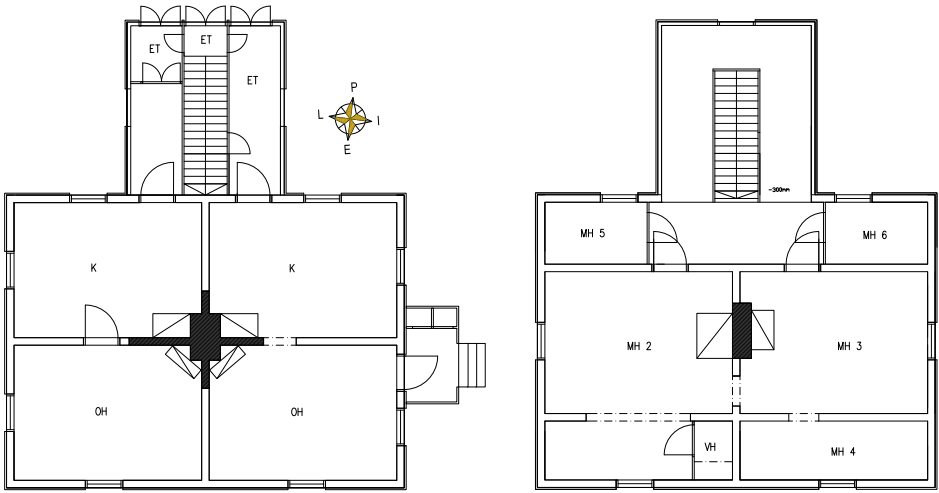
2.1 VAPAA-AJAN ASUNTO RAASEPORINKADULLA

Kohde sijaitsee Hangossa, tarkemmin Hangonkylän Raaseporinkadulla numerossa 15. Talo on 1900-luvun alussa rakennettu ja tullut sukumme, eli isovanhempieni omistukseen vuonna 1974. Olemme viettäneet kaikki kesälomamme vanhempieni, isovanhempieni ja äidin siskon perheen kanssa. Viime vuodesta lähtien talo on siirtynyt perheeni omistukseen, ja olisi aika tehdä talolle perusparannus.

Talo on palvellut meitä kaikkia hyvin, ja koska talo on aikoinaan suunniteltu ja tarkoitettu useammalle perheelle, meillä kaikilla on ollut omat nurkkauksemme ja kaikki saaneet oman rauhansa. Näin myös uudessa suunnitelmassa on tarkoitus olla, jotta se palvelisi monta ihmistä samaan aikaan. Talo ei tällä hetkellä sovellu ympärivuotiseen käyttöön, ja sen sisälle ei ole vedetty vettä. Pihalla on kuitenkin oma vesikaivo ja pihalla sijaitsevassa liiterissä on käymälä.

Talossa asutaan ainoastaan kesäkuukausien aikana, koska silloin pärjää vähillä mukavuuksilla, kun viettää paljon aikaa ulkona, eikä taloa tarvitse lämmittää muulla kuin takalla. Talvisin esim. peseytyminen ei ole miellyttävää, kun talon sisällä ei ole vettä eikä märkätilaa. Tämä hankaloittaa siellä olemista, joten talvisin käynnit ovat viime vuosien aikana käyneet vähin.

Liite 2: Alkuperäinen pohja alakerta vasemmalla, yläkerta oikealla

2.2 TALON HISTORIA

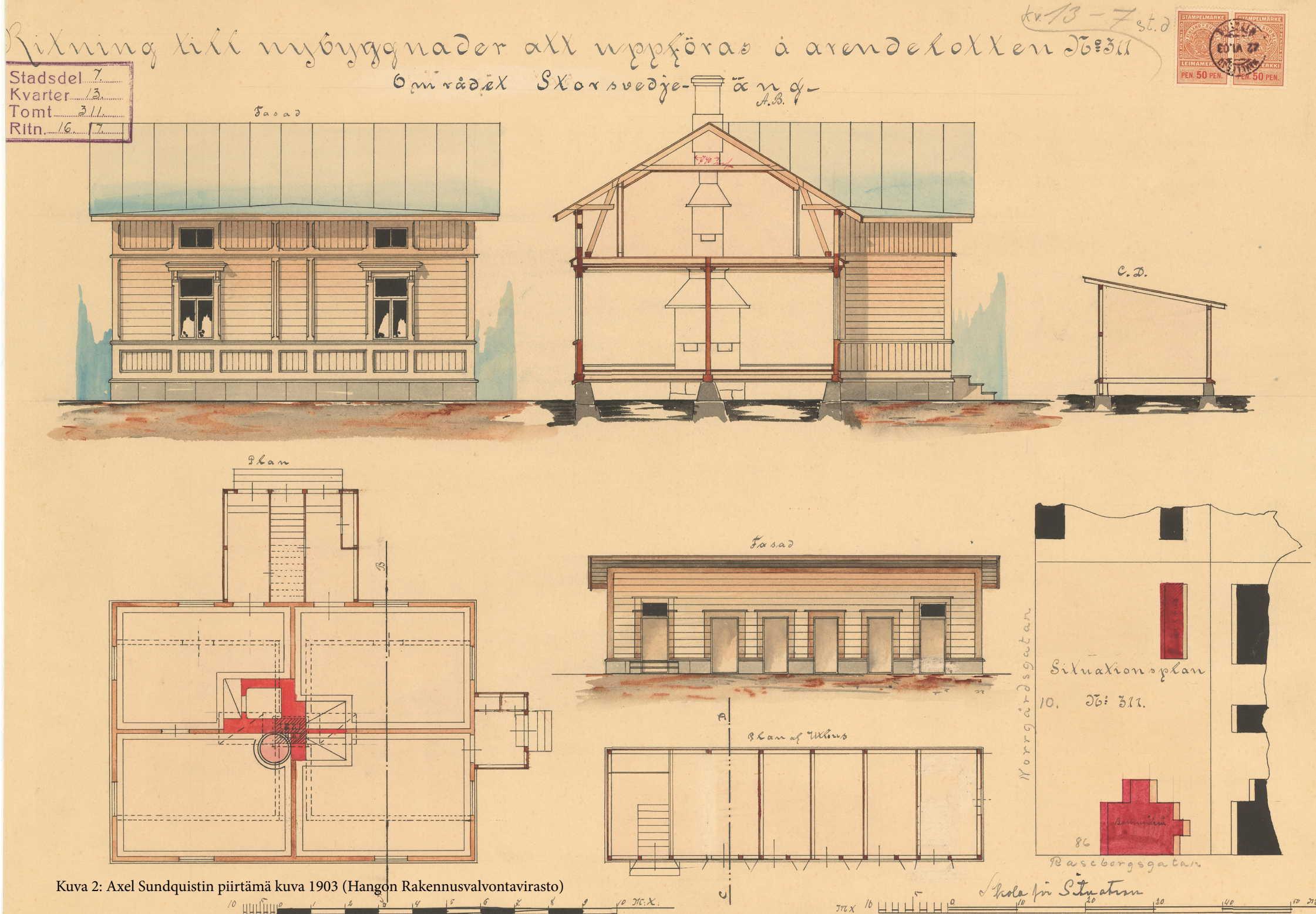
1900-luvun alussa Hangon talous ja teollisuus kasvovat runsaasti. Kaupungin väkiluku kasvoi ja kaupunkia piti laajentaa. Tämä johti siihen, että rautatien pohjoispuolelle kasvoi iso omakotitalo-alue, eli Hangonkylä, johon työläiset asettautuivat. (Rökman 2013, 1.) Kaupunginosan kaavoitus suunniteltiin ruudukoksi ja tontit asettuivat etelä-pohjois-suuntaan, jotta auringonvalosta saisi mahdollisimman paljon hyötyä, kuten asemapiirroksista (Liite 1) tulee ilmi (Rökman 2013, 15). Talostamme ei ole tarkkaa tietoa rakennusvuodesta. Vertaillen vuosilukua vanhassa asemapiirroksessa ja rakennusmestari Axel Sundquistin piirtämässä kuvassa (kuva 1) vuodelta 1903, voin päätellä, että talo on luultavasti rakennettu vuonna 1904.

Vuosisadan vaihteessa arkkitehtuurin ihanne yhdistyi vahvasti muuttuneeseen ajatukseen liittyen hygieniaan, raikkaaseen ilmaan ja auringonvalon tärkeyteen rakennuksien sisällä. Haluttiin luoda hyvinvointia edistäviä ympäristöjä ja rakennuksia. (Rökman 2013, 18.) Asumismuoto oli silloin hyvin vaihteleva riippuen sosiaalisesta asemasta ja erot näkyvät mm. rakennusten koossa ja pohjaratkaisuissa. Asuinrakennusten koot vaihtelivat pienistä taloista, joissa asui yksi tai kaksi perhettä isoihin rakennuksiin kymmenillä asunnoilla. Asunnot koostuivat yhdestä tai kahdesta huoneesta ja asettuivat sydänmuurin ympärille. Tällä periaatteella talot jaettiin useampiin asuntoihin. Jotta asukkailla olisi varaa asua omakotitaloissa, ullakkokerros toimi usein vuokra-asuntona. (Rökman 2013, 20.)

Vanhan pohjapiirroksen mukaan (kuva 1) talo on jaettu neljään asuntoon. Alakerrassa on kolme asuntoa, joista kaksi oikealla puolella sydänmuuria ja yksi kahden huoneen asunto vasemmalla puolella. Neljäs asunto yläkerrassa, eli ullakko, on toiminut yhtenä vuokra-asuntona. Tämän voi päätellä siitä, että sisäänkäyntejä on neljä. Pihalta on kolme sisäänkäyntiä, joista keskimäinen johtaa yläkertaan ja neljäs sisäänkäynti on kadun puolelta.

Koska hygienian nousi tärkeäksi osaksi arkkitehtuuria, monet talot jaettiin yksityiseen ja vieraille tarkoitettuun osaan. Sydänmuuri jakoi talon kahteen puoliskoon, jolloin yksityinen puoli sijoittui pihalle päin ja oleskelu kadulle päin. Hygienian vuoksi vieraat eivät saaneet kulkea yksityisen tilan läpi, joten sisäänkäynnit suoraan kadulta yleistyivät. (Rökman 2013, 20.) Sisäpihalla talossa oli yhteinen aula, josta oli eri asuntoihin oma sisäänkäynti (Rökman 2013, 56).

Axel Sundquistin piirtämässä kuvassa (kuva 1) tämä ei kuitenkaan päde. Ainoa asunto, jossa tämä voisi toimia, on sydänmuurin vasemmalla puolella oleva asunto, mutta kadun puolelle ei ole sisäänkäyntiä. Kiinnostavaa on se, että asuntojako ei toteutunut niin kuin alkuperäisessä suunnitelmassa (liite 2), vaan sitä on muutettu kolmeksi asunnoksi, kaksi alhaalla ja yksi ylhäällä. Tämän voi päätellä siitä, että sydänmuurin oikealla puolella sijaitsevien asuntojen väliin on tehty aukko/ovi, joka on alkuperäinen. Näin talon herralle on luultavasti saatu asunto, jossa on yksityinen puoli, josta kuljetaan pihan puolelta, ja vieraiden vastaanotolle kulku on kadun puolelta.

Kuva 2: Axel Sundquistin piirtämä kuva 1903 (Hangon Rakennusvalvontavirasto)

2.3 NYKYTILANNE

Edellisessä osiossa kerroin talon alkuperäisestä pohjaratkaisusta. Se on pysynyt hyvin samana tähän päivään asti, lukuun ottamatta paria pientä muutosta 50- ja 70- luvulla.

1950-luvulla tontti on puolittunut tuntemattomista syistä. Tonttia on luultavasti myyty rahan tai sen koon tuoman vaivan takia. Vuodesta 1958 (Liite 4) löytyi Hangon rakennusvalvontavirastosta piirustus nykyisestä liiteristä, joka sijoittuu poikittain tontin ylälaidalla. Vanhasta liiteristä (kuva 1) ei ole enää mitään jäljellä. Nykyisessä liiterissä on käymälä ja muutama varasto, jossa säilytetään pyöriä, polttopuita ym. Tähän tullaan rakentamaan vierashuone/saunaosasto sekä varastoa, mutta siihen en ota tässä opinnäytetyössä kantaa.

Kun isovanhempani ostivat talon vuonna 1974 itselleen, asuntoja ja asukkaita oli yhä kolme. He kuitenkin halusivat alakerran toimivammaksi yhdelle perheelle, joten he tekivät aukon alakerran kadunpuoleisten huoneiden väliin (liite 3). Näin alakerrassa pääsee kulkemaan kerroksen läpi. Alakerrasta poistettiin myös vanhoja tapetteja niin, että hirsiseinät jäivät paljaksi ja vasemmanpuoleisesta huoneesta purettiin puuhella, jonka tilalle tuli pieni pönttöuuni. Tämä huone muutettiin makuuhuoneeksi. Alakerrassa oli silloin korkkilattia, mutta se poistettiin ja päälle asennettiin lastulevyt ja muovimatto. Yläkerrassa ei ole tehty muita muutoksia kun maalattu pinkopahvilla peitetyt seinät valkoisiksi.

Talon ulkoverhoilu on yhä sama kun 1970-luvulla, mutta se on maalattu erivärisiksi sen jälkeen. Ennen väri oli valkoinen (kuva 3), mutta isovanhempani maalasivat sitä 70-luvun värien mukaan keltaruskeaksi. Silloin ihmiset ihailivat kauniin väristä taloa, mutta se on elänyt aikansa jo. Muita muutoksia ulkopuolelta oli huonokuntoisen lasiverannan purku. Ovi on vielä olemassa, mutta sitä ei ole käytetty sen jälkeen.

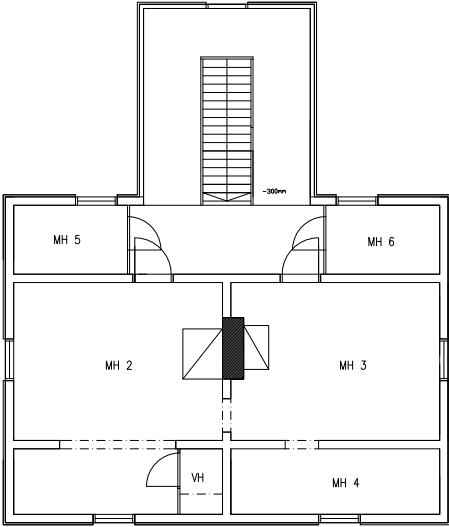
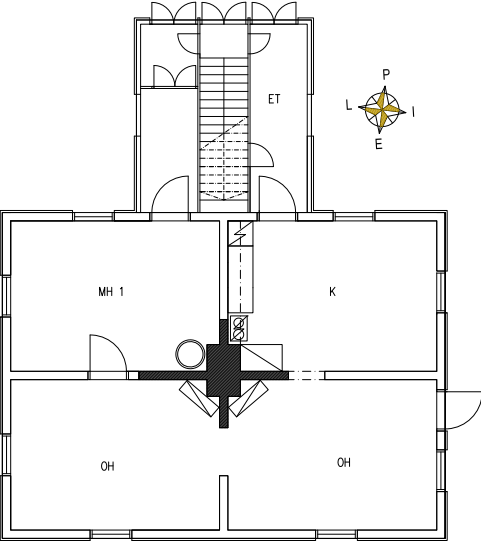
Talo on hyvin huonossa kunnossa: se on kallistunut ja perustuksessa on vaurioita. Perustuksen tuuletusluukut ovat jo monta vuotta olleet avaamatta ja talossa on käytetty vääriä materiaaleja, jotka ovat johtaneet siihen, että talo ei hengitä ja on syntynyt homeita alimman kerroksen lattiaan. Tilat ovat muutenkin nuhjuiset ja kaipaavat perusteellisen pintaremontin.

2.4 KÄYTTÄJÄT JA KÄYTTÖTILANTEET

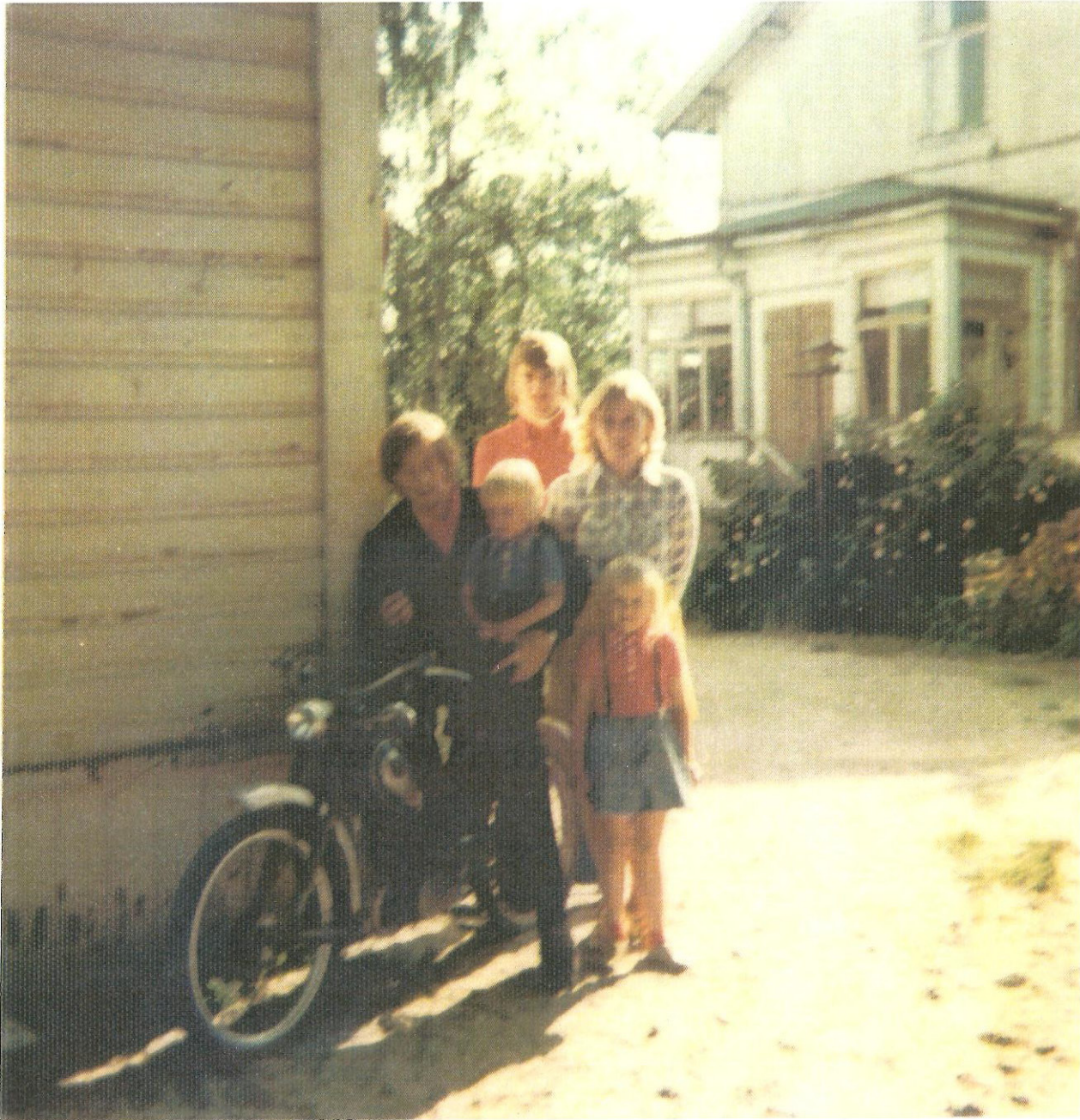
Ensisijaisesti talon tarkoitus on palvella yhtä perhettä, jossa on viisi henkeä. Mutta koska olemme jo aikuisia, täytyy ottaa huomioon, että tulevaisuudessa perhe on mahdollisesti kasvanut ja lapsenlapsille täytyy olla tilaa. Talon pitäisi soveltua ympärivuotiseen käyttöön ja toimia vapaa-ajan asuntona. Talo ei kuitenkaan tarvitse olla täysin lämmitetty, vaan sitä lämmitetään tarpeen mukaan sinne saapuessa.

Tähän mennessä huoneet ja sänkypaikat ovat hyvin riittäneet kahdelle lapsiperheelle ja yhdelle pariskunnalle. Makuuhuoneita on yksi alakerrassa ja kaksi isoa yläkerrassa. Yläkerrasta löytyy myös kolme pientä erillistä huonetta ja yksi nurkkaus, johon mahtuu sänkyjä. Yläkerta on toiminut pelkästään nukkumiseen ja tulee jatkossakin toimimaan, kun taas alakerrassa ovat yhteiset tilat ja yksi makuuhuone. Remontin jälkeen pi-harakennus eli liiteri toimii myös yöpymiselle.

Talossa vietetään eniten aikaa kesäisin, jolloin siellä käy paljon vieraita yökylässä ja talvisin paetaan arjen kiireestä perheen kesken. Kesäisin ja juhlapyyhinä talo täyttyy eniten ihmisistä, joten yksittäiset huoneet eivät välttämättä riitä kaikille, mutta huoneita voi tässä tapauksessa jakaa. Tämä tapahtuu kuitenkin vain muutamina päivinä vuodesta, ja muuten niille, jotka täällä yöpyvät, riittää huoneita ja sänkyjä.

Liite 3: Nykyinen pohja

Kuva 3: Talo 70-luvulla

3. TAVOITTEET JA RAJAUS

3.1 VISUAALISET TAVOITTEET

Haluan talon ulkomuodon vastaavan sitä, mitä se on aikoinaan ollut. Pyritään säilyttämään tai tuomaan takaisin asioita, jotka tukevat talon arkkitehtonista arvoa, esim. vanhat ikkunat ja ovet. Talon sisällä on tapahtunut muutoksia vuosien aikana, ja sisustus on vaihtunut moneen otteeseen eikä vastaa sitä, miltä se alussa näytti. En kuitenkaan halua noudattaa vain yhtä aikakautta, vaan sekoittaa vanhaa historiaa, sitä mitä se on aikanamme ollut ja tuoda uutta, joka palvelee sen tulevaa tarkoitusta. Taloon on tehty vuosien aikana muutoksia, jotka saavat näkyä ja kertoa sen historiasta. Meille käyttäjille talon uudesta ilmeestä voi poimia vanhoja tuttuja elementtejä samoilta tai jopa uudelta paikalta tai uudella käyttötarkoituksella. Vaikka ilme on uusiutunut ja tilojen toiminnot vaihtuneet, on tärkeää, että tilat tuntuvat tutulta.

3.2 TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Tarkoitus on tuoda talo tähän päivään toimivaksi. Tärkeimmät osiot ovat keittiön toiminnallisuus ja uuden märkätilan sijoitus, joka vaikuttaa muihin olemassa oleviin toimintoihin. Tavoitteena on suunnitella siten, että talon etusiipiin (pihalta katsottuna) tulisivat suurimmat muutokset, koska rankarakennetta korjaamalla ei vahingoita vanhaa hirsirakennetta, ja tämä osa talosta on niin huonossa kunnossa, että se joudutaan purkamaan. Hirsirunko jää tällöin koskematta. Pyrin siihen, että etusiipi saadaan käytettävämmäksi, koska nykyään sen läpi kuljetaan ainoastaan muihin tiloihin ja yläkerrassa on käyttämätön tila, josta saisi esim. toisen oleskeluhuoneen.

3.3 AIHEEN RAJAUS

Edellä mainitut visuaaliset ja toiminnalliset tavoitteet rajoittavat suunnitelmaani kahdella tavalla. Suunnitelmani tueksi aion tutkia talon historiaa ja tämän kautta pohtia tilojen olevaa ja tulevaa toiminnallisuutta. Jotta saavutan asetteleman visuaaliset tavoitteet, on minun tutkittava talon historiaa, toiminnallisuutta, materiaaleja ja perinteisiä rakennusmenetelmiä. Käyn muutamassa samankaltaisessa kohteessa, jotta voin vertailla eri toteutuksia. Näiden avulla pystyn ymmärtämään taloa ja tekemään oikeat materiaalivalinnat, jotka tukevat talon historiaa, ilmettä ja käytettävyyttä.

Suunnitelmani lähtökohdat ovat talon historian kunnioittaminen ja säilyttäminen, vanhojen ja uusien materiaalien käyttö ja talon tulevaisuus sekä säilyminen.

4. KORJAUSRAKENTAMINEN VANHOISSA TALOISSA

4.1 KORJAUSRAKENTAMINEN

Korjausrakentamisella tarkoitetaan rakennuksen laajaa korjaamista, toimintojen ja vikojen parantamista, rakennuksen kunnan ylläpitämistä ja kulttuuriarvojen huomiointia korjauksessa. Opinnäytetyön kohteen tapauksessa on kyse perusparannuksesta, eli toimintojen ja laadun parantamisesta. Korjausrakentamisen voi myös jakaa muihin toimintoihin riippuen siitä, mikä rakennuksen korjaamisen tavoite on. Nämä toiminnot ovat kunnostus, saneeraus, perusparannus ja restaurointi. (Wikipedia 2012.)

Korjausrakentamisessa täytyy huomioida eri määräyksiä, jotka liittyvät rakennuksen korjaamiseen. Vapaa-ajan asunnot poikkeavat asuntojen määräyksistä siten, että energiamääräykset eivät koske vapaa-ajan asumista, muuten rakennukseen pätevät samat määräykset kuin asuntoihin. (G1 Suomen rakentamismääräyskokoelma 2005.) Iso-mpiin muutoksiin kuten märkätiloihin, LVI-, sähkösuunnitteluun ja lisärakentamiselle tarvitaan rakennuslupaa, jota haetaan rakennusvalvontavirastosta. Koska julkisivun väriä tullaan muuttamaan, tarvitaan myös toimenpidelupa muutoksesta. (Rinne 2010, 33.)

4.2. VANHAN HIRSITALON KORJAAMINEN

Ennen talon korjaamista on syytä kutsua ammattilainen paikalle tekemään arvio talon kunnosta. Ammattilaisen avulla saa selville, onko talon piilossa oleviin rakenteisiin tullut vauriota ja miten ne korjataan. Voidaan tehdä alustavan arvion talon näkyvien rakenteiden kunnosta ja päätellä, kuinka ison toimenpiteen se vaatii. Esimerkiksi koputtelemalla seinä voi itse arvioida, ovatko hirret lahonneet ja tutkimalla ikkunoitten tippanokkaa ja ikkunanpeltiä voi nähdä, jos vesi on päässyt valumaan pitkin seinää ja aiheuttanut lahoa. Haistamalla talon sisällä olevaa ilmaa huomaa, jos siellä on päässyt homehtumaan. (Rinne 2010, 27.) Meidän talomme alakerrassa haistaa vahvasti homeelle, mikä viittaa siihen, että perustuksessa on kosteusvaurioita.

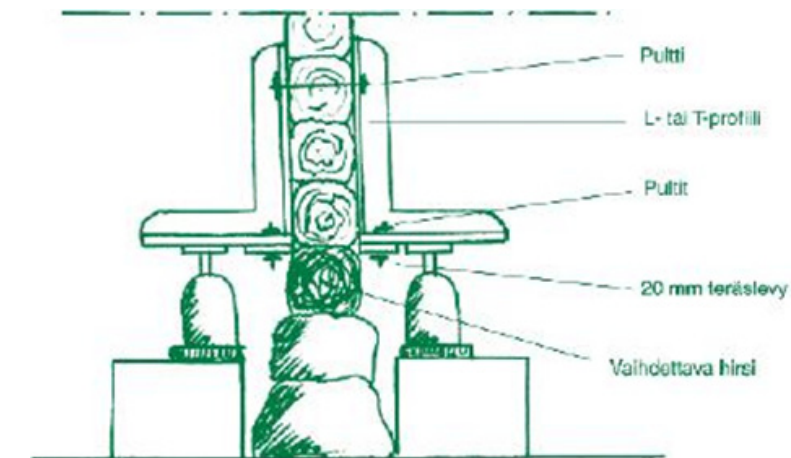
Yleisimmät vauriot hirsirakennuksissa ovat perustuksissa. Tutkin kohdetta ja siellä ovat todennäköisesti alimmat hirret, ainakin nykyisen keittiön kohdalla, painuneet alas niin, että lattiat viettävät ja rakenteiden pullistumia murtumia näkee selkeästi ulkopuolelta. Tähän on vaikuttanut se, että tuuletusluukut on monta vuotta sitten lyöty kiinni ja rakenteet ovat päässeet kostumaan. (Suomirakentaa.fi 2014.) Muuten talon ylärakenteiden kunto vaikuttaa kuivalta.

Hirsirakenne korjataan siten, että vaurioituneet hirret poistetaan ja korvataan mieluiten vanhalla ehjällä hirrellä. Vältetään uusien hirsien käyttöä, koska ne kuivuvat ja tekevät seinästä huteran. Tätä kutsutaan talon kengittämiseksi ja jotta saataisiin vaihdettua hirret, talo nostetaan esimerkiksi nestetunkeilla, jotka kestävät talon painoa. (Suomirakentaa.fi 2014.)

4.3 PERINNERAKENTAMINEN

”Hyvin Korjattu on parempi kuin uusi” – Hannu Rinne (Rinne 2010, kansi)

Hannu Rinteen lause on nimenomaan se, mihin minä pyrin suunnitelmassani. Vanhaa taloa korjataan perinteisin menetelmin ja materiaalein, vaalien sen menneitä historiaa säilyttämällä ja uudelleen käyttämällä olemassa olevia materiaaleja. Vanhaa ei voi korjata uudella. Kaikkea ei voi säilyttää, ja korjaamiseen tarvitaan todennäköisesti uusia materiaaleja. Sen takia on hyvä tietää, mitkä materiaalit sopivat parhaiten taloon sen historiallisen arvon ja hengittävyyskannalta. Korjaamalla perinteisillä materiaaleilla ne myös patinoituvat kauniisti ja arvokkaasti ajan myötä. Talon hengittävyys on tärkeää, ja taloa täytyy eristää oikealla tavalla ja oikeilla materiaaleilla, jotta rakenteet pysyvät kuivina.

Kuva 4 : Hirsitalon kengittäminen. (Suomi rakentaa 2014)

4.3 VERTAILUKOhteita

Olen valinnut kaksi hyvin erilaista kohdetta, joita olen käynyt tarkastelemassa. Toinen on yksi Hangon vanhimmista taloista, joka sijaitsee Hangon Kappelisatamassa ja toinen hyvin lähellä keskellä kaupunkia Hangonkylässä. Kappelisataman kohteen valitsin siksi, että se on vanha hirsitalo ja sitä on vuosien varrella muunneltu tarpeiden mukaan, ja se myös näkyy talossa. Hangonkylän kohde on kesken isoa perusparannusta, jossa huomioidaan rakennemateriaaleja ja huolella yritetään säilyttää talon henkeä.

4.3.1 VERTAILUKOHDE 1 KAPPELISATAMASTA

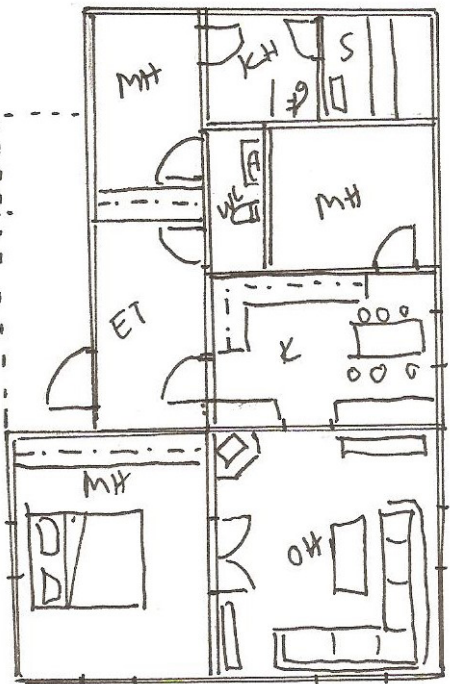
Ensimmäinen kohde sijaitsee Hangon Kappelisatamassa. Tämä on hyvin kiinnostava kohde koska vanhin osa talosta on jo 1800-luvun alusta ja on yksi Hangon vanhimmista hirsitaloista. Tämän jälkeen taloa on laajennettu kaksi kertaa ja kerran myös purettu osa talosta, joten se sopii hyvin vertailu- ja tarkastelun kohteeksi. Talo on ollut saman suvun omistuksessa kaikki nämä vuodet ja perhe, joka asuu siellä nyt, muutti taloon vuonna 1987.

Vanhin osa (kuva 5) rakennettiin 1800-luvun alussa ja silloin se koostui vain keittiöstä ja keittiökamarista (nykyään makuuhuone). Vuonna 1906 taloa laajennettiin (olohuone ja viereinen makuuhuone) ja talon uuden osan päälle rakennettiin yläkerta. Omistajavaihdon yhteydessä 1950-luvulla yläkerta purettiin ja ikkunat vaihdettiin isommiksi 50-luvun hengen mukaisesti. Perhe, joka asuu tänään talossa, on muuton jälkeen uusinut 90-luvulla ikkunat samaan henkeen kuin 50-luvulla. Vuonna 2005 he laajensivat taloa saunaosastolla ja saunakamarilla sekä uusivat keittiön.

Ulkoapäin talo on yhtenäinen laajennuksista riippumatta, mutta ikkunat kuitenkin riitelevät tyyliältään talon kanssa. Toisaalta talon pitkä historia näkyy sen kautta eikä muutoksia ole sen enempää haluttu peittää. Sisältäkin huomaa muutoksen materiaalin ja paljaiden puupintojen kautta. Esimerkiksi vuonna 1906 rakennetussa osassa on yhä alkuperäiset lankkulattiat ja hirret ovat osittain esillä paljastamassa talon alkuperää. Keittiön paikka on pysynyt samana vuosien aikana, mutta tässä talon vanhimmassa osassa mistään ei huomaa että kyseessä olisi vanha hirsitalo. Täällä pinnat on petetty moderneilla materiaaleilla, mutta siihen on varmaan syynsä, koska pintojen on oltava helposti puhdistettavissa keittiössä.

Taloon on tuotu paljon uusia materiaaleja jotka eivät välttämättä ole hyväksi vanhalle hirsitalolle, esim. laminaattia lattioissa. Omistajat ovat kuitenkin huolellisia talon hengittävyyden kanssa ja hoitavat rossi-pohjan tuulettumista niin kun täytyykin. Heillä on käytössä sähkölämmitys, jota täydennetään ilmalämpöpumpulla ja varaavalla takalla. Tätä olen itse pohtinut suunnittelevani taloomme, jotta seinät jäisivät paljaaksi sähköpattereista.

Vaikka talon sisällä huomaa tehtyjä laajennuksia ja parannuksia materiaalivalinnoista, voi myös aistia omistajien kiintymystä taloon vuosien takaa. Talo on hyvin kodikas ja näyttää kodilta, se on omistajien näköinen. Sitä on muokattu tarpeiden mukaan sellaiseksi, että se miellyttää asukkaita. Tämä on mielestäni kuitenkin tärkein asia, kun kunnostaa taloa. Sen on oltava käyttäjilleen sopiva ja miellyttävä eikä sen vanhaa tarkoitusta aina tarvitse huomioida uudessa muutoksessa.

Kuva 5 : Luonnos

Kuva 6 : Kappelisataman kohde, olohuone

Kuva 7 : Kappelisataman kohde, julkisivu

Kuva 8 : Hangonkylän kohde, julkisivu

Kuva 9 : Hangonkylän kohde, seinän pinnat

Kuva 10 : Hangonkylän kohde, keittiö

4.3.2 VERTAILUKOHDE 2 HANGONKYLÄSTÄ

Toinen kohde on pieni työläistalo 1930- luvulta. Talon uudet omistajat ostivat sen syksyllä 2013 ja remontoivat sitä parhaillaan. Talo on kaksi-kerroksinen ja rankarunkoinen. Omistaja on hyvin huolellisesti valinnut rakennusmateriaalit ja on hyvin tietoinen perinnemateriaaleista ja vanhan talon kunnostamisesta.

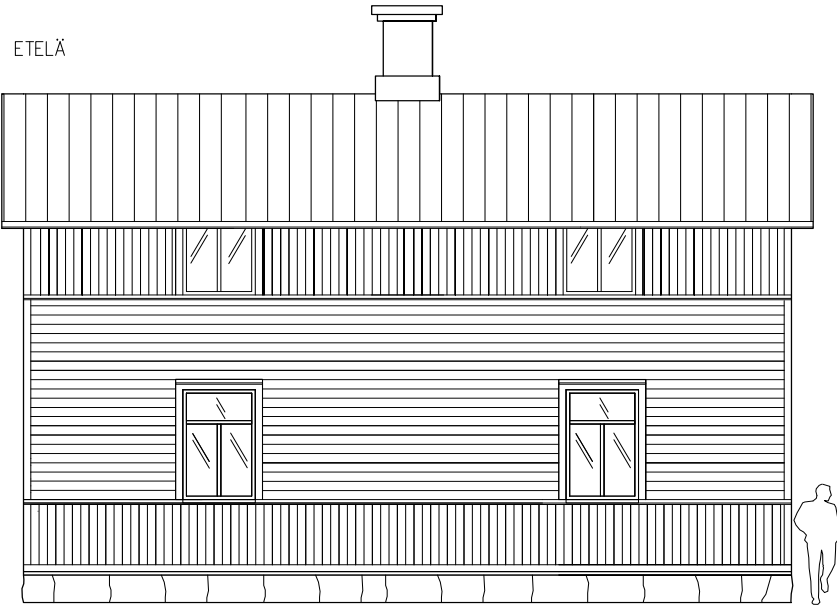
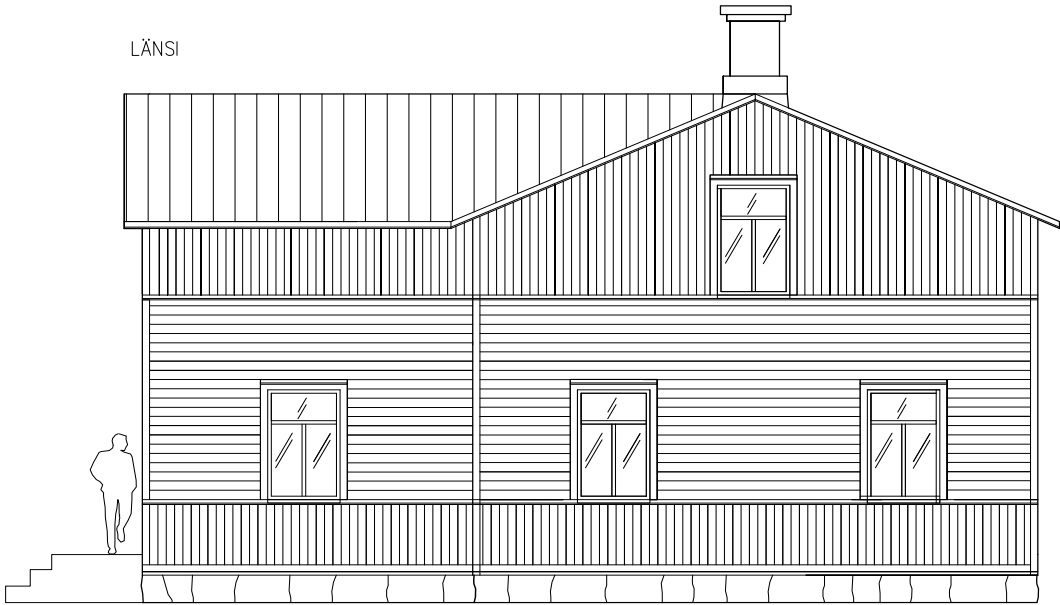
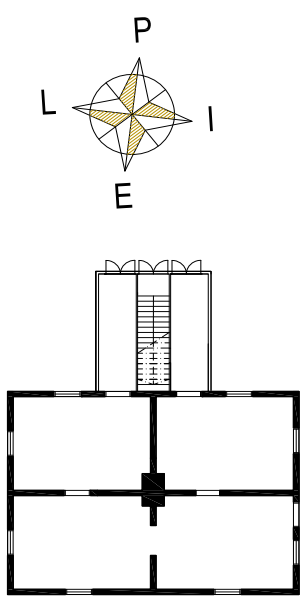
Talossa on kaksi asuntoa, toinen yläkerrassa toinen alakerrassa. Yläkerta remontoitiin jo syksyllä, jotta siellä voisi asua samalla kun vie remontin alakerrassa loppuun. Rossipohjaa on kunnostettu ja siihen on lisätty reilusti eristettä täyttämällä pohja sahanpurulla ja kutterilla. He joutuivat vaihtamaan lattialankut, koska vanhat eivät olleet käyttökelpoiset. He ottivat tilalle samaa leveyttä olevaa mäntylankkua, joka maalattiin pellavaöljymaalilla. Näin olen myös itse ajatellut tehdä talomme lattialle, jos sitä joutuu uusimaan, eli jäljitellä vanhaa, jotta tyyli säilyisi.

Seiniä he ovat eristäneet sisäpuolelta huokoleijonalevyllä ja tiivistämällä paperilla. Keittiö ja ruokailutila ovat tähän mennessä valmiina ja seinissä on kauniit hengittävät paperitapetit ja puolikorkeat helmipaneelit, jotka sopivat talon aikakauteen. Ikkunat ja ovet ovat alkuperäiset ja ne ovat tiivistetty pellavariveellä.

Talon omistajat ovat kuitenkin tinkineet muutamissa asioissa budjetin kannalta. Lattiamaaalin ja ulkoseinien hengittävyys ovat olleet tärkeitä, joten tähän he ovat käyttäneet arvokkaampia perinnemateriaaleja kuten huokolevyä ja pellavaöljymaalia. Väliseinissä ja välipohjissa on toisaalta kipsilevyä ja vesiohenteista maalia, koska kosteuden läpäisy ei ole näissä yhtä tärkeässä asemassa talon hengittävyyden kannalta. Tämä on mielestäni ihan hyväksyttävä kompromissi budjettia ja talon kosteustasapainoa ajatellen.

On hienoa nähdä että joku on kiinnostunut perinnerakentamisesta ja vanhan säilyttämistä. Rahan takia he ovat toki joutuneet tinkimään muutamissa asioissa, mutta ne ovat hyvin perusteltuja ja kuitenkin toimivia ratkaisuja. Pintamateriaalit ovat hyvin valittuja talon aikakauden mukaan ja sopivat talon henkeen.

Käyn tässä osiossa läpi kohteen nykytilannetta ja kuntoa. Käsittelen alakerran ja yläker-
ran huoneita yksi kerrallaan. Tarkastelen materiaalien ja pintojen kuntoa ja niiden
uudelleen käytettävyys sekä mahdollisia ongelmia. Alla kohteen julkisivukuvat.

5.1 JULKISIVU

Ulkoverhous on huonossa kunnossa ja kuten (kuva homeesta) kuvassa näkyy, se on vaurioitunut alhaalta. Ihanteellista olisi säilyttää nykyinen verhous ja vain huonoksi menneet laudat uusittaisiin. Koska talon etusiipi puretaan, niin tähän uusitaan osittain tai kokonaan ulkoverhous. Tällä hetkellä laudat on kiinnitetty suoraan hirren päälle, mutta jos se uusittaisiin, verhoilun taakse jätetään tuuletusrako ja tuulensuojapaperia. Tämä johtaa siihen, että ikkunat jäisivät syvemmälle, joten ne täytyy siirtää seinän pintaan, jotta talon mittasuhteet säilyisivät (Rinne 2010, 69.). Katon materiaalina on pelti ja sen alta löytyy vanha huopakatto. Peltikatto on hieman käristynyt ja muutama levy on irrallaan. Kattoa täytyy purkaa aluslautoja myöten ja paikalle asennetaan uusi saumapeltikatto, joka ohjaa vedet hyvin rännejä pitkin. Tällä hetkellä vesi roiskii vähän minne sattuu rännien huonon kunnon takia.

Kuva 11 : Inventaario, julkisivu pohjoiseen

Kuva 12 : Inventaario, julkisivu itään

5.2 ALAKERTA

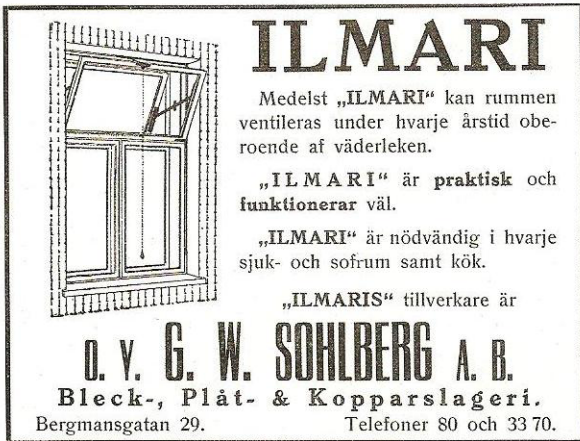
ALAPOHJA

Suurin ongelma alakerrassa on alas painautunut lattia ja sen huono hengittävyys. Lattiamateriaaleina on laminaattia ja muovia, jotka estävät alapohjan hengittämisen. Sen lisäksi kiinni lyödyt tuuletusluukut estävät ilman kiertoa ja alapohjassa on syntynyt homeita ja lahoa. Tämä on ollut ja on yleinen vaiva vanhoissa taloissa johtuen 70-luvun energiakriisistä, kun ihmiset sulkiivat tuuletusluukut (Rinne 2010, 48).

Kaikki lattiat puretaan alakerrasta, ja jos alla olevat lankut ovat kunnossa, ne käytetään uudestaan. Rossipohja rakennetaan uudelleen ja lisäeristetään paperoimalla liitokset ja vaihtamalla eristetäyte esimerkiksi sahanpuruksi tai kutteriksi (Rinne 2010, 68).

SEINÄT

Alakerran seinät ovat hirttä, paitsi aulatila, jonka seinät ovat rankarakenteisia. Seinät ovat sisältäpäin kuivat ja hyvässä kunnossa. Suurimmalle osalle seinistä ei tarvitse tehdä muuta kuin mahdollisesti tiivistää ikkunoiden ja ovien kohdilta pellavariveillä tai ekovillalla (Rinne 2010, 69).

Kuva 13: Terveysikkuna Ilmari

IKKUNAT JA OVET

Talon kaikki alkuperäiset ikkunat ja ovet kaipaavat kunnostusta. Ikkunat ja ovet halutaan säilyttää ja käyttää uudestaan, koska ne ovat osa taloa ja paljastavat sen iän ja kauneuden. Kaikki ikkunat joudutaan kittaamaan ja maalaamaan uudestaan. Eristyksen kannalta täytyy ikkunat kunnostuksen jälkeen tiivistää huolella, jotta niistä ei vedä. (Museovirasto 2014a.) Ovet kaipaavat ainoastaan uuden pinnan, ja tarpeettomille oville voidaan löytää uusi paikka.

Kaikki ovet ovat peiliovia. Niissä on puoliranskalaiset peilit ja nostosaranat, mikä oli 1900-luvun alussa käytetyin ovimalli (Ringbom 2002, 117). Ikkunat ovat T-mallisia, jotka yleistyivät 1900-luvun vaihteessa hygieniasyistä. Ikkunaa kutsuttiin terveysikkuna ”Ilmariksi”. Ikkunan yläosa toimii tuuletusikkunana ja aukeaa sisälle päin. (Standertskjöld 2006, 75.)

Kuva 14 : Inventaario, seinät ja listat

Kuva 15 : Inventaario, ovi

ETUSIIPI

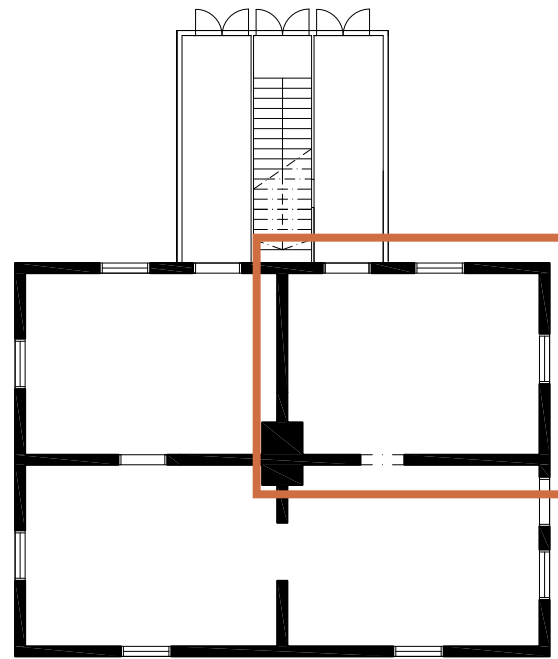
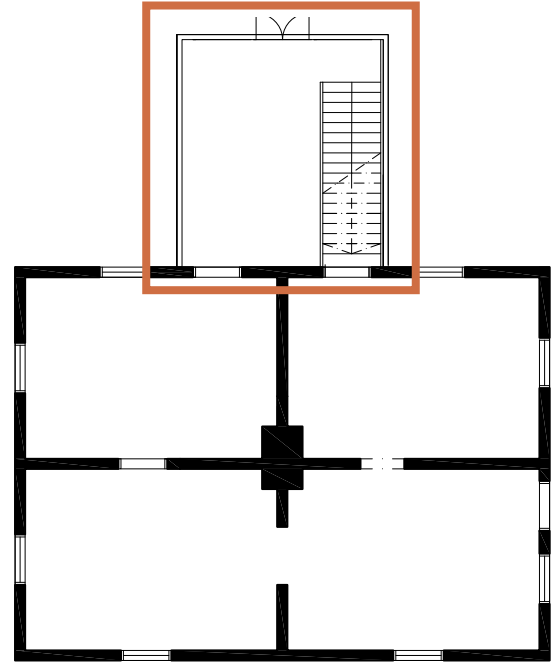
Rankarunkoinen etusiipi on irtoamassa ja työntymässä eteenpäin. Koska tähän osaan tehdään merkittävämmät muutokset, tullaan purkamaan perustukseen asti ja rakentaa uudelleen. Hyvässä kunnossa olevat materiaalit ja elementit kuten ikkunat, ovet ja raput voidaan säilyttää ja asentaa uudelleen. Tilaan vedetään viemäröinti ja vesi, koska tähän suunnittelen uutta kylpyhuonetta. Koska tämä osa rakennetaan uusiksi, on helpompaa korjata rakenteita ja muokata ne sopiviksi esimerkiksi märkätilaa varten.

Lankkulattia on muutamista kohdista kulunut mutta muuten hyvässä kunnossa. On vaikeaa sanoa, minkälainen jatkuvuus lattiassa on poikittain aulatilassa seinien ja rapun takia, mutta kun tarkastelee käytäviä yksitellen, lattia on kelpoinen. Uudelleenkäytettävyys selviää vasta kun seinät ja rapun poistaa. Seinissä on puupanelointi, helmipaneelit. Vasemmanpuoleisen käytävän seinät on maalattu oranssiksi luultavasti lateksimaalilla joka ei anna puun hengittää, näin myös oikeapuoleisen käytävän toinen seinä. Koska raput ovat hyvässä kunnossa, olen ajatellut käyttää niitä uudelleen suunnitelmasani. Vasemmanpuoleisessa käytävässä on kahdet hienot lasiovet, jotka kunnostetaan ja saavat uuden käyttötarkoituksen.

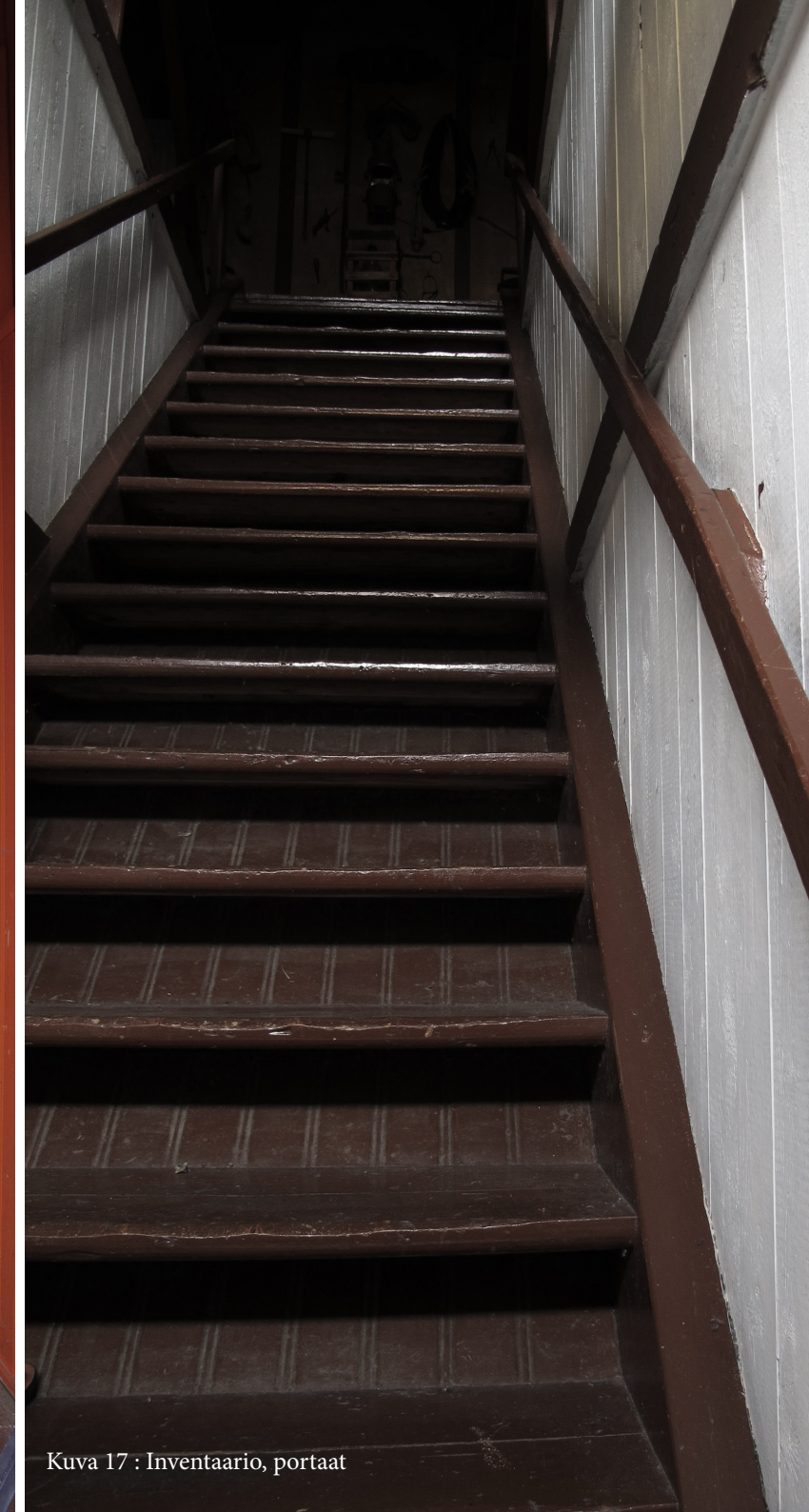
KEITTIÖ

Keittiössä lattia on kahteen kertaan nostettu ja vanha lattia on jätetty alle. Tämä sen takia, että keittiön lattia on alkanut viettää toisen ulkoseinän kulman suuntaan ja sitä on haluttu oikaistua. Nyt materiaalina on laminaatti ja alta löytyy ainakin yksi kerros muovimattoa, jonka alla on vanha alkuperäinen lankkulattia. Tarkoituksena olisi käyttää lankkulattiaa uudelleen jos on hyväkuntoinen. Kaikki katto-, lattia- ja ikkunalistat ovat alkuperäiset ja hyvässä kunnossa, joten ne jäävät paikoilleen.

Seinissä on puolikorkea valkoinen helmipanelointi ja ylhäällä paljaat hirret. Katossa on valkoinen hyväkuntoinen panelointi. Huoneessa on vanha puuhella, joka toimii ja keittiökaapistot ovat puupaneelista tehty. Näitä voisi mahdollisesti käyttää uudestaan uudessa keittiössä. (Kuva ovimateriaalista löytyy osiossa 5.4 Märkätilat ja Keittiö).

Kuva 16 : Inventaario, lasi-ovi

Kuva 17 : Inventaario, portaat

Kuva 18 : Inventaario, keittiö

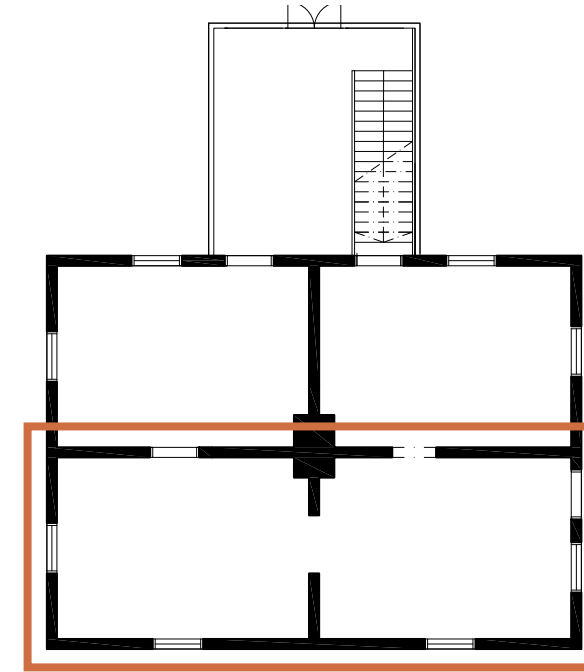
Kuva 19 : Inventaario, olohuone

Kuva 20 : Inventaario, kakeliuuni

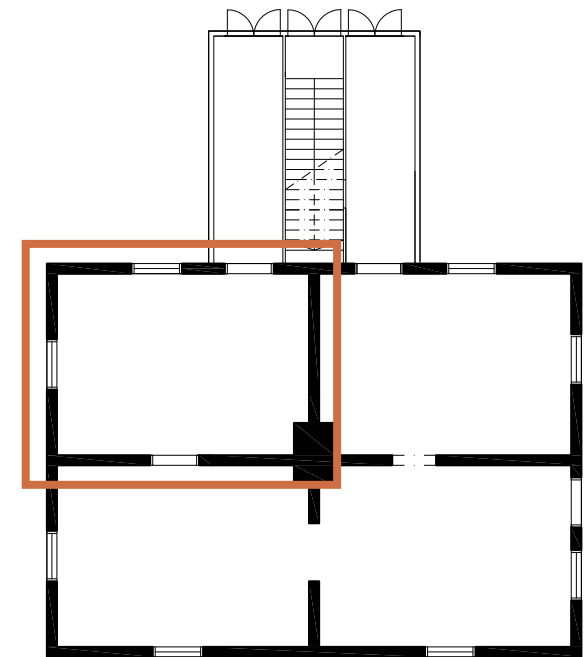

Kuva 21 : Inventaario, alakerran makuuhuone

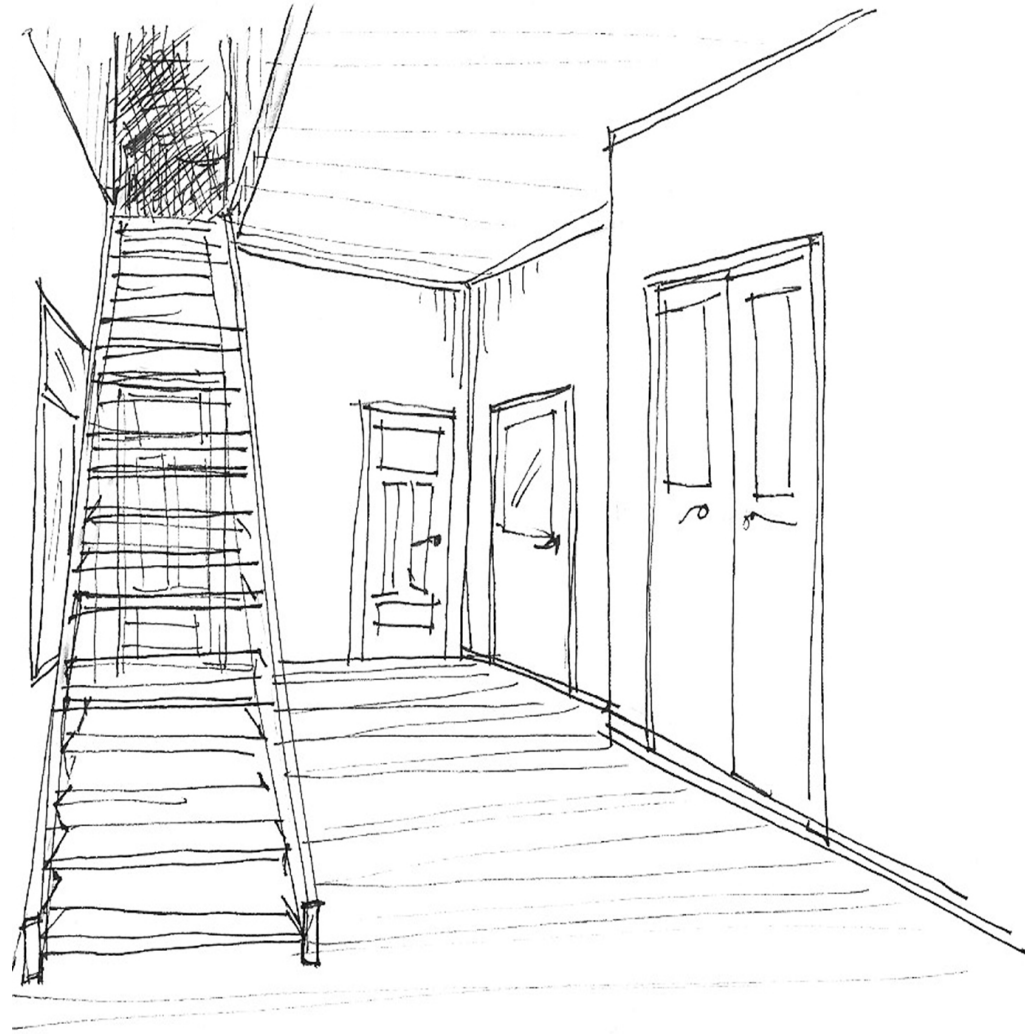
OLOHUONEET

Olohuoneissa lattia on myös korotettu ja päällystetty muovimatolla. Täälläkin käytetään korotetun lattian alla oleva lankkulattiaa, jos sen kunto vain suo. Muuten se korvataan uudella lankkulattialla. Hirret ovat molemmissa huoneissa paljaina. Kuten keittiössä, listat ovat alkuperäiset. Huoneissa on toimivat varaavat takat, joista toinen on hieno jugendhenkinen kaakeliuuni ja toinen peltikuoriuuni. Kattopanelointi on keltaiseksi maalattu, ja se maalataan uudella värillä.

MAKUuhuONE 1

Makuuhuoneen pinnat ovat kokonaisvaltaisesti käsitelty. Lattia on muovimatolla päällystetty ja puolikorkea helmipanelointi sekä hirret ovat maalattu lateksimaalilla. Ovi on myös maalattu sekä makuuhuoneen puolelta että aulan puolelta, joten kunnostaminen vaatii enemmän töitä. Ikkuna on peitetty sekä ulkopuolelta että sisäpuolelta, mutta se on vielä kirjahyllyn ja peitelevyjien alla tallessa. Levyt poistetaan niin, että ikkuna tulee taas esille. Koska lateksimaali ei anna puun hengittää, voi olla että hirret ovat huonommassa kunnossa kuin muualla talossa. Maalia joutuu hiomaan pois, ja luultavasti vaati niin paljon töitä palauttaa hirren oma pinta, että seinät joudutaan peittämään huokoisella puukuitulevyllä.

5.3 YLÄKERTA

VÄLIPOHJA

Välipohja ei ole ollut suorassa yhteydessä kosteuteen, joten se on luultavasti säilynyt vaurioitta. Välipohja ei ole suunniteltu eristäväksi ja äänieristys voi olla vanhoissa taloissa huono kerroksien välissä. Välipohjan eristäminen voi olla työlästä. Se ei ole välttämätöntä, jos huoneet sijoitellaan kerroksissa niin, etteivät äänet häiritse tiettyjä toimintoja. (Rinne 2010, 50.) Kokemuksesta tiedän, että talossamme ei kuulu ääniä kerroksien läpi, joten äänieristys on tarpeetonta. Ainoat muutokset, jotka ovat tarpeellisia, on pintojen kunnostaminen.

YLÄPOHJA

Yläpohjan kuntoa on vaikea arvioida, koska toisesta kerroksesta ei ole pääsyä vintille. Tärkeää olisi tietää, missä kunnossa eristeet ovat ja mahdollisesti lisätä sitä, jotta lämpöä ei menisi hukkaan. Yksi tapa tutkia tätä olisi tekemällä luukun heti harjan alapuolelle niin, että pääsee tarkastelemaan tilaa vesikaton ja yläpohjan väliin. Sisältä katto on hyvin huonossa kunnossa ja se vaati hiomista ja maalaamista.

SEINÄT

Yläkerrassa kaikki seinät ovat rankarakenteisia ja osittain päällystetty laudoilla, puupaneeleilla ja pinkopahvilla.

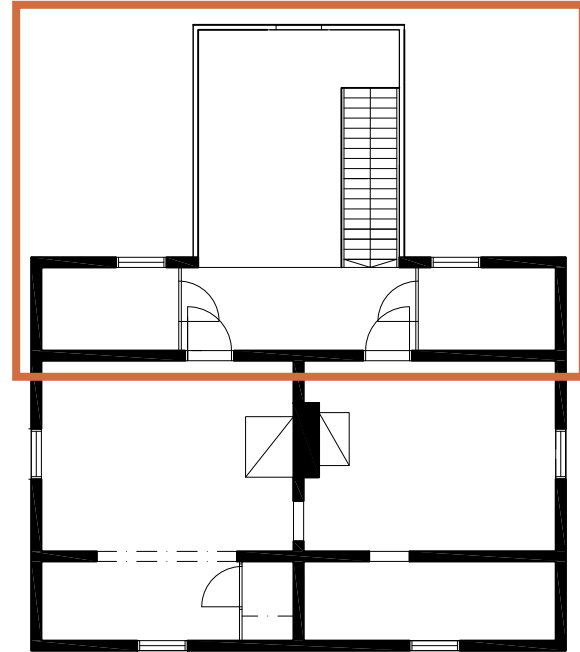
IKKUNAT JA OVET

Kuten alakerrassa ikkunat ja ovet tullaan kunnostamaan ja käyttämään uudestaan.

MUSEO, MAKUUHUONEET 5 & 6

Aulatilán yläpuolella on tila, jota kutsutaan ”Museoksi”. Tämä tila ei ole ollenkaan käytettävissä tällä hetkellä ja katto ei ole eristetty. Ikkunat asennetaan uudelleen uuteen rakennusosaan. Kuvassa (kuva 22) näkee, miten talon etusiipi on irtautunut hirsirungosta.

Makuuhuoneissa on muovimattoja ja laudoitus ja pinkopahvit seinissä makuuhuoneiden välissä olevassa tilassa on lankkulattia jota säilytetään, muuten kaikki pintamateriaalit joudutaan uusimaan, koska seinät kaipaavat eristystä.

Kuva 22 : Inventaario, rako

Kuva 23 : Inventaario, museo

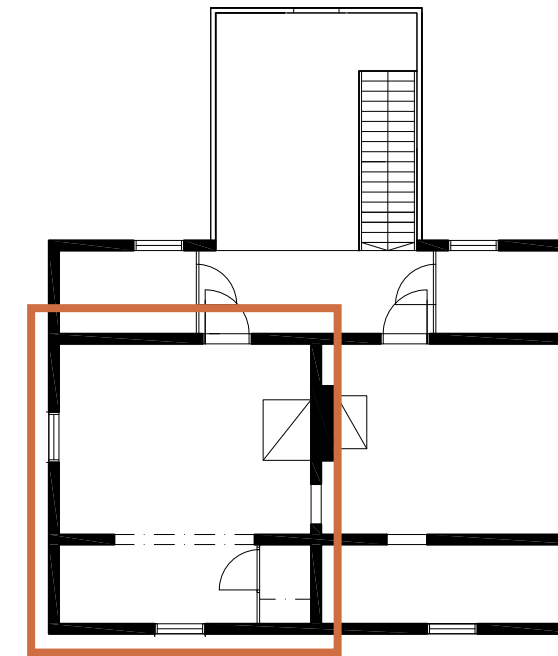
Kuva 24: Inventaario, pieni makuuhuone

Kuva 25: Inventaario, makuuhuone 2 yläkerrassa

Kuva 26: Inventaario, seinät yläkerrassa

MAKUuhuONE 2

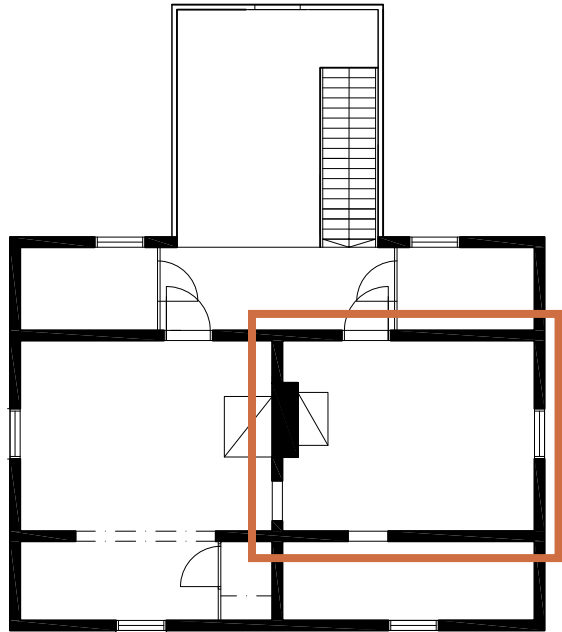
Tässä huoneessa on muovimatto lattiassa. Alla on huonokuntoinen lankkulattia, joka pitäisi vaihtaa uuteen. Seinissä on kupruilevaa pinkopahvia, jota on maalattu valkoiseksi. Alkuperäiset listat ovat hyvässä kunnossa ja ne tullaan säilyttämään. Huoneessa on puuhella, jonka maalipinta on lahonnut. Seinät ja lattia korjataan ja päällystetään uudelleen puulattialla ja huokoisilla puulevyillä. Katto vaati hiomista ja uudelleen maalaamista.

Kuva 27: Inventaario, makuuhuone 3 yläkerrassa

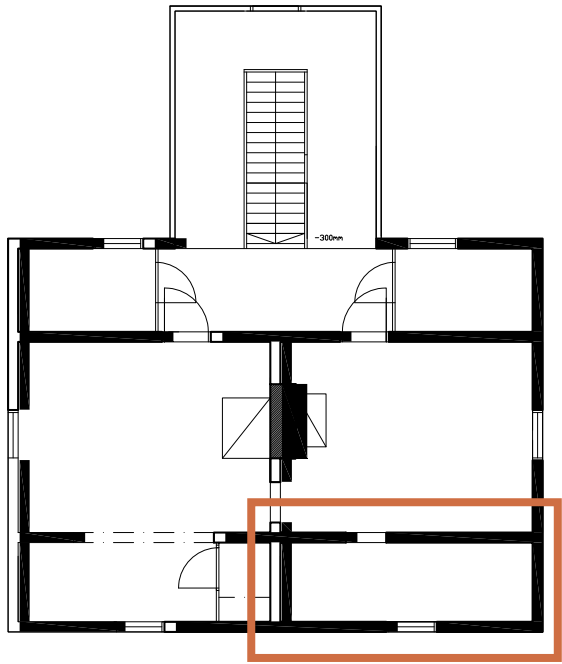

Kuva 28: Inventaario, makuuhuone 4 yläkerrassa

MAKUuhuONE 3

Tässä huoneessa on samanlainen lankkulattia kuin yläaulassa komeroiden välissä. se on hyvässä kunnossa ja vaatii vain hiomista ja maalausta. Kaikki listat ovat kuten toisessa makuuhuoneessa hyvässä kunnossa ja alkuperäiset. Katto on myös täällä hiomisen ja maalaamisen tarpeessa. Huoneessa oleva peltikuoriuuni on käytössä, mutta pinta on nuhjuinen ja kaipaa kunnostusta.

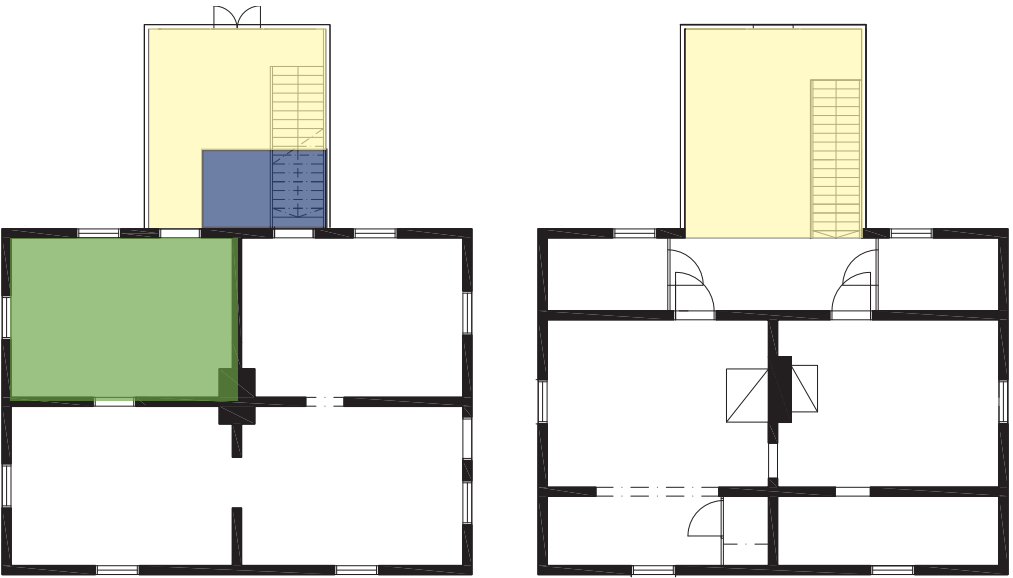
MAKUuhuONE 4

Huoneessa on muovimatto ja ulkoseinän sisäpuolella ja katossa on valkoinen puupan-elointi. Sisäseinillä on valkoiseksi maalattua pinkopahvia. Tässä huoneessa ei ole muita alkuperäisiä listoja kuin oviaukon listat ja niitä ei uusita, koska ne ovat hyvässä kunnossa.

6.1 TILAOHJELMA JA LUONNOKSET

LÄHTÖKOHDAT:

- Säilyttää hirsirakenne, hirsirungon sisäpuolelle ei tehdä rakenteellisia muutoksia
- Sisäovia keittiöön ja makuuhuoneeseen ei poisteta. Näin säilyy läpikulku.
- Keittiö ja makuuhuone vaihtavat paikkaa keskenään. Tämä sen takia, että keittiöstä olisi suora uloskäynti terassille ja siinä on ennen myös ollut keittiö.
- Talon etusiipiin (sisäänkäynti/ aula tila) tehdään suurimmat muutokset. Koska huonoa rankarakennetta ei kannata korjata, vaan se rakennetaan uudelleen.
- Kylpyhuone ja mahdollisesti erillinen WC suunnitellaan talon uuteen osaan. Rakenteellisesti helpompi.
- Portaat ja ikkunat säilytetään ja käytetään hyödyksi uudessa rakennetussa osassa.
- Yläkerta säilyy ennallaan, kaipaa ainoastaan pientä pintaremonttia. Yläaulasta/ museosta tulisi oleskelutila. Tällä hetkellä ei käytössä. Tämän takia raput on siirrettävä sivulle, jotta aulatilasta tulee toimiva ja käyttökelpoinen.
- Pääsisäänkäynti keskeltä ja terassille mahdollisesti oma sisäänkäynti

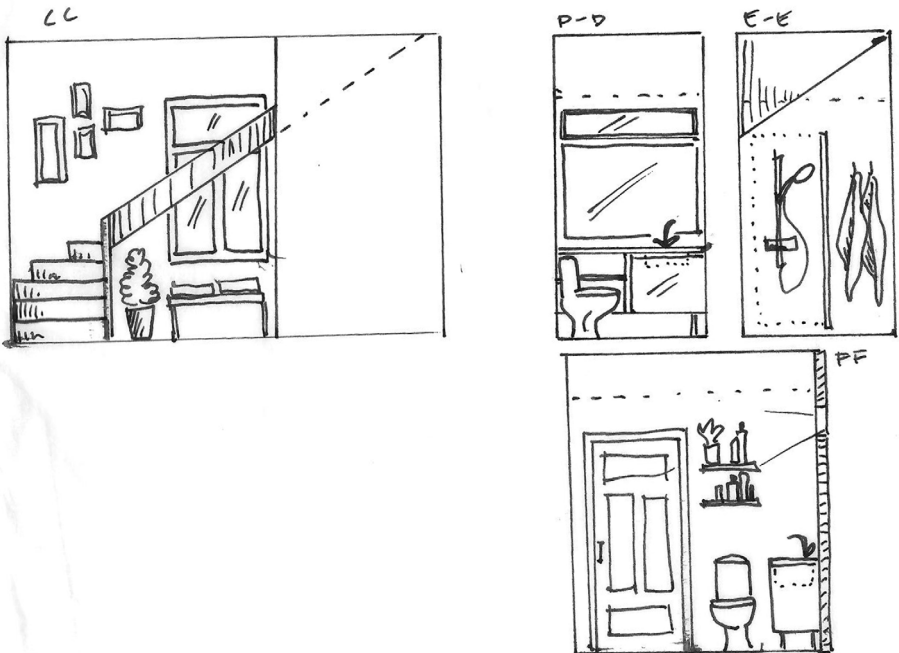
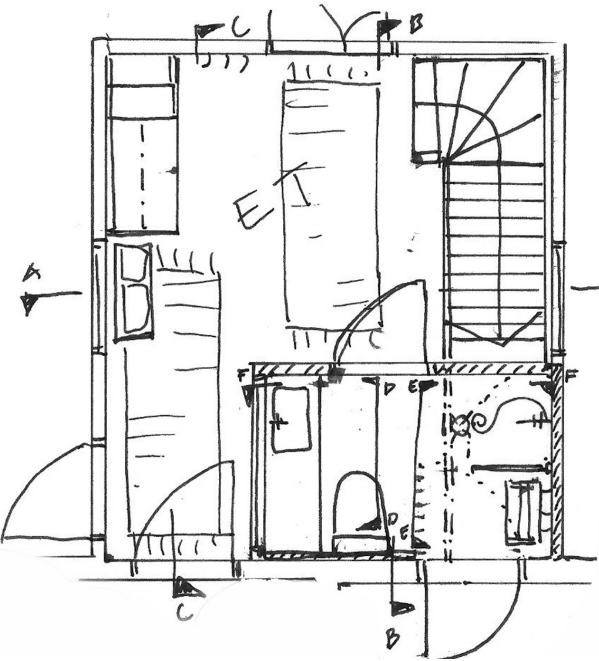

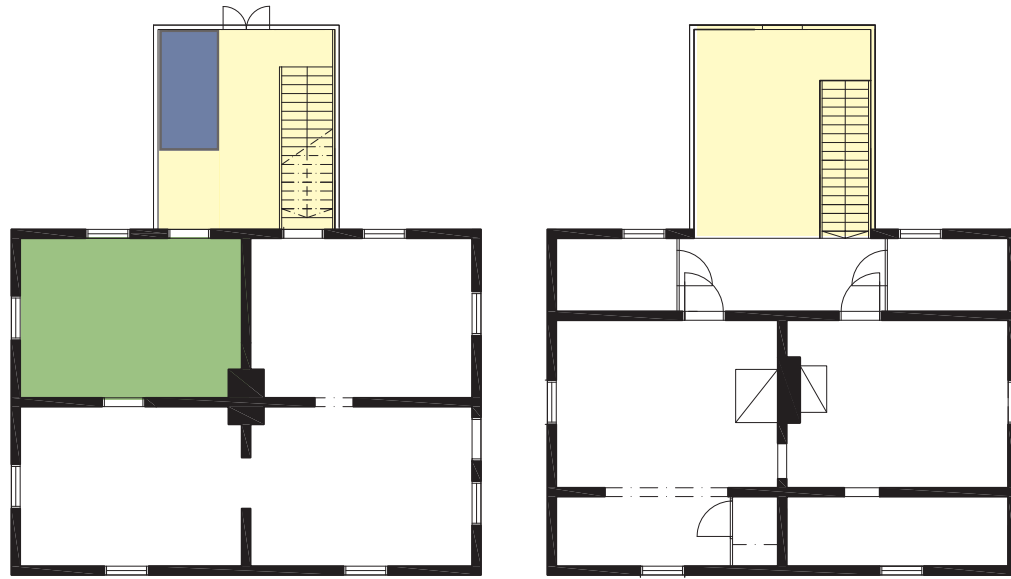
VAIHTOEHTO 1:

Olen tässä vaihtoehdossa sijoittanut kylpyhuoneen portaiden alle, näin eteiseen jää runsaammin tilaa. Sijoittamalla ainoastaan yksi kylpyhuone/WC tila taloon, maksimoidaan yläkerran oleskelutilaa. Suurimman osan ajasta alakerta on ainoastaan käytössä, joten toista WC:tä ei tarvita yläkertaan. Aasukaat ovat tähän menneessä pärjänneet yhdellä käymälällä, joten tilaa ja rahaa säästyy rakentamalla yksi kylpyhuone. Kesäisin voi myös käyttää käymälää, joten kolmas WC olisi turha.

Huonoa tässä suunnitelmassa on se, että säilyttääkseen läpikulku huoneesta huoneeseen, joutuu kylpyhuoneeseen laittaa kaksi ovea. Tämä on kuitenkin tarpeen, koska ei ole järkevää jos on yksi ovi ja joutuisi kiertämään talon ympäri päästäkseen kylpyhuoneeseen. Ilmanvaihdon ja kierron kannalta on myös hyvä olla kaksi ovea. Toinen huono puoli tässä vaihtoehdossa on se, että kylpyhuone on kiinni hirsirakenteessa, joten sen puolinen seinä joutuu peittämään ja suojaa toisella seinällä. Tämä vie taas syvyyttä kylpyhuoneesta, joka tarkoittaa sitä että seisova tila hirsiseinän ja portaiden välissä pienenee.

- Märkätila
- Keittiö
- Eteinen/Oleskelu

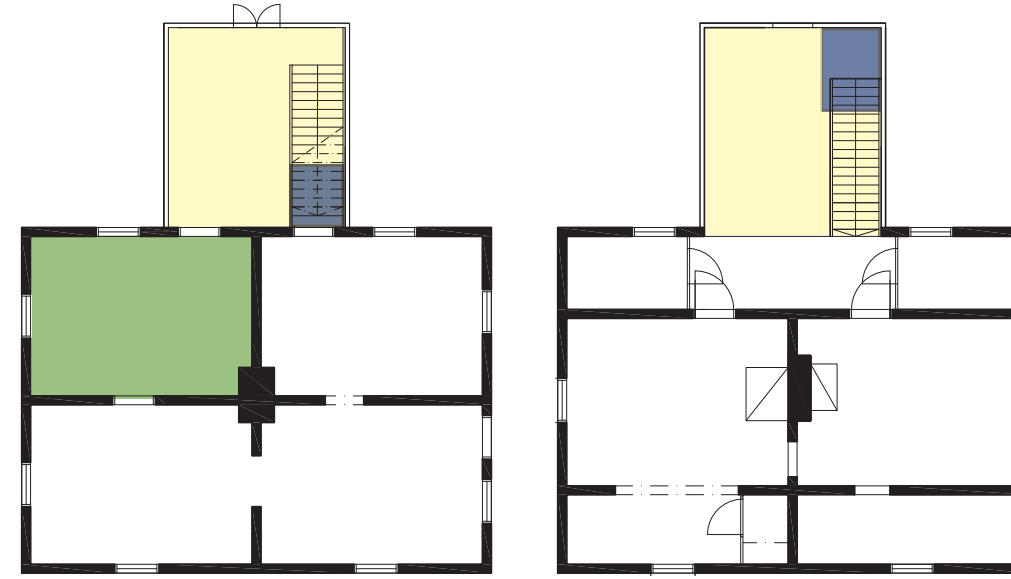
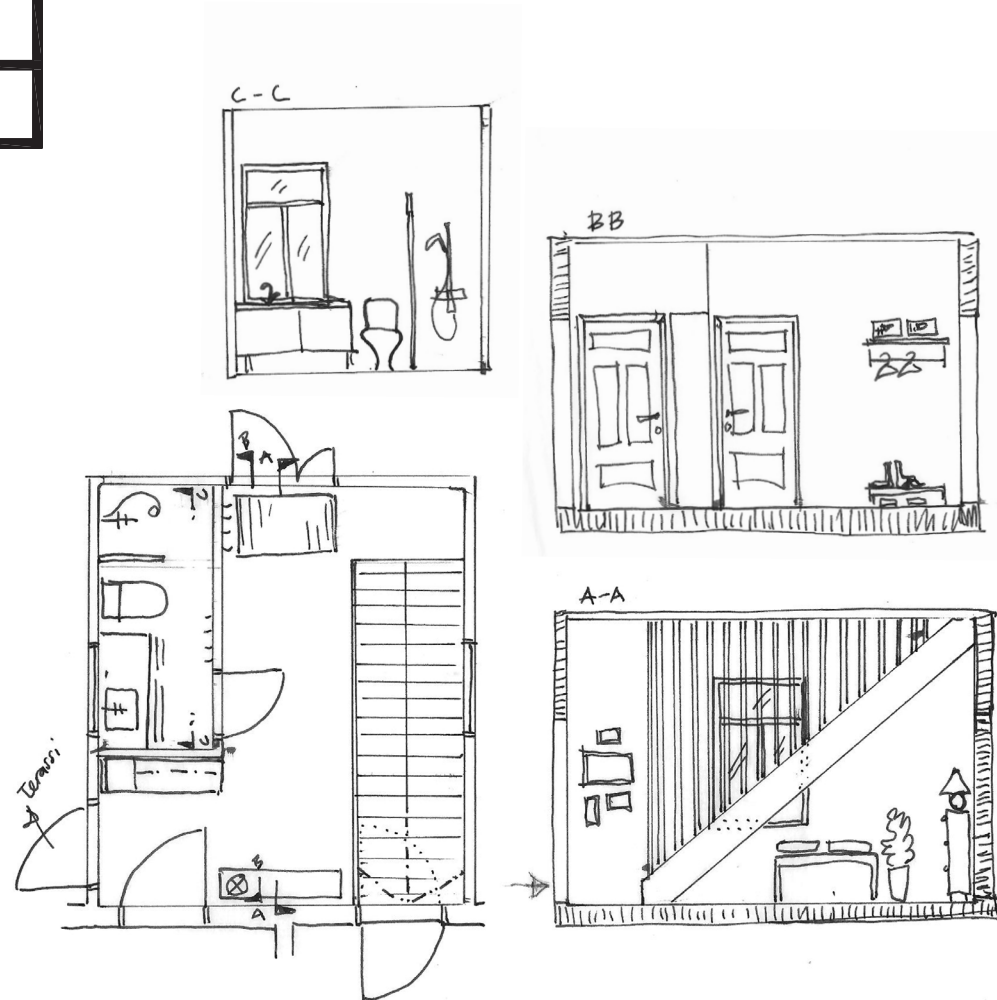

VAIHTOEHTO 2:

Toisessa versiossa olen siirtänyt kylpyhuoneen pääsisäänkäynnin viereen. Kylpyhuoneeseen on näin vain yksi ovi ja suora kulku eteisestä keittiöön ja eteisestä makuuhuoneeseen säilyy. Kylpyhuoneen toiminnot suunnittelee helposti pitkään tilaan ja ikkuna jää huoneen sisälle, joten siitä tulee valoisa. Portaat jäisivät avonaiseksi, jolloin tilasta tulisi ilmovampi.

Eteinen jää tässä versiossa vähän epämääräiseksi kun kylpyhuoneen ja portaiden väliin jää kapea tila ja portaiden alle jää käyttämätön tila. Eteisen valoisuus vähenee myös kun toinen ikkuna jää kylpyhuoneen sisälle.

- Märkätila
- Keittiö
- Eteinen/Oleskelu

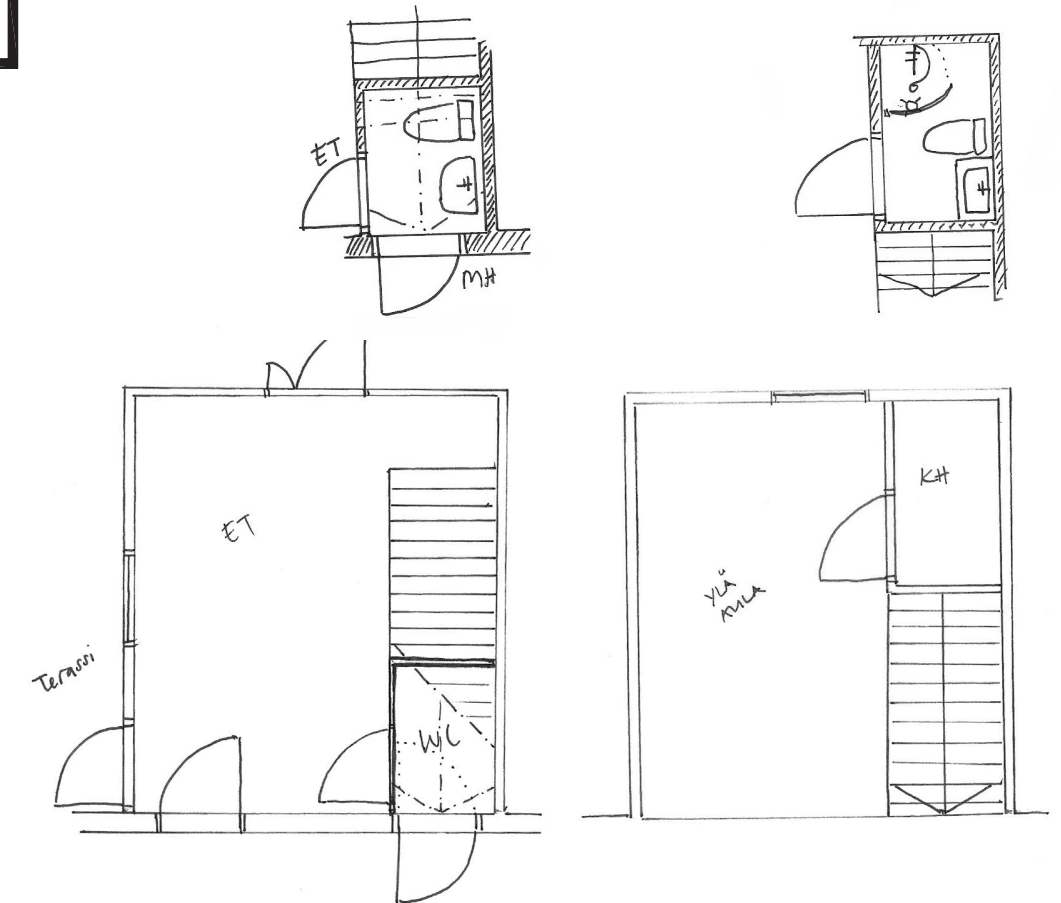
VAIHTOEHTO 3:

Kokeilin sellaista vaihtoehtoa, jossa olisi suihkutila ja WC erikseen. Ajatuksena oli käyttää portaiden alla oleva tila hyväksi ja sijoittaa siihen pienen WC:n ja säilytystä. Eteistila jää näin avaraksi. Yläkertaan tulisi pieni kylpyhuone joko toisella WC:llä tai ilman.

Näin saadaan WC:n myös yläkerran yöpyjille.

Eteinen jää tässä vaihtoehdossa turhan väljäksi ja kylpyhuone syö neliöitä yläkerrasta. WC sijoittuu makuuhuoneen oven eteen, joten ovia tarvitaan kaksi, kuten perustelin ensimmäisessä vaihtoehdossa. Yläkerran kylpyhuone jää hyvin pieneksi talon asukasmäärän ja pinta-alan suhteen. Eikä sen tarvitse olla iso, mutta toiminnot vaativat tietyn tilan ja tärkeää on, että tila tuntuu avaralta. Suihkutilan siirtäminen yläkertaan ei ole käytännöllinen ja toiminnallinen tilaratkaisu.

- Märkätila
- Keittiö
- Eteinen/Oleskelu

6.2 MATERIAALIT JA PINNAT

- LÄHTÖKOHDAT:

Vanhan talon hengittävyys

Vanhojen materiaalien uudelleenkäyttö

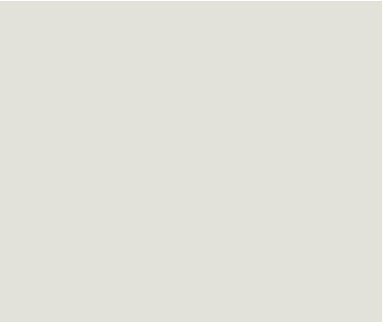
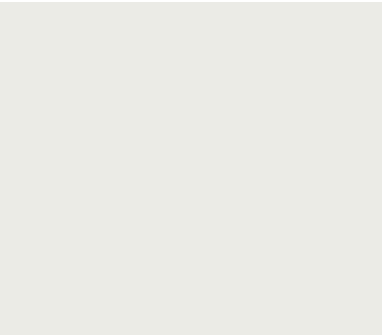
-Uusien ja vanhojen materiaalien kontrasti saa näkyä

6.2.1 MATERIAALIT JA PINNAT SISÄLLÄ

Tarkoitus olisi kierrättää käyttökelpoisia vanhoja materiaaleja ja käyttää uusia luonnonmukaisia hengittäviä materiaaleja, jotka sopivat vanhaan taloon. Pinnat käsitellään myös taloon ja materiaaleihin sopivilla menetelmillä.

Lattiamateriaalina olisi maalilla käsiteltyä havupuu lankkua. Näkyvissä olevissa puulatioissa on ruskea sävy, mutta haluan raikastaa ilmettä maalamalla ne vaalean harmaan sävyllä. Kaikki puulattiat olisivat samalla sävyllä maalattu. Maalina on parasta käyttää muovitonta öljymaalia, perinnemaalia, joka antaa puun hengittää. Muut puupinnat, kuten ovet ja ikkunat voi myös käsitellä perinteisellä öljymaalilla.

Alakerran hirsiseinät jäävät paljaaksi, kuten nytkin. Niitä voi pestä halutessa mäntysuopalla (Siivous.info). Muut seinät peitetään joko huokoisella puulevyllä tai makulatuuri-paperilla, joiden molempien päälle voi suoraan tapetoida tai maalata. Tässä kohtaa täytyy myös olla tarkka, että valitsee paperitapetin tai öljymaalin, jotta seinän rakenne pysyy hengittävänä. Seiniä voi myös paneloida ja maali on silloinkin öljypohjainen. Nykypäivän vesiohenteiset maalit ovat myös hengittäviä joten on mahdollista maalata seinät sillä, jos öljymaali ei sovi budjettiin. Mitä himmeämpi vesiohenteinen maali on, sitä hengittävämpi. Katot ja listat hiotaan ja maalataan joko öljymaalilla tai jopa vesiohenteisella maalilla.

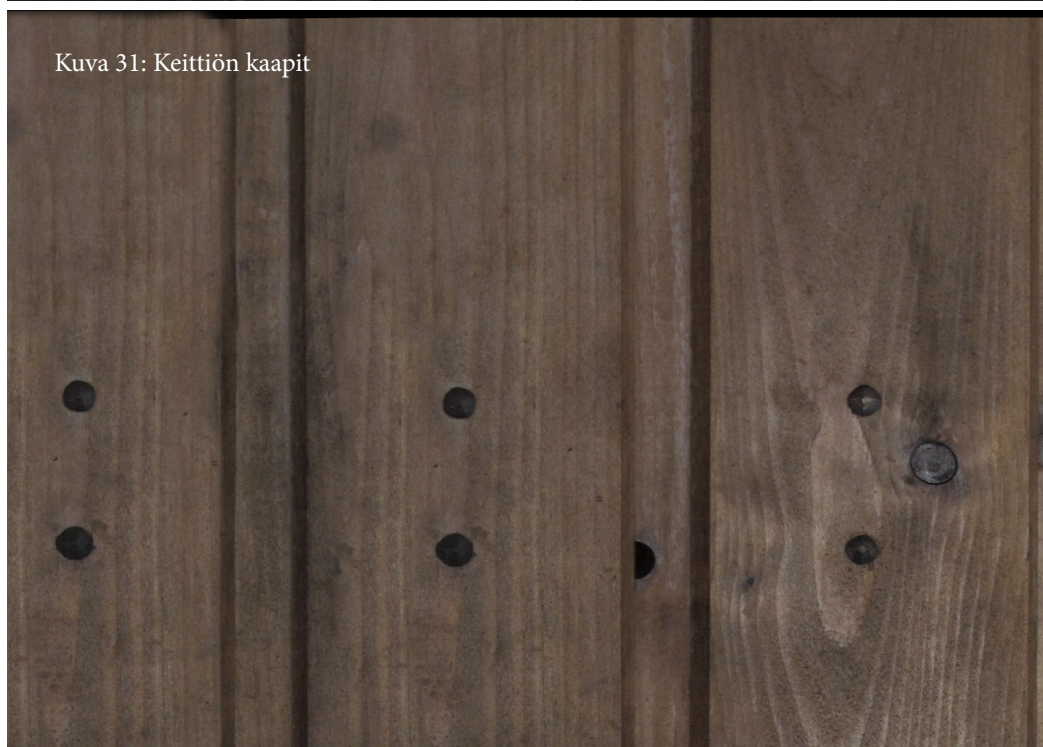
Kuva 29: Hirsiseinä ja helmipaneeli

Kuva 30: Lankkulattia

Kuva 31: Keittiön kaapit

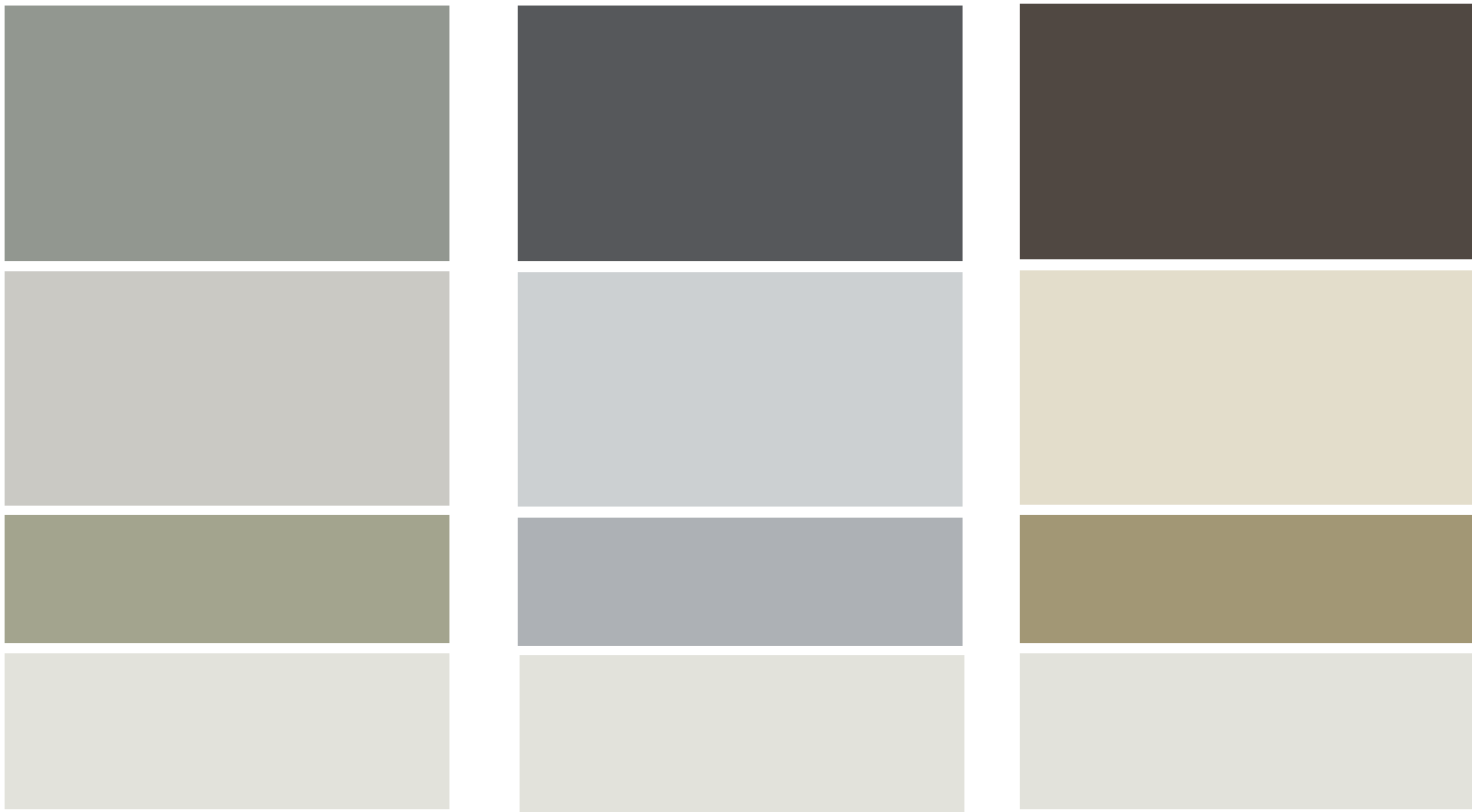
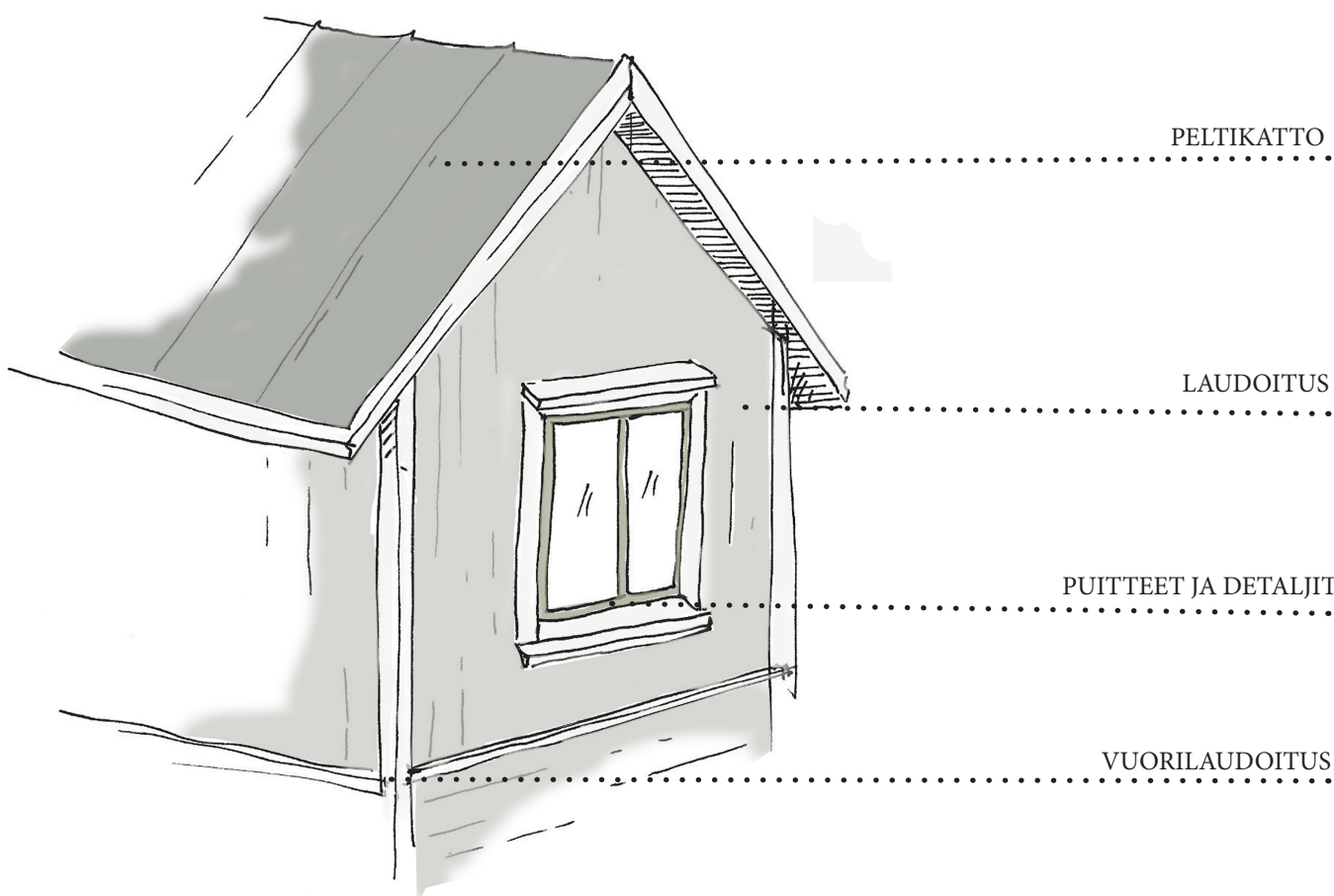

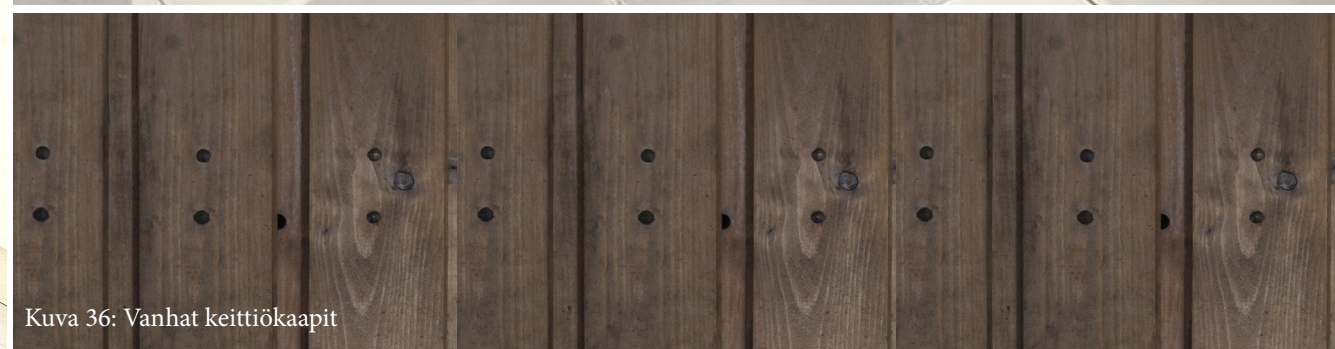
6.2.2 MATERIAALIT JA PINNAT ULKONA

Ulkoverhous, listat ja ikkunat säilytetään ja kunnostetaan. Mädäntyneet osat korjataan tai vaihdetaan kokonaan uusiin. Julkisivu maalataan uusiksi. Talon alkuperäisestä väristä ei ole tietoa, mutta historiallisen värikartan perusteella ja Axel Sundqvistin piirtämästä kuvasta voisi päätellä, että talo on maalattu kansallisromanttisen ja jugend hengen mukaan vaaleisiin murrettuihin sävyihin, kuten vaaleankeltaiset, -ruskeat ja -vihreät sävyt (Rinne 2010, 41). Talo oli vaaleanharmaissa ja valkoisissa sävyissä maalattu kun isovanhempani sen ostivat, ja voi hyvin olla että värimaailma on ollut sama alusta alkaen.

Tarkoituksena olisi käyttää samankaltaista hienostunutta vaaleaa värimaailmaa kuin 70-luvulla talosta oli ostohetkellä. Tässä muutama esimerkki väriyhdistelmistä. Vaihtoehtoina on puhdas harmaa-, vihreän harmaa- tai vaalean ruskea värimaailma. En määrittele suunnitelmassani julkisivuvärit, koska paperilta on vaikea valita ja joutuu tekemään värikokeiluja valmiiseen julkisivuun, että näkee mihin päättyy.

Peltikatto maalataan esimerkiksi Tikkurilan Pansari Akva -peltikattomaalilla ja ulkoverhous Tikkurilan Lin Pellavaöjymaalilla. Sävyt olen pominut Tikkurilan maaleihin soveltuvista värikartoista.

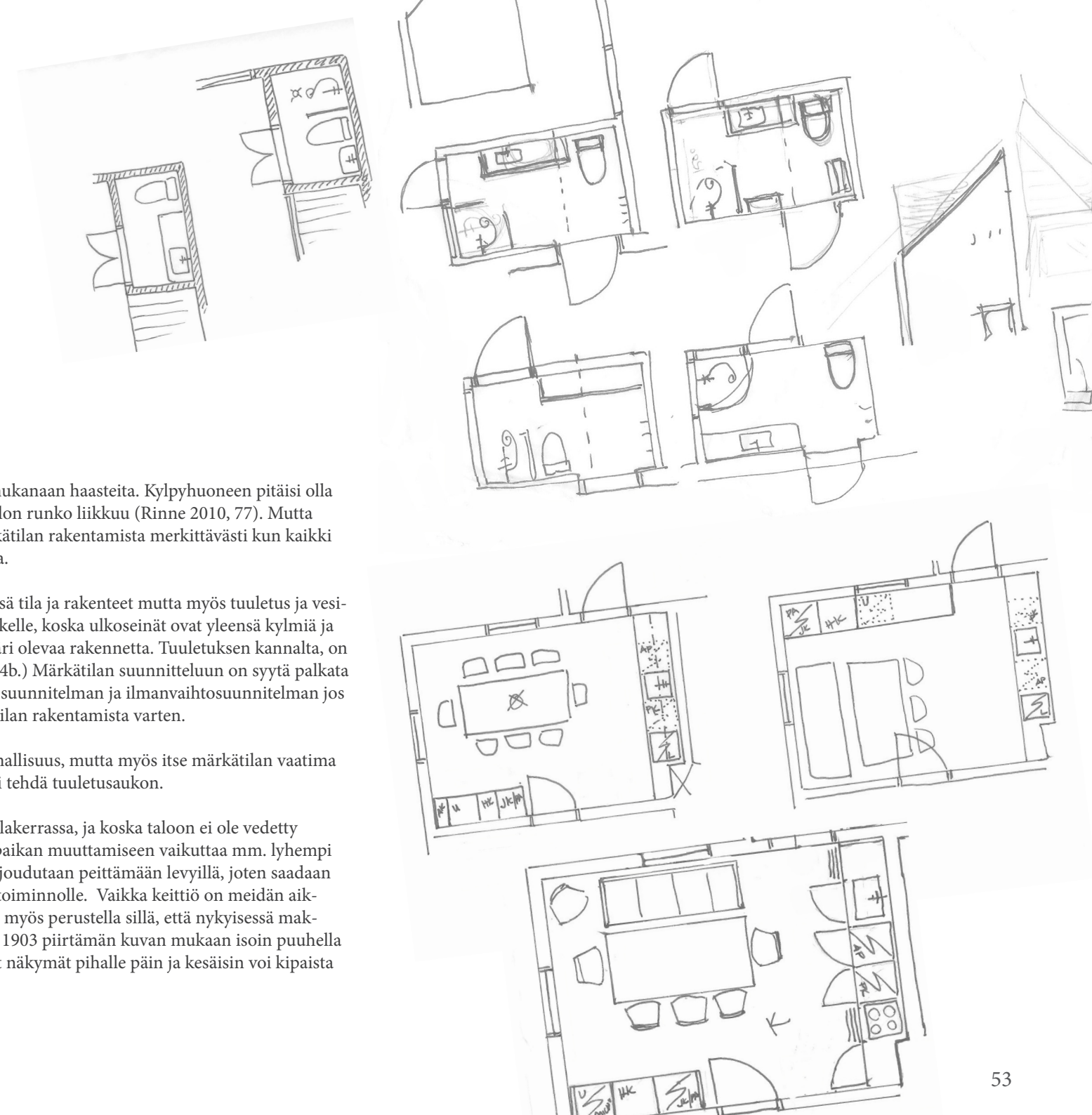
6.3 MÄRKÄTILA JA KEITTIÖ

Märkätilan suunnittelu vanhaan puurakennuksen tuo mukanaan haasteita. Kylpyhuoneen pitäisi olla ”kelluva” tila toisen tilan sisällä, koska puu elää ja puutalon runko liikkuu (Rinne 2010, 77). Mutta se, että talon etusiipi rakennetaan alusta, helpottaa märkätilan rakentamista merkittävästi kun kaikki tehdään alusta ja sen voi huomioida uudessa rakenteessa.

Märkätilan sijoituksen vanhaan taloon ratkaisevat yleensä tila ja rakenteet mutta myös tuuletus ja vesi-johtojen linjaus. Märkätila kannattaisi sijoittaa talon keskelle, koska ulkoseinät ovat yleensä kylmiä ja aiheuttavat kondensoitumista, joka voi vaurioittaa ympäri olevaa rakennetta. Tuuletuksen kannalta, on helpompi sijoittaa ulkoseinän kiinni. (Museovirasto 2014b.) Märkätilan suunnitteluun on syytä palkata asiantuntijaa, joka osaa laatia mm. veden ja viemärinti suunnitelman ja ilmanvaihtosuunnitelman jos tarpeen. Rakennuslupaa joutuu myös hakemaan märkätilan rakentamista varten.

Eniten märkätilan sijoitukseen vaikuttaa eteisen toiminnallisuus, mutta myös itse märkätilan vaatima tila. Tuuletus hoituu myös vaivatta, koska seinän läpi voi tehdä tuuletusaukon.

Keittiön ja makuuhuoneen paikat muuttuvat keskenään alakerrassa, ja koska taloon ei ole vedetty vesijohtoja, tämä muutos on helppo suorittaa. Keittiön paikan muuttamiseen vaikuttaa mm. lyhempi matka terassille, vesijohtojen linjaukset ja se, että seinät joudutaan peittämään levyillä, joten saadaan helposti puhdistettavan pinnan, joka soveltuu huoneen toiminnolle. Vaikka keittiö on meidän aik-
anamme ollut toisessa huoneessa, voi tämän muutoksen myös perustella sillä, että nykyisessä mak-
uuhuoneessa on aluksi ollut myös keittiö ja Sundqvistin 1903 piirtämän kuvan mukaan isoin puuhella
on tarkoitettu tähän huoneeseen. Tästä on myös parhaat näkymät pihalle päin ja kesäisin voi kipaista
nopeasti terassille aamukahville.

6.4 TALOTEKNIikka

Talossa on tällä hetkellä ainoastaan sähköt ja perusparannusta tehdessä lisätään ja uusitaan viemärointi ja vesi, lämmitysjärjestelmä ja sähköt.

Jäte- ja käyttöveden tuominen vanhaan taloon vaatii tarkkaa suunnittelua. Johdot kannattaa asentaa pintavetoina, jotta mahdolliset vuodot havaitaan ajoissa. Vesijakelun voisi esimerkiksi sijoittaa keittioon kaapin sisälle piiloon niin, että siihen on helppo päästä käsiksi jos on tarve. Tilat on suunniteltu niin, että keittiö ja märkätila ovat lähekkäin ja näin vesijohtojen linjaus helpottuu. (Rinne 2010, 144.) Säästytään hankkimasta omaa jätevesisäiliötä, koska kaikki jäte-, pinta ja käyttövesi saadaan liitettyä kunnallistekniikkaan, jonka verkosto kulkee tontin rajan läheltä.

Sähköä talossa on, mutta uusien toimintojen vaatimuksista sähköt joudutaan uusimaan kokonaan. Sähkön uudistamisen ja uusien toimintojen myötä sähköjohtojen määrä lisääntyy merkittävästi. Nykydesign ja sähköverkon laajuus riitelevät vanhan talon hengen kanssa. Sähkösuunnitteluun kannattaa käyttää tarpeeksi aikaa, jotta johdot ja sähkökaappi saadaan nätisti piiloon esim. listojen taakse. Kannattaa miettiä paljonko sähköä tarvitsee ja jos kannattaisi tulevaisuutta varten asentaa sähköputkitukset. (Rinne 2010, 146.) Kompromisseja joutuu varmasti tekemään, mutta silloin kannattaa tehdä niitä korostetusti. Johtojen esille jättäminen on parempi kuin huono yritys piilottaa johtoja koteloinnin taakse. Käyttökelpoiset kytkimet voi säilyttää ja uusia voi hankkia esim. Rakennusapteekista.

Taloon ei asenneta erillistä ilmanvaihtojärjestelmää, vaan kuten vanhoissa rakennuksissa, painovoimainen ilmanvaihto riittää. Kun on kylmä ulkona, ilma vetää raoista sisälle ja lämmin ilma poistuu tulisijojen venttiilien kautta ulos, kesäisin riittää tuuletus ikkunoiden kautta. (Rinne 2010, 148.)

Tällä hetkellä taloa lämmitellään tulisijojen avulla ja yläkerrassa on pari sähköpatteria. Lämmitys täytyy suunnitella siten, että huomioi huoneenjaon, jotta koko taloa ei tarvitse lämmittää samalla. Näin säästää sähkökuluissa kun yhdistää eri lämmitystapoja. (Rinne 2010, 140.) Talossa on toimivat tulisijat, joihin yhdistetään helppokäyttöinen ja energiansäästävä ilmalämpöpumppu. Tämä ei välttämättä sovi perinteiseen taloon, mutta lämpöjärjestelmän hyödyllisyys painaa enemmän kun sen esteettisyys. Pelkällä puulämmöllä ei pärjää ja muut lämmitysjärjestelmät kuten esimerkiksi öljy- ja pellettilämmitys vievät paljon tilaa. Sähköpatterit olisivat toinen vaihtoehto, mutta ne ovat kalliimpia ja ulkonäöllisesti niistä on enemmän haittaa kun yhdestä ilmalämpöpumpusta.

Ohjeita lämmitysuuneja puilla lämmitellessä.

Halkojen pano uuniin:

1. On käytettävä mahdollisimman kuivia halkoja.
2. Halot asetetaan uuniin pitkälle, alimmat harvempan ja vinottain, jotta ne syttyisivät helposti ja palaisivat tasaisesti.
3. Halot pannaan uuniin etuosaan niin lähelle tulipesänaukkoa kuin mahdollista. Kuitenkin on katsottava, että tulipesän lukut voidaan sulkea.
4. Kun tuli sytytetään, annetaan peltien olla täysin auki.

Halkojen polttaminen:

5. Kun halot ovat syttyneet, ovat lukut suljettavat, mutta vetoreijät jätettävät avksi. **Peltit vedetään** sen jälkeen **niin paljon kiinni, että tuli palaa hiljalleen**. Tällöin on kuitenkin varottava, ettei uunista tule savunkäryä. Tämä on helposti huomattavissa pitämällä palavaa tikkua lukujen yläpuolella olevan raon lähellä. Peltien asento pannaan nyt muistiin, niin että myöhemmin voidaan sulkea ne samaan määrään.
6. **Tarpeetonta kohentamista** on vältettävä, koska palamisen tasainen kulku siitä häiriintyy.
7. Kohentamisen toimitetaan vasta siten kuin tuli on melkein loppunut, jolloin peltit ja lukut avataan, sekä työnnettäessä kokeileet hiiloksen päälle uuniin suulle. Tämän jälkeen lukut suljetaan ja peltit vedetään entiseen asentoonsa.

Palamisen loputtua:

8. Kun tuli on palanut loppuun, **kohennetaan hiilosta** ja tarkastetaan, ettei palametonaa kekeileä jäi hiiloksen. Sitten suljetaan lukut ja pienennetään vetoreijät sekä vedetään peltit niin paljon kiinni, ettei häää muodostu.
9. Kun hiilos rupeaa tulla uumaan eikä sinisiä liekkiä enää ole huomattavissa, ovat **lukkut ja peltit suljettavat kokonaan**.
10. **Älä koskaan unohda uunin** niin kauvan kuin peltit ovat auki.
11. Jos poikkeustapauksessa tarvitaan enemmän lämpöä, on edullisempaa polttaa kaksi tavallista uunillista vähintään 3 tai 4 tunnin välillä kuin lisäämällä vastaava määrä halkoja yhteen jaksoon.
12. **Huom.** Jos uuni tällä lämmitystavalla tulisi liian kuumaksi niin että se voisi vahingoittua, on pienempiä puumääriä käytettävä.

Voima- ja Polttoainetaloudellinen Yhdistys.

Regler för vedeldning i kakelugn.

Brasans iordningsställande:

1. Möjligast torr ved bör användas.
2. Veden insättes liggande i ugnen; de understa klabbarna glänsre och på snedden, så att brasan tänder lätt samt brinner jämnt.
3. Veden placeras så långt fram mot eldstadsöppningen som möjligt. Tillse dock att eldstadsluckorna kunna stängas.
4. När brasan tändes, hålls spjället fullt öppet.

Vedens förbränning:

5. Sedan veden fattat eld, stängas luckorna men draghålen lämnas öppna. **Spjället tillskjutes** därefter så mycket att **brasan bringer tyst**. Dock bör tillse, att röklukt ej intränger. Detta kan man lätt kontrollera genom att hålla en brinnande sticka intill springan vid luckornas övre kant. Spjället utmärkes härvid, så att tillskjutning senare lätt kan ske till samma punkt.
6. **Önskedigt omrörande** av brasan bör undvikas, ty därav störes förbränningens jämna gång.
7. Brasan omröres först då den är nästan utbrunnen, varvid spjäll och luckor öppnas samt bränderna makas fram på glöden i eldstadens främre del. Härfter stängas luckorna och spjället skjutes till sitt förra läge.

Sedan brasan nedbrunnit:

8. **Glöden omröres**, när brasan är fullt utbrunnen, varvid efterse att ingen brand lämnas kvar bland glöden. Härfter böra luckorna stängas, draghålen strypas och spjället tillskjutas så långt ska kan; utan att os uppstår.
9. Sedan glöden bränt förbrukna och inga blåa lågor synas över densamma, böra luckorna och **spjället stängas fullständigt**.
10. **Glöm aldrig bort brasan**, så länge spjällen äro öppna.
11. Om undantagsvis mera värme behöves, så är det fördelaktigare att elda tvänne vanliga bräsor med minst 3 å 4 timmars mellantid än att genom påspädning uppträna större mängd ved i en fortsättning.
12. **Ännu** Hall ugnen vid detta eldningsätt blir alltför het så att den kan taga skada, bör mindre mängd ved användas per brasa.

Kuva 37: Kaakeliuunin lämmitysohjeet
Föreningen för Kraft- och Bränsleekonomi.

Hellojen lämmitysohjeita.

1. Ruuankeitto on suoritettava mahdollisuuden mukaan useammilla keittoreijillä yhtäikaa, ja on keittoastioita tarpeen mukaan siirrettävä reijältä toiselle.
2. **Säädä palamisnopeus pellin avulla** lämmöntarpeen mukaan. **Tulipesänuukku** on pidettävä suljettuna, mutta **tuhkapesänuukku** jonkunverran auki.
3. Säädettäessä palamisnopeutta on muistettava, että **kiivas kiehuminen** tavallisesti **on vain vahingoksi**. Hiljalleen kiehuen valmistuu ruoka yhtä hyvin.
4. **Pidä koko arina hyvin peitettynä polttoaineella**. Pieneksi pilkottuja puita on sentähden hyvissä ajojin pantava tulipesään enenkuin entiset ovat palaneet kovin vähiin. Tulipesää ei kumpinkaan pidä panna aivan täyteen, riittää jos arina on hyvin peitettynä.
5. Kivihiihlämmityksessä, n. k. taloushiihiä käytettäessä, **on arinapinta pienennettävä** esim. muuraamalla. Kivihiihiä käytettäessä **peltilä ei saa koskaan kokonaan sulkea**. Jos pelti sulkeutuu tiiviisti, on siihen tehtävä reikä, jotta häkä voi joka tapauksessa poistua savutorven kautta ulkoilmaan.
6. **Halkojen lisääminen on lopetettava siksi ajoissa**, että ne ovat loppuunpalaneet, kun ruoka on valmiiksi keitetty.
7. **Tulipesä ja tuhkauni** ovat siivottavat tuhka.
8. **Pidä kansi keittoastian päällä**.
9. **Keittoastiat** on pidettävä **noesta puhtaina**.
10. **Käytä keittolaatikkaa** niin usein kuin mahdollista.

Voima- ja Polttoainetaloudellinen Yhdistys.

Eldningsregler för hällspisar.

1. **Matlagningen bör om möjligt ske på flere kokhåll samtidigt**, och böra kokkärlen allt efter behov förflyttas från ett kokhåll till ett annat.
2. **Reglera värmen med spjället**, så att förbränningens livlighet motsvarar behovet för tillfället. **Eldstadsluckan** bör härvid hållas **stängd**, men **askugnsluckan något öppen**.
3. Vid reglering av förbränningens livlighet bör man ihågkomma, att en **häftig kokning i regeln är blott till skada**. Vid sakta kokning blir maten lika väl kokt.
4. **Håll hela rostytan betäckt med bränsle**, finhuggen ved i tillräcklig mängd bör därför i god tid insättas i eldstaden förrän tidigare insatt hunnit brinna alltför mycket ut. Eldstaden bör dock icke alldeles fyllas med ved, det är tillräckligt, om rostytan är väl täckt.
5. Vid **stenkolseldning** („hushållskol“) bör rostytan förminska t. ex. genom påmurning. **Spjället får aldrig stängas helt vid eldning i stenkol**. Om spjället sluter tät bör det förses med hål, så att os under alla omständigheter avledes.
6. Insättning av nytt bränsle bör upphöra i så god tid, att bränslet är utbrunnet, då maten är färdigkokad.
7. Eldstaden och askrummet böra hållas fria från aska.
8. **Håll lock på kokkärl**.
9. **Kokkärlen böra hållas fria från sot**.
10. **Använd koklåda** så mycket som möjligt.

Föreningen för Kraft- och Bränsleekonomi.

Kuva 38: Pistorasia

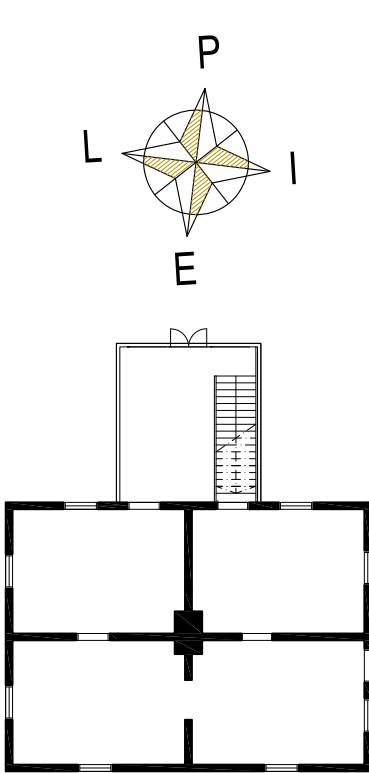
7.1 PIIRUSTUKSET

JULKISIVUT

Olen poistanut ja lisännyt ikkunoita ja ovia sisällä olevien uusien toimintojen mukaan. Olen silti harkitusti sijoittanut ikkunat ja ovet, niin ettei julkisivun symmetrisyys kärsi. Pohjapiirustuksista näkee, ettei talon itä- ja länsipuoli ole symmetrisiä, mutta julkisivu on aina symmetrinen ja tasapainossa riippuen siitä, mistä ilmansuunnasta sitä tarkastelee.

Pohjoisella puolella on nyt vain yksi ovi ja vieressä kaksi ikkunaa ja sama toistuu länsipuolella. Näin eteisestä tulee valoisa ja taloon saadaan lasikuisti kuten ennen vanhaa itäpuolella oli (kuva 3). Itäpuolella ovi on peitetty ja etusiiven itä-puoleinen ikkuna poistettu, koska sisäpuolella portaat olisivat peittäneet ikkunaa. Tämä puoli on nyt identtinen Axel Sundquistin piirtämään kuvaan.

Eniten muutosta on tapahtunut länsipuoleiselle sivulle. Tähän on tullut samanlainen kokonaisuus ikkunoista ja ovesta, kuten pohjoispuolella. Olen myös lisännyt yläkertaan ikkunoita samassa linjassa alla olevien ikkunoiden ja oven kanssa ja samaan korkeuteen kun olemassa olevat pienet ikkunat. Näin saadaan yläkerran oleskelutilaan lisää valoa.

POHJOINEN

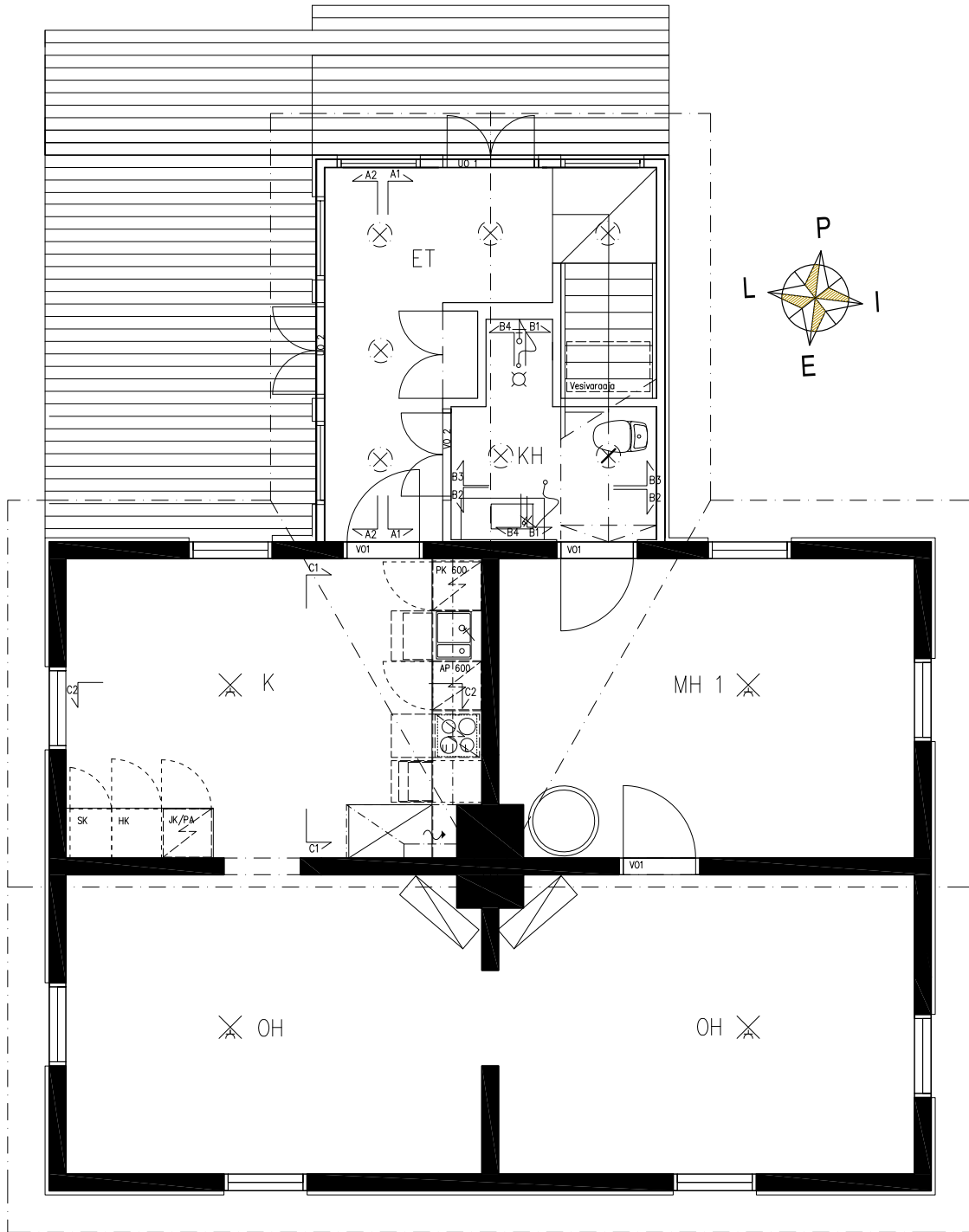

ITÄ

LÄNSI

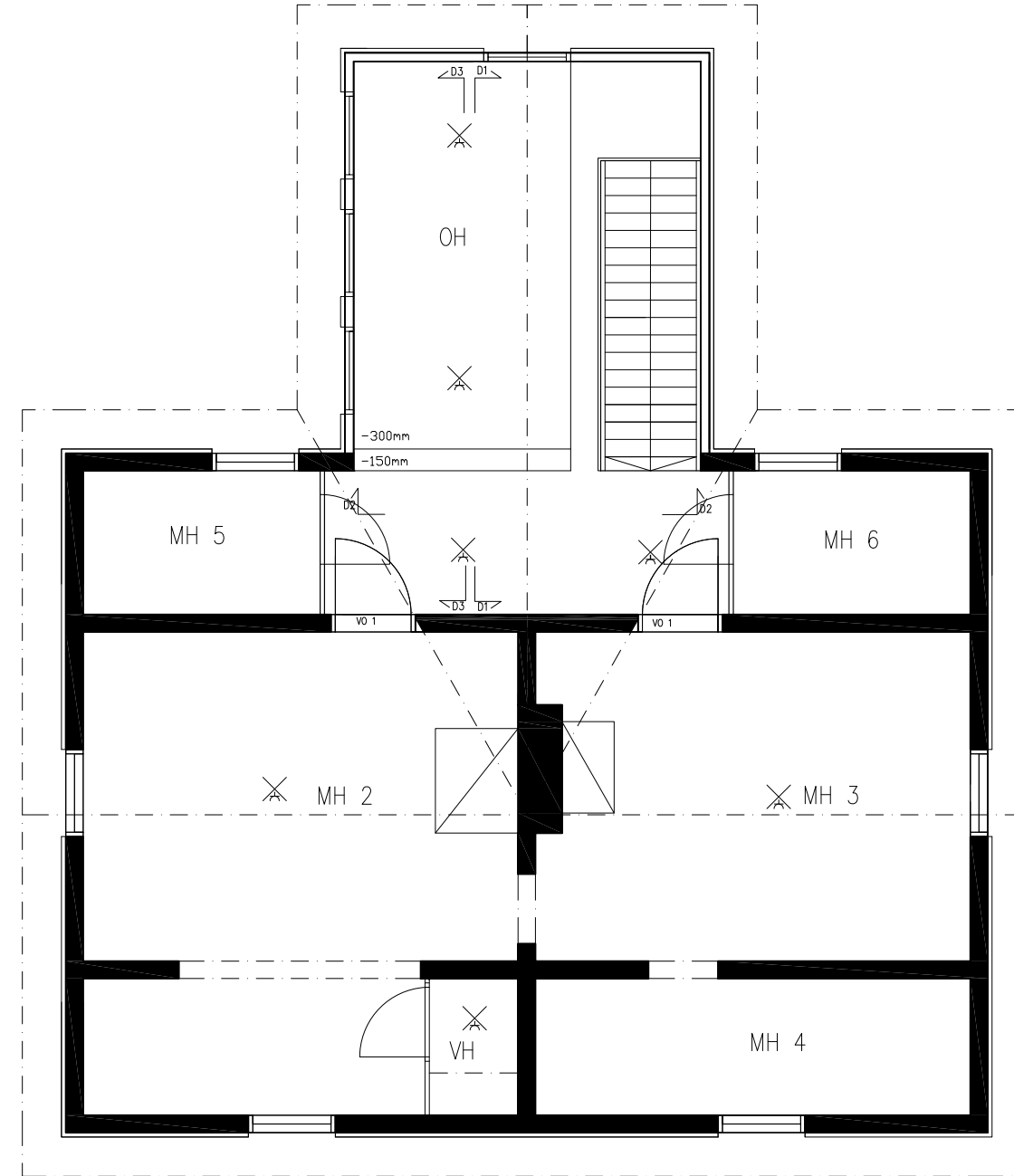

POHJAPIIRUSTUS / 1. KERROS

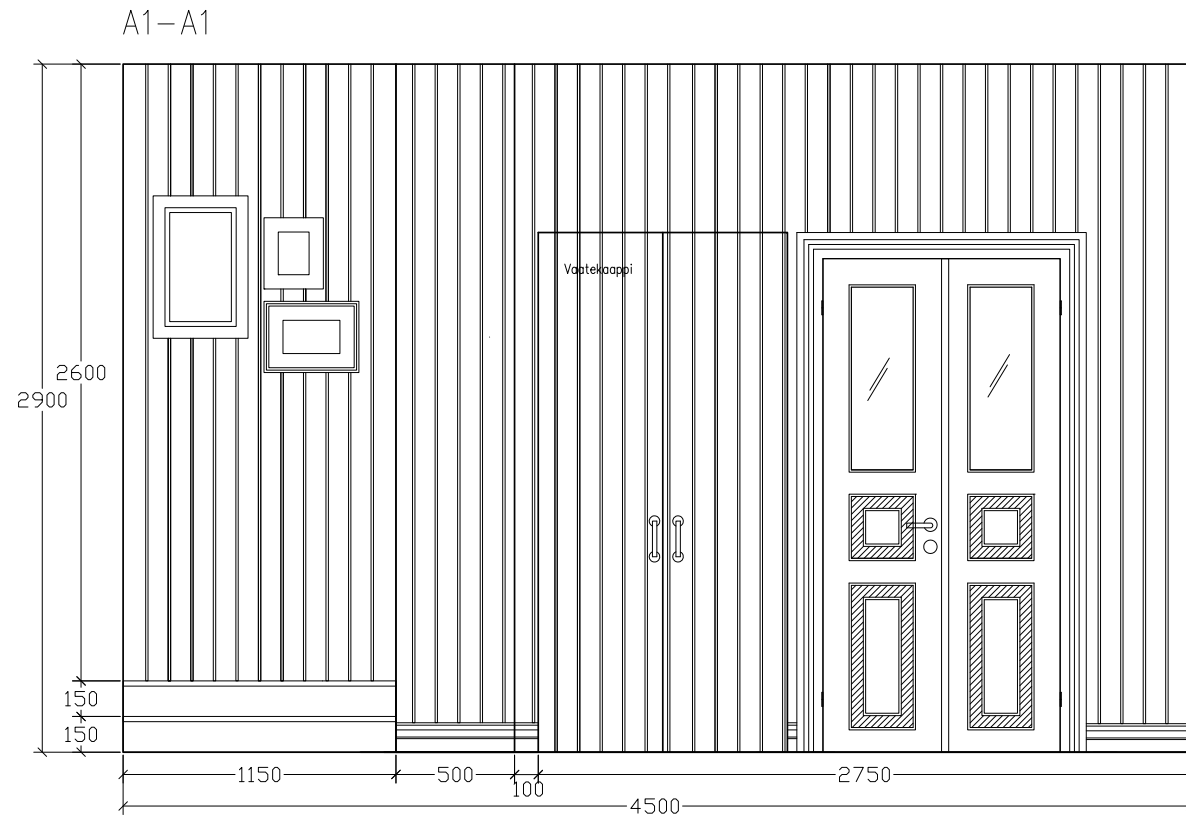
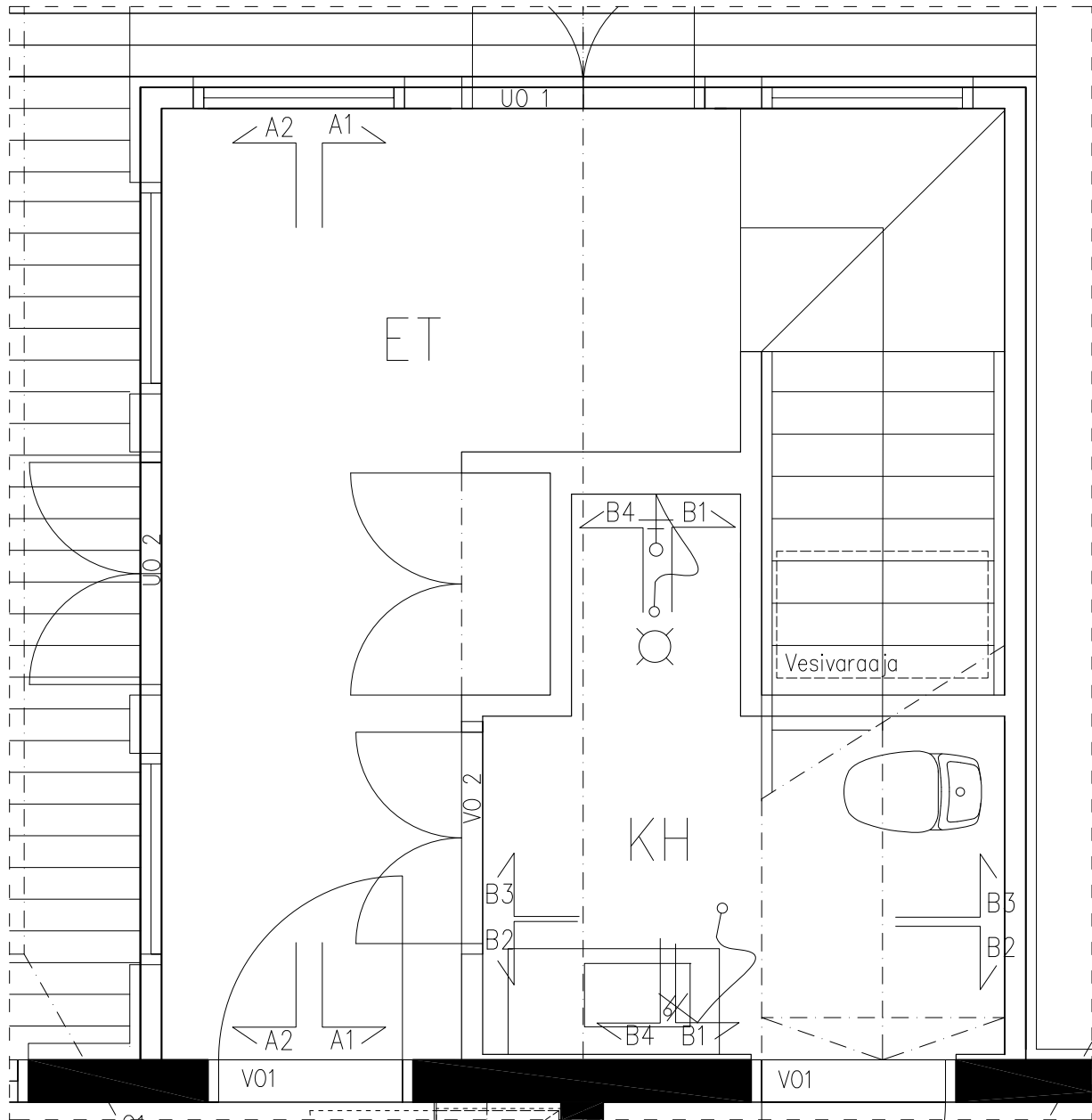
Eteinen oli haastavin suunnitella. Päätin viedä ensimmäinen tilaohjelma eteenpäin, koska sillä sain toiminnot mahtumaan ja toimimaan parhaiten. Koska talon itä puolella aikoinaan oli lasiveranta, päätin tuoda esille samaa elementtiä uudessa etusiivessä.

Keittiön ja makuuhuone vaihtoivat paikkaa. Näin tilojen sijoittelu ja läpikulku toimii parhaiten. Keittiöstä pääsee nopeasti ulos terassille, makuuhuoneen ja eteisen yhteydessä on nyt kylpyhuone. Toiminnalliset ja visuaaliset tavoitteeni toteutuvat hyvin tässä.

POHJAPIIRUSTUS / 2. KERROS

Etusiiven kerroksien välillä oli varaa laskea lattia parikymmentä senttimetriä. Alakeran korkeus ei kärsi ja yläkertaan sain kaksi askelmaa alennettua lattiaa, kun ennen oli vain yksi askelma. Vanhasta museosta sain suunniteltua viihtyisän olohuoneen. Muiden tilojen toiminnot pysyvät ennallaan.

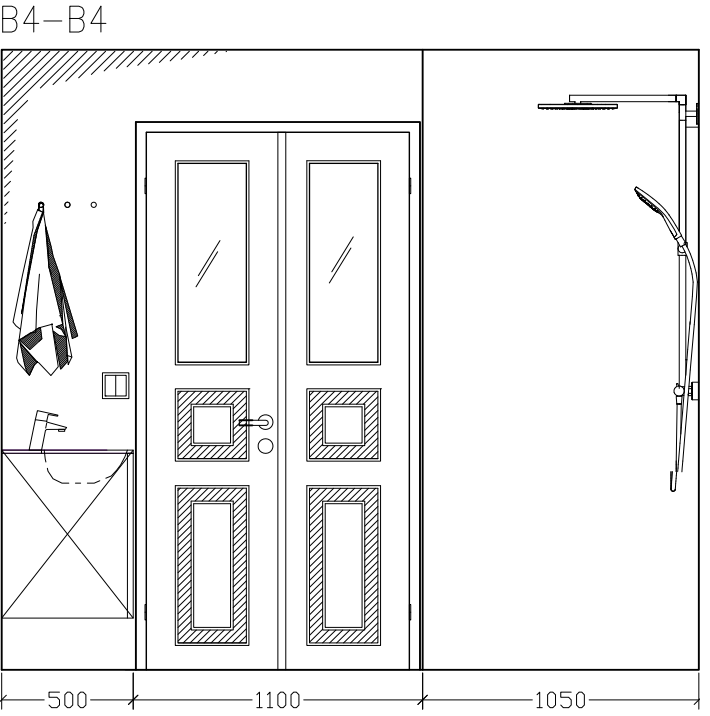
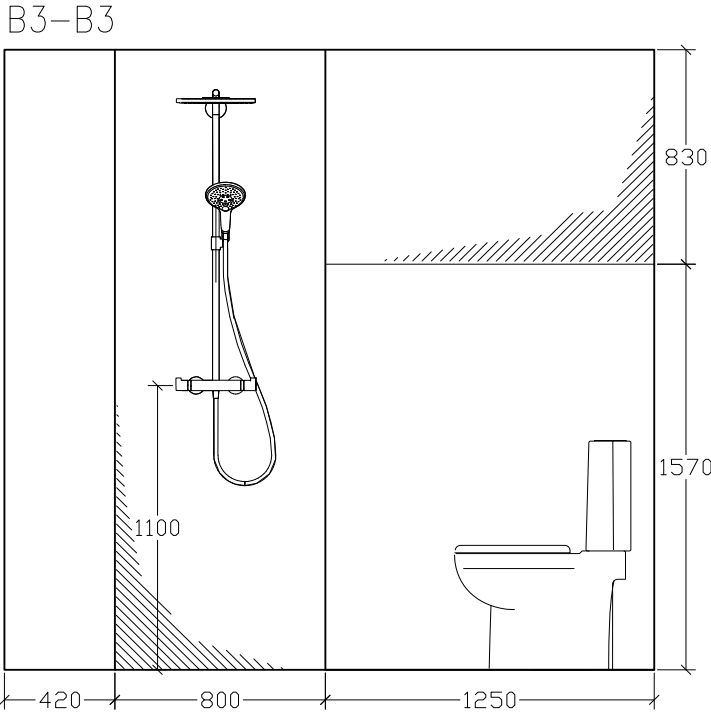
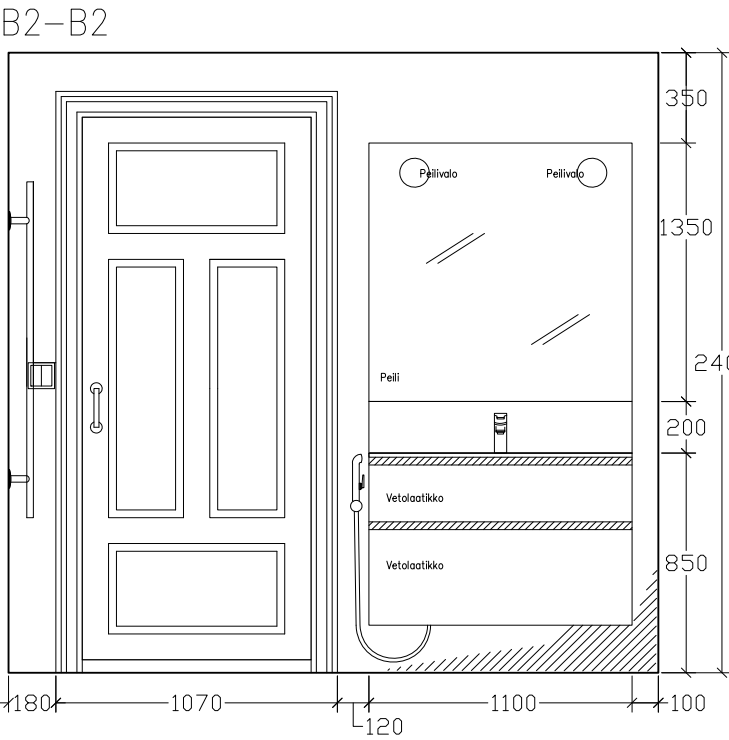
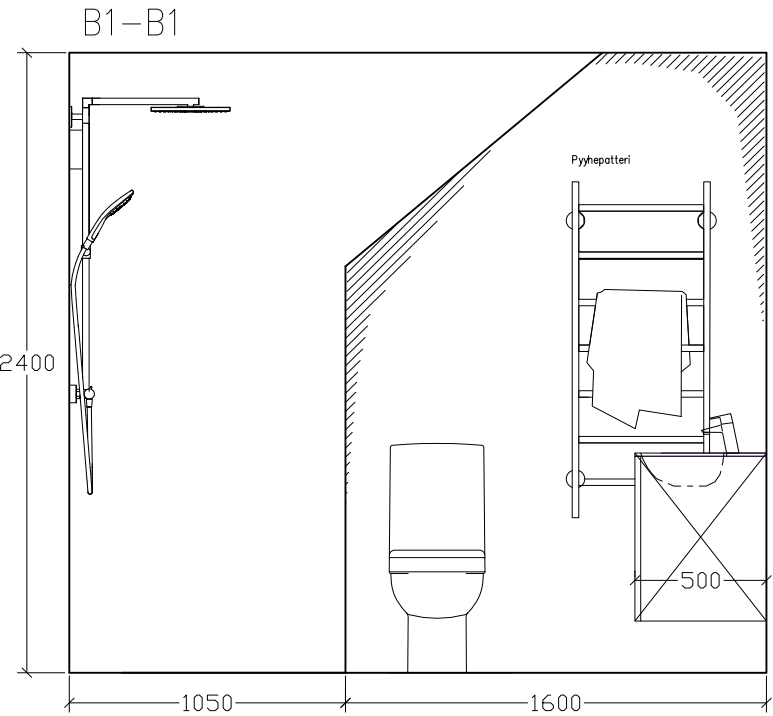
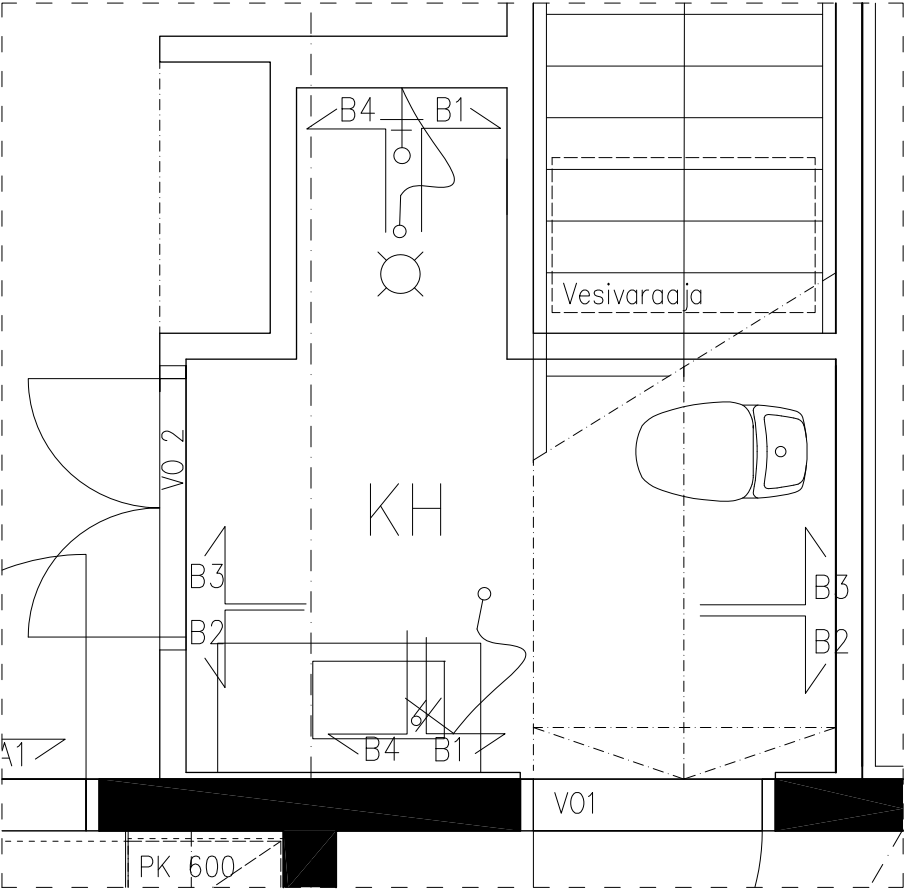

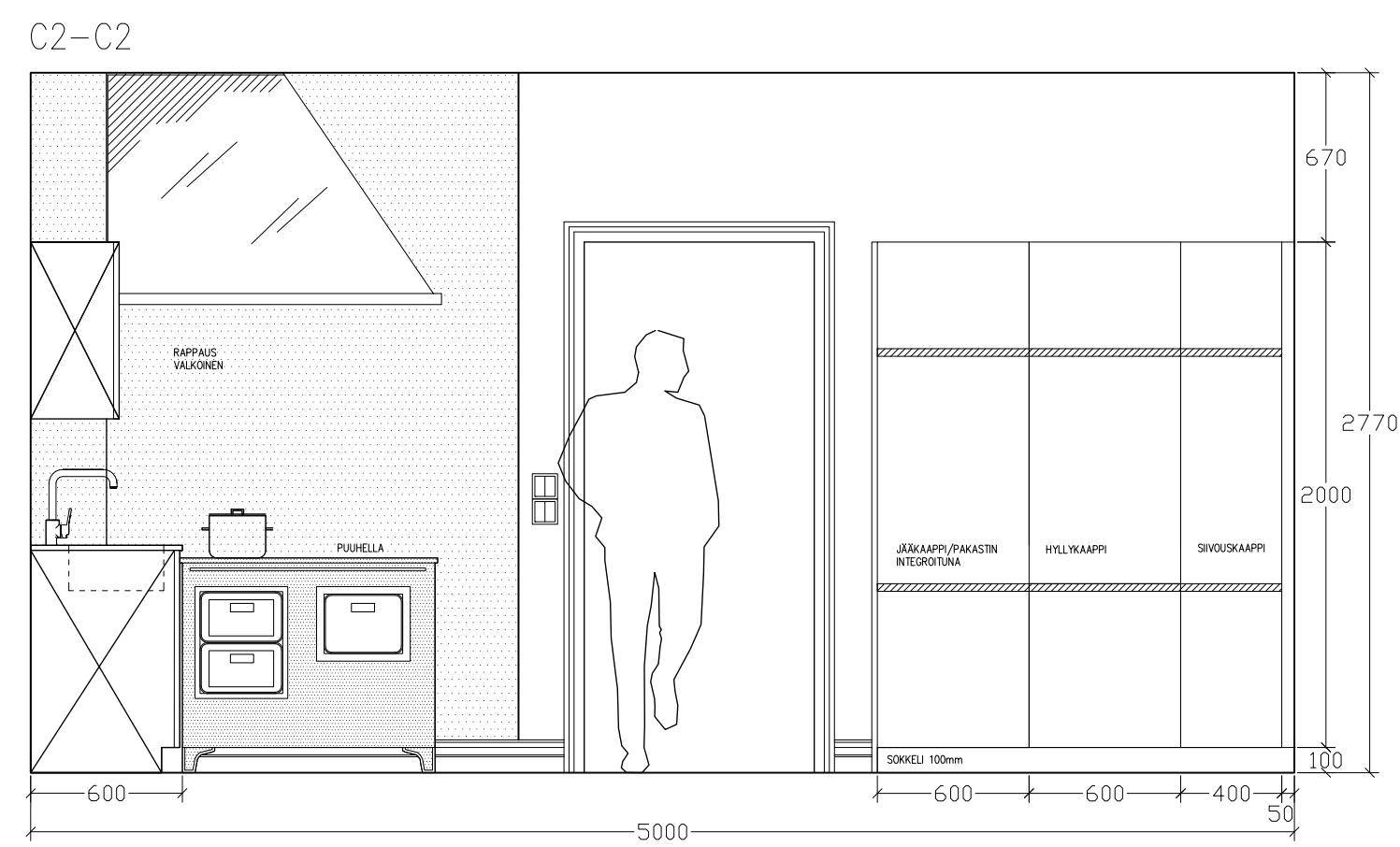
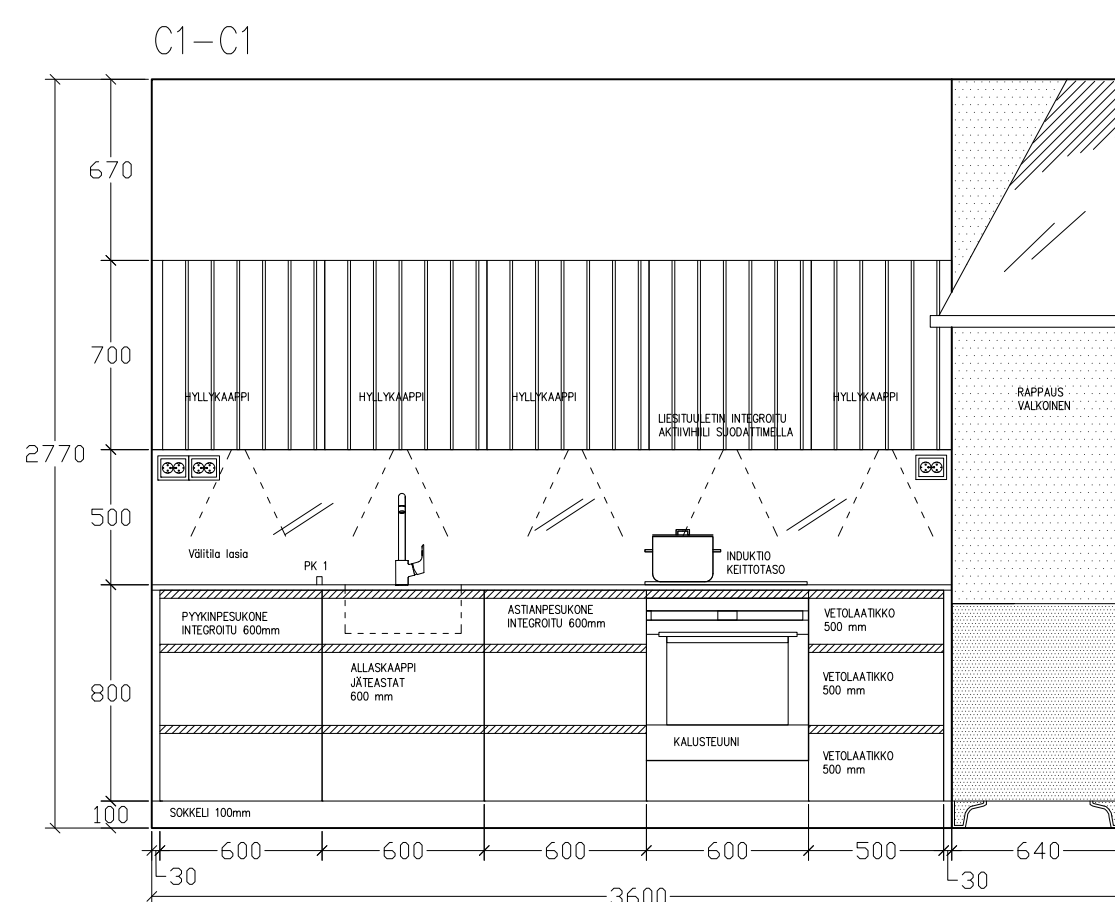
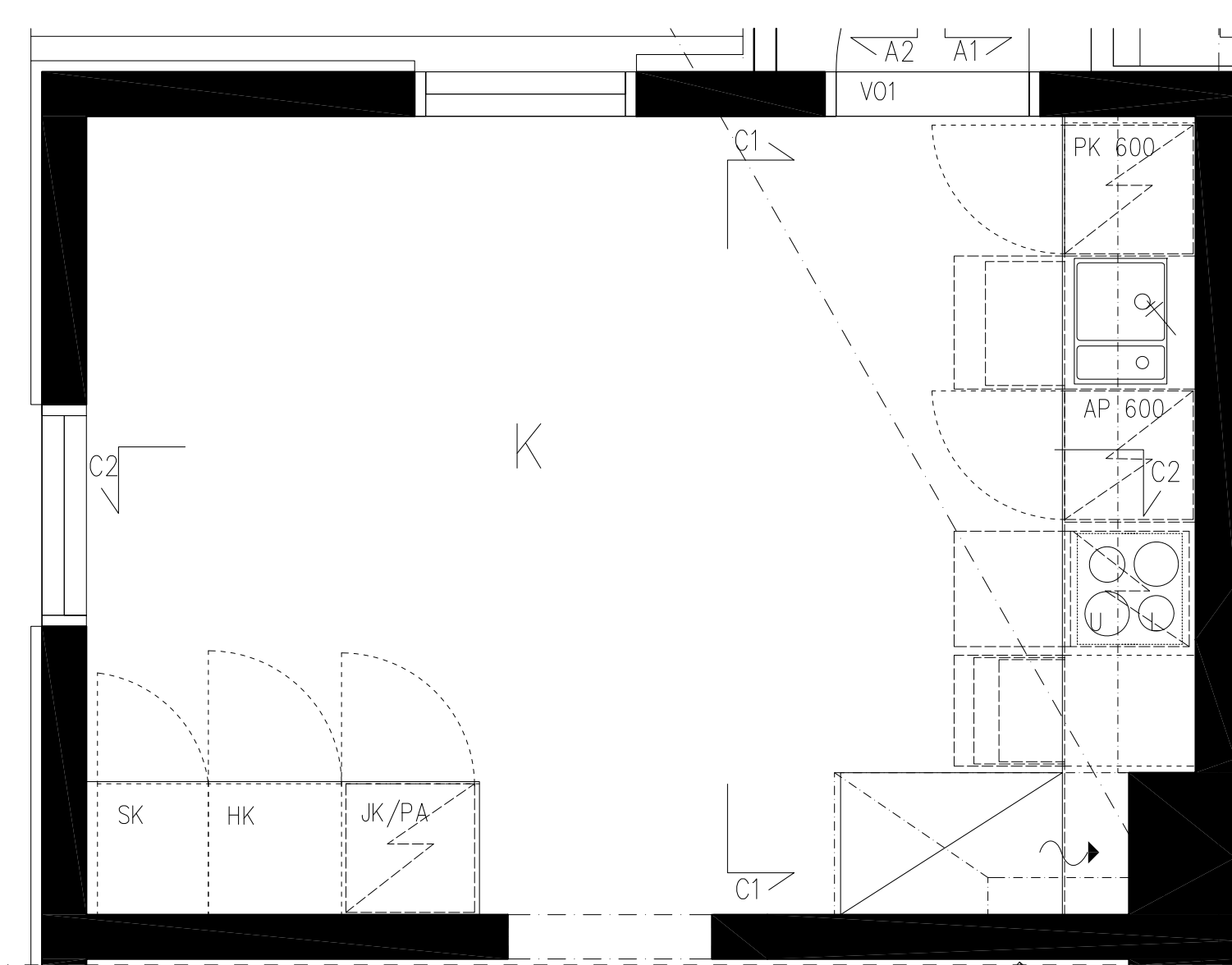
ETEINEN / 1. KERROS

Eteisestä tule valoisampi ja ikkunat antavat tilalle hienostuneen ulkonäön. Kylpyhuoneen sijoitus portaiden alle, tekee kulkuväylästä selkeän. Vanhat portaat on käytetty uudelleen ja kylpyhuoneen oveksi käytetään olemassa olevat lasi-ovet. Näin tuon uuteen tilaan vanhoja elementtejä, jotka viimeistelevät eteisen tunnelmaa. Eteiseen mahtuu tarpeen mukaan pieni pöytä ja tuolit jos vaikka haluaisi kylmänä iltana nauttia auringonlaskusta sisätiloissa.

KYLPHYHUONE / 1. KERROS

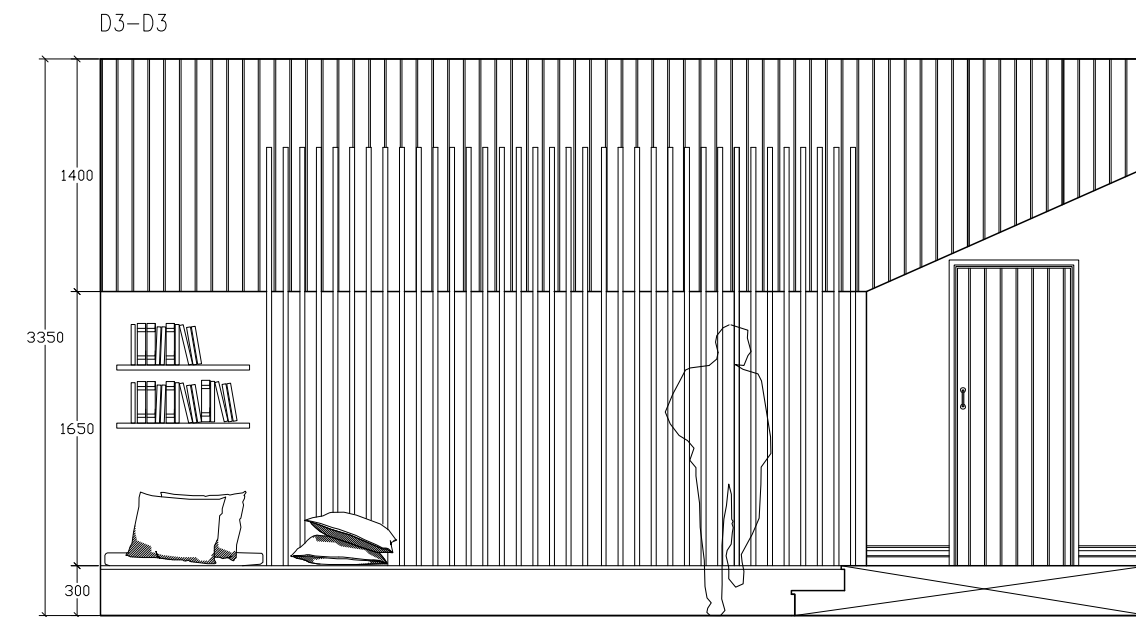
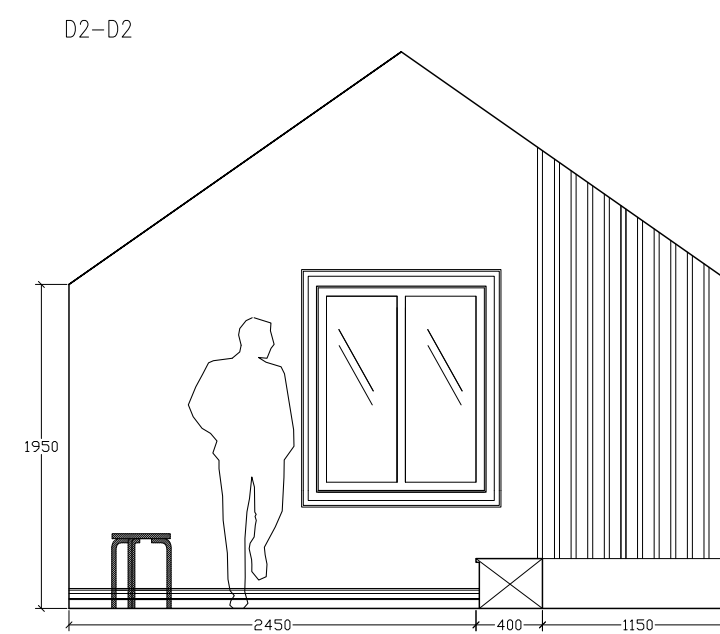
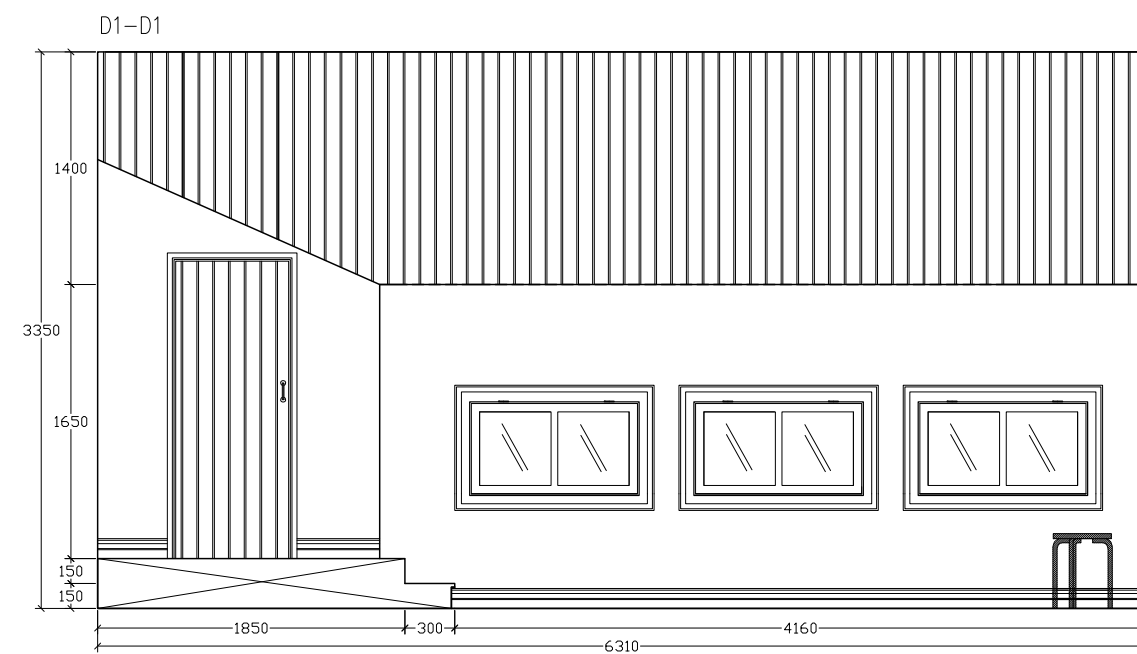
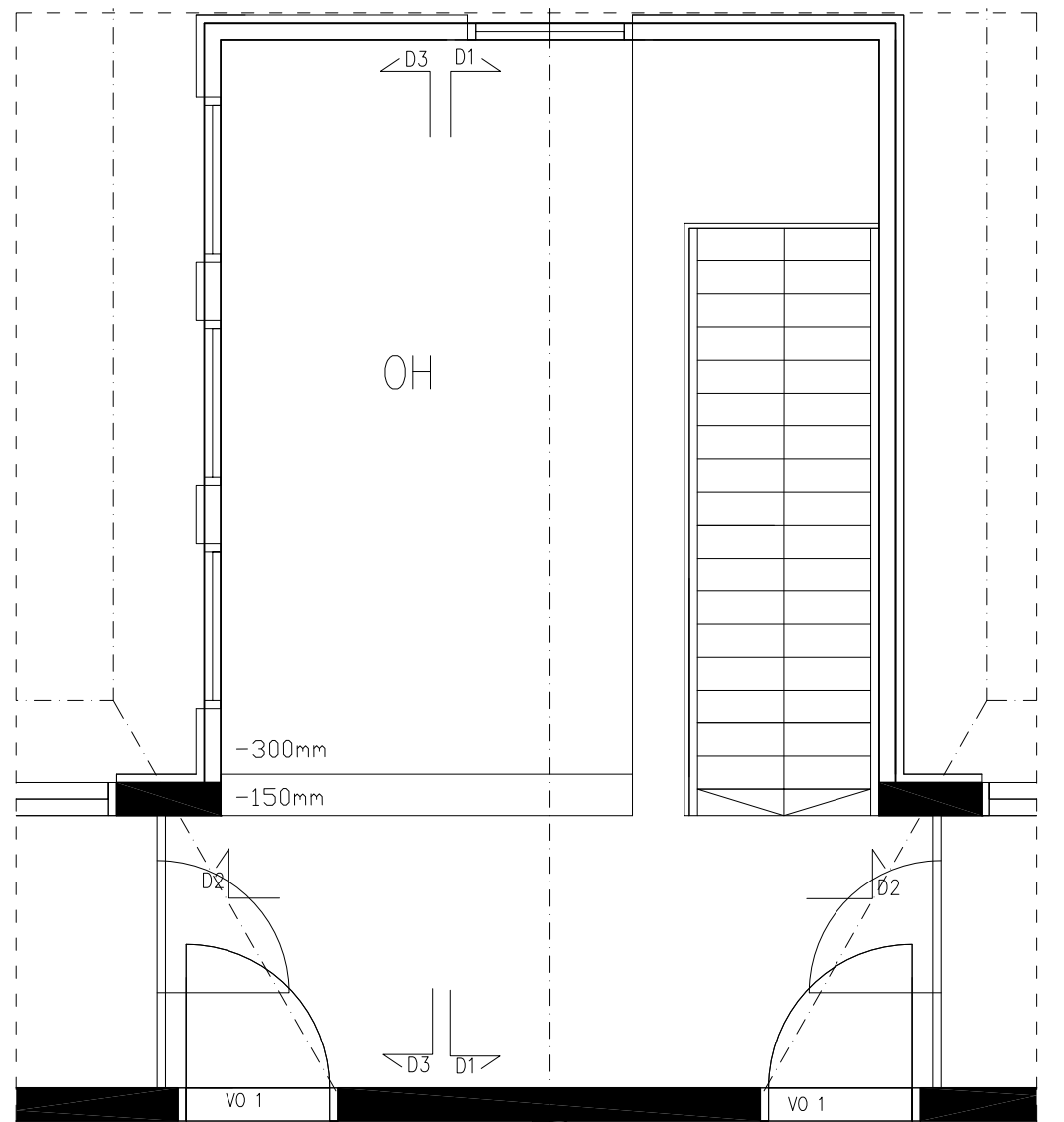
Kylpyhuoneen toimintojen sijoittelu lähti liikkeelle wc:n paikasta. Wc: on sijoitettu portaiden alle, jossa on matalampi korkeus, koska sen kohdalla ei seistä. Suihku sai oman nurkkauksensa niin, ettei vesi roisku kaikkialle. Allaskalusteelle jää hyvin tilaa vastakkaiselle seinälle. Sijoittamalla toiminnot näin, saadaan hyvä kulkuväylä molempien ovien välissä. Olen tietoisesti valinnut moderneja kalusteita sen takia, että kylpyhuone on uusi tila vanhassa talossa ja se saa erottua muista tiloista.

KEITTIÖ / 1. KERROS

Keittiön toimintojen sijoittelu sujui hyvin luontevasti. Maksimoidakseni kaappitilaa, sijoitin kaapit ja kodinkoneet niille seinille joissa ei ole ikkunoita. Makuuhuoneen vastakkaiselle seinälle laitoin liedin koska silloin se on lähellä hormia, jos sen kytkee siihen. Tähän tulee myös vesipiste ja pesukoneet. Lyhyemmälle seinälle sijoitin korkeat kaapit ja jääkaappi/pakastimen koska pitempi seinä oli sopivampi tasolle ja yläkaapeille. Puuhella siirretään vanhasta keittiöstä uuteen. Puuhella on turha hävittää, koska siitä on hyötyä lämmityksen ja ruoanlaiton kannalta. Vanhat keittiökaapin ovet on tullut uudelleen käyttöön yläkaapeissa.

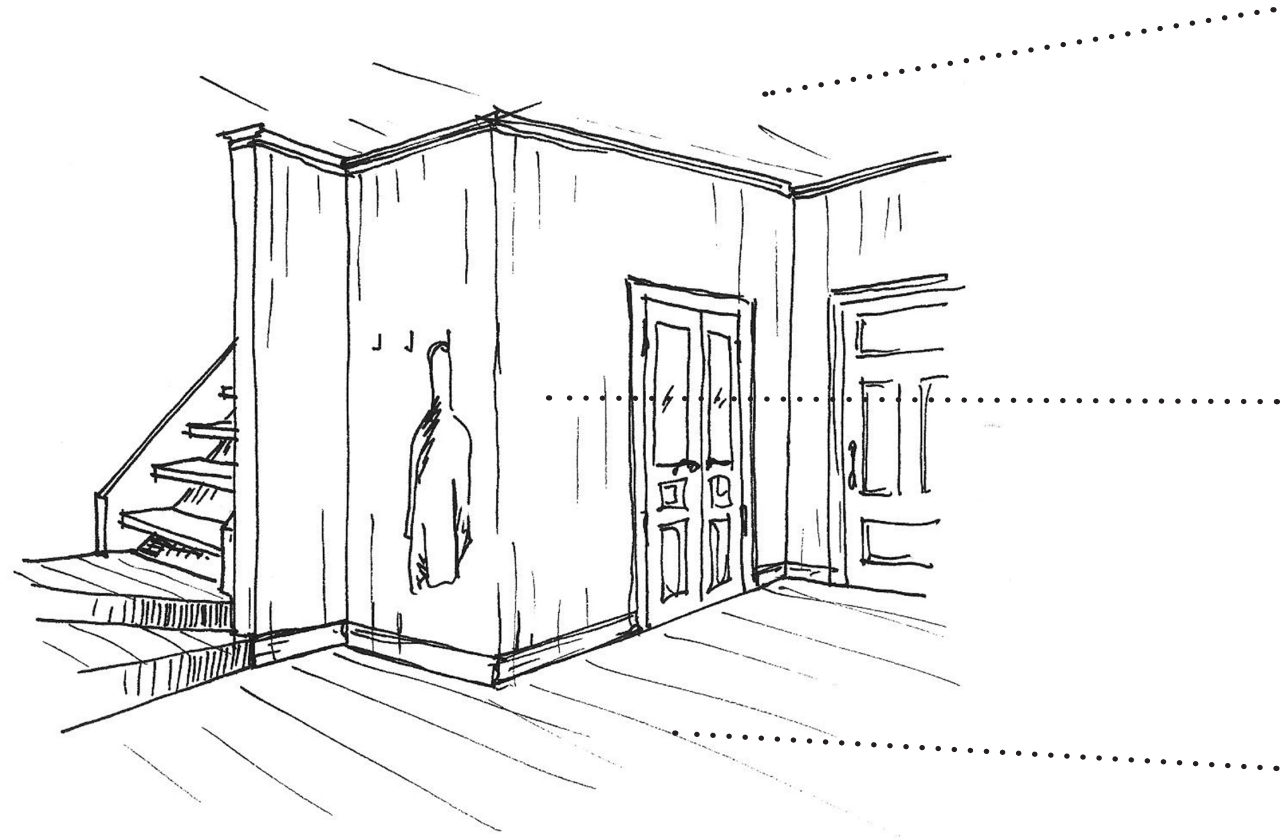

OLOHUONE / 2. KERROS

Tässä tilassa on tällä hetkellä vain yksi ikkuna joten lisäsin ikkunoita länsipuolelle, niin että tilaan tulee enemmän valoa. Portaiden ympäri jatkuu samalla korkeudella oleva taso kun muun yläkerran lattia. Tein tämän sen takia, että saadaan laskutilaa ja huoneen päätyyn syntyy toinen tila, eli lepo- tai lukunurkka. Kaiteeksi suunnittelin modernimpaa ohkaista rimoitusta joka jatkuu kattoon asti. Tämä rajaa ja luo selkeyttä tilaan.

7.2 PINTAMATERIAALIT

Tarkemmat tiedot pinnoista ja materiaaleista huonekorteissa (liite 5)

Kuva 39: Helmipaneeli (Lowes 2014)

Maalattu 95mm helmipaneelia
(Vesiohenteinen maali sävy vit-
ivalkoinen A)

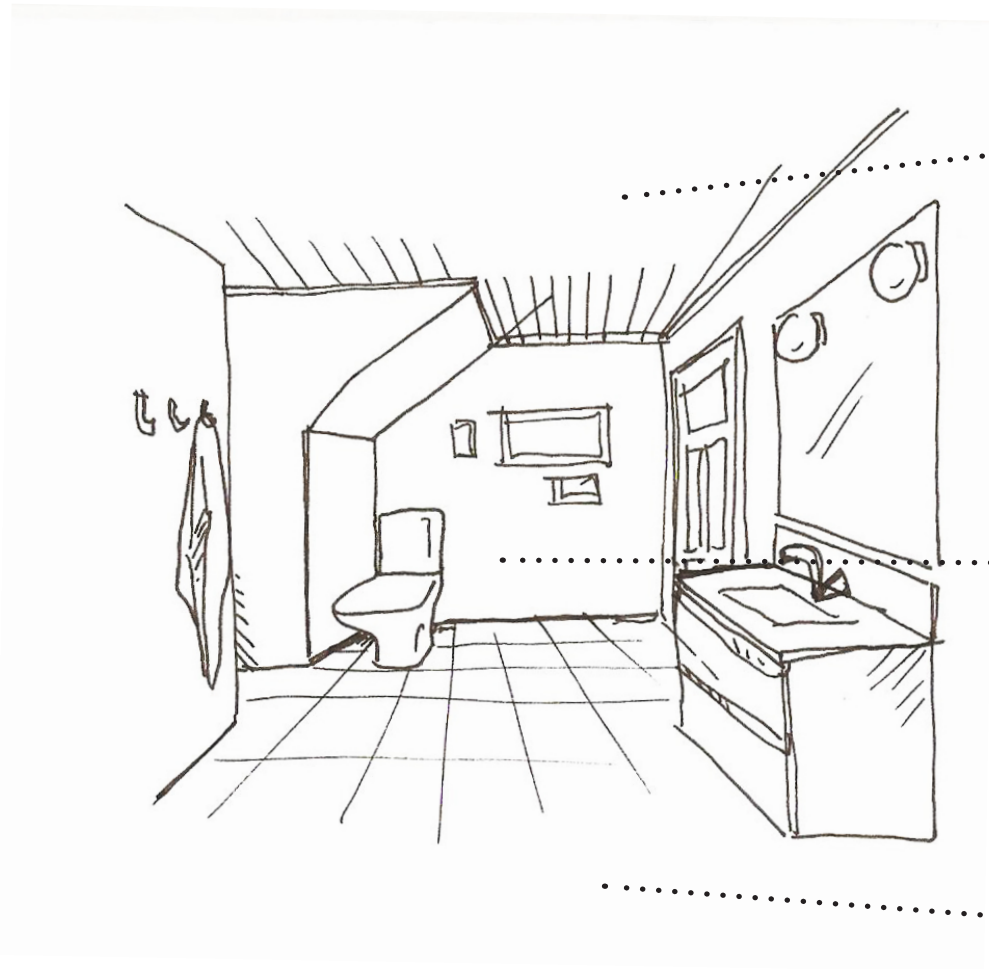

Kuva 39: Helmipaneeli (Lowes 2014)

Maalattu 95mm helmipaneelia
(Uula pellavaöljymaali sävy 00
Valkoinen (P))

Maalattu mättylauta 120 mm
(Uula pellavaöljymaali sävy 8506
Helmi H1)

Kuva 39: Helmipaneeli (Lowes 2014)

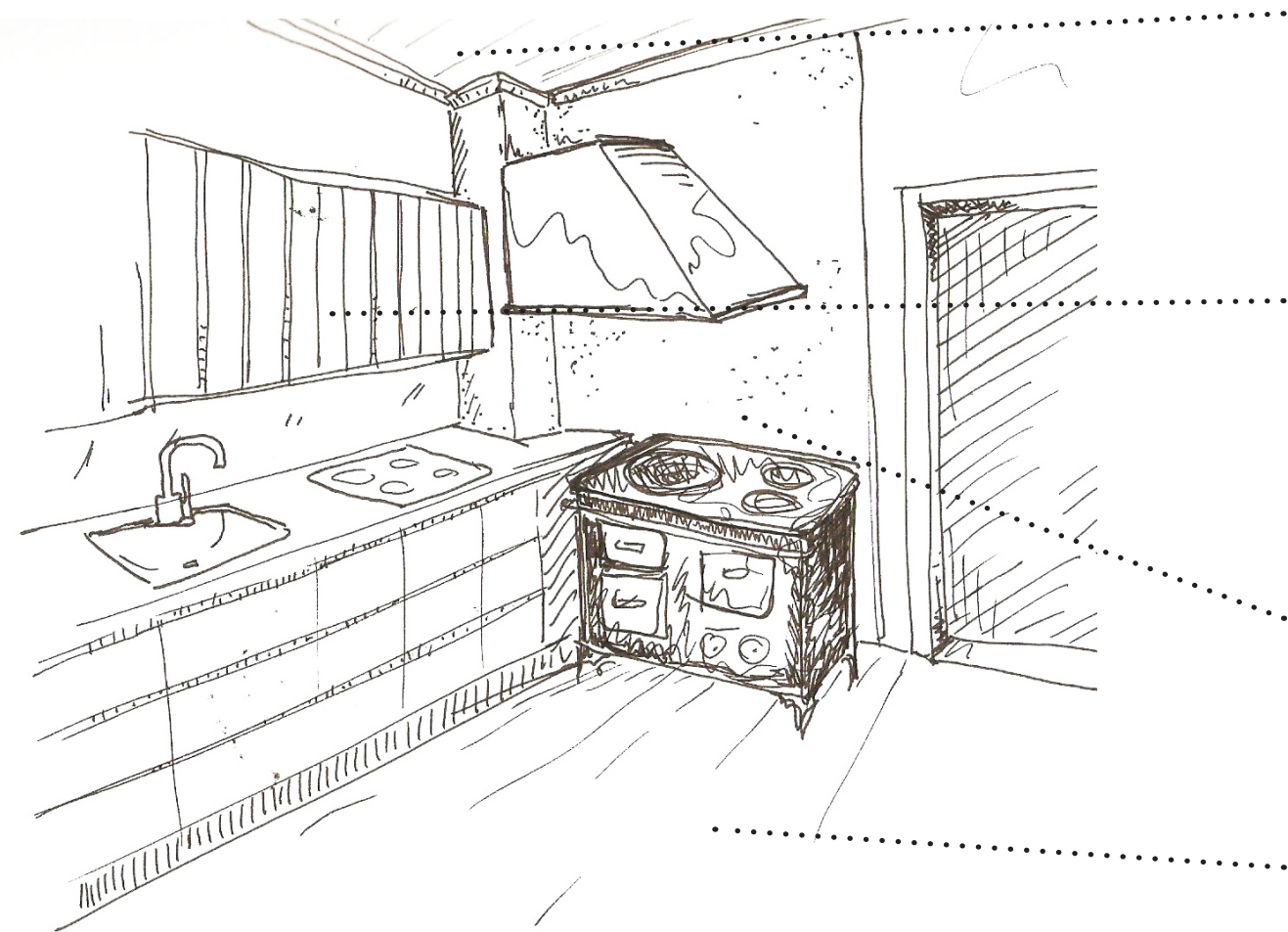
Maalattu 95mm helmipaneelia
(Vesiohenteinen maali sävy vit-
ivalkoinen A)

Kylpyhuoneisiin soveltuva sisustus-
laasti lattialaatan vaaleamman sävyn
mukaan

Lattialaatta 20x20cm

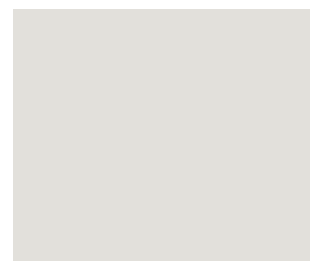

Kuva 39: Helmipaneeli (Lowes 2014)

Maalattu 95mm helmipaneelia
(Vesiohenteinen maali sävy vit-
ivalkoinen A)

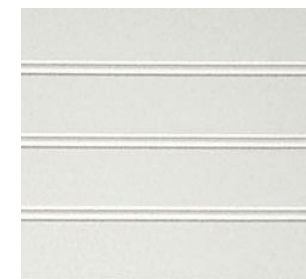
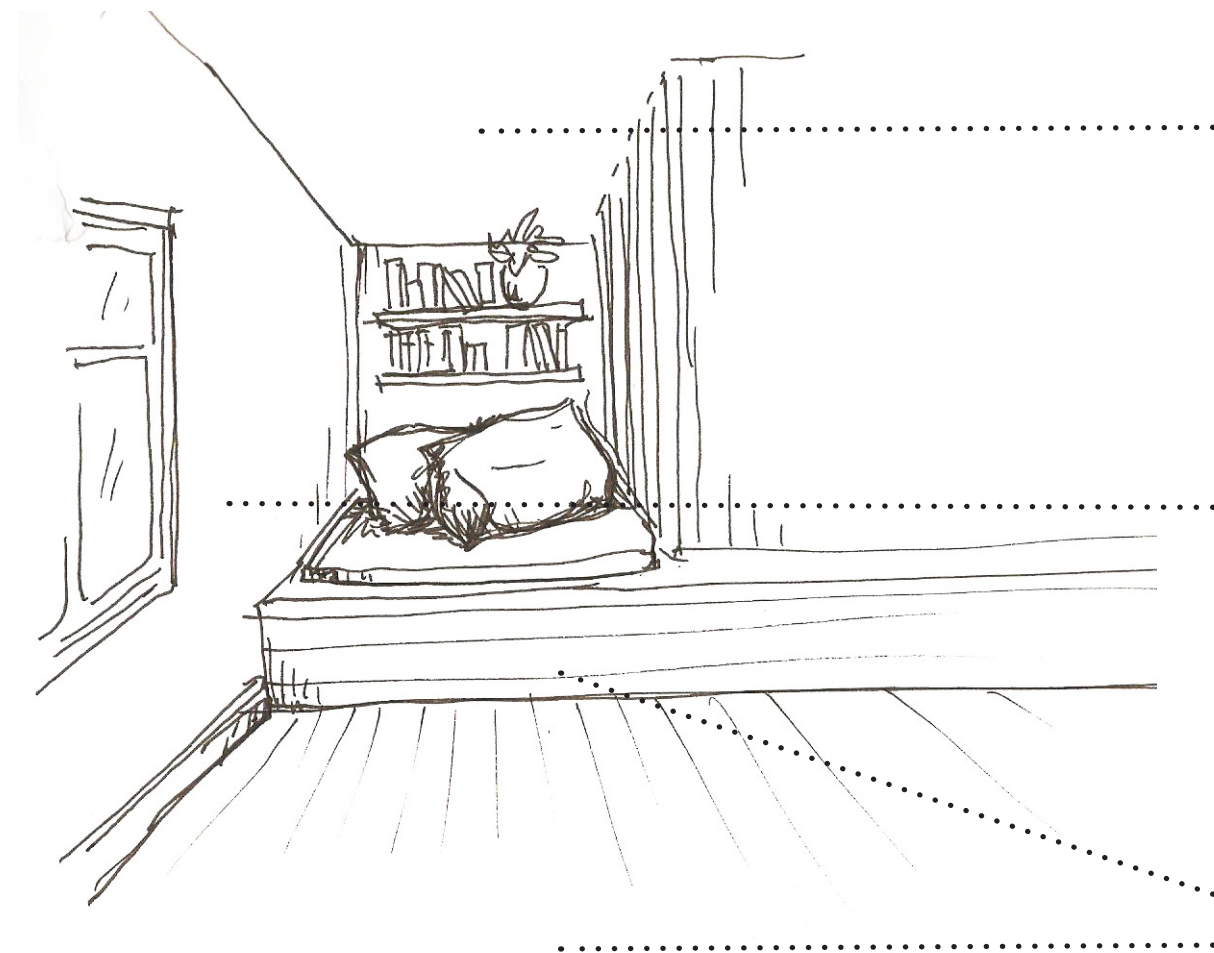
Vaalean värimaailman kontrastiksi
vanhat keittiökaapit yläkaapeiksi.
Alakaapit valkoiset.

Maalattu huokolevy
(Vesioheinteinen maalil sävy
Tikkurila G487)

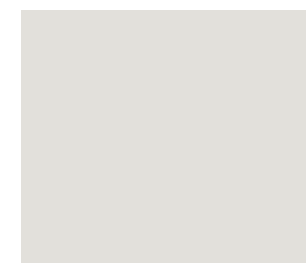

Maalattu mäntylauta 120 mm
(Uula pellavaöljymaali sävy 8506
Helmi H1)

Kuva 39: Helmipaneeli (Lowes 2014)

Maalattu 95mm helmipaneelia
(Vesiohenteinen maali sävy vit-
ivalkoinen A)

Maalattu huokolevy
(Vesioheinteinen maalil sävy
Tikkurila G487)

Maalattu mäntylauta 120 mm
(Uula pellavaöljymaali sävy 1509
Usva H2)

8. YHTEENVETO JA ARVIOINTI

Tavoitteena oli suunnitella vapaa-ajan asunnolle korjausrakentamissuunnitelma niin, että talon toiminnallisuus ja materiaalit säilyisivät monta kymmentä vuotta eteenpäin tulevalle sukupolvelle. Jotta suunnitelmani visuaaliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuisivat, perehdyin talomme historiaan ja alkuperään sekä perinnerakentamiseen.

Aloitin opinnäytetyöprosessini hankkimalla tietoja Hangon työläisasunnoista ja arkkitehtuurista, perinnerakentamisesta ja keräämällä materiaaleja, kuten vanhoja piirustuksia ja kuvia talosta. Näiden pohjalta oli helppo ryhtyä pohtimaan ja suunnittelemaan toiminnallisia ja visuaalisia ratkaisuja.

Keskityin alussa liikaa tekstin tuottamiseen ja materiaalin keräämiseen. Suunnittelu olisi pitänyt aloittaa varhaisemmassa vaiheessa ja tarpeen mukaan kerätä lähdeaineistoa. Lähdeaineiston kerääminen on toki tärkeää alkuvaiheessa, jotta pääsee käyntiin ja pystyy ohjaamaan omaa suunnittelua oikeaan suuntaan. Lähdeaineiston löytäminen ja aiheen relevanssin arvioiminen oli haasteellista, mutta suunnitteluvaiheessa tämä helpottui merkittävästi kun tiesi mistä aiheesta tarvitsi tiedon.

Olen kuitenkin tyytyväinen lopputulokseeni. Toiminnallisuus, materiaalit ja historian säilyminen ovat vahvasti ohjanneet suunnitelmaani ja tekivät suunnittelusta haasteellista. Sopivia ratkaisuja oli vaikea löytää niin, että kaikkia suunnittelua ohjaavia seikkoja olisi huomioitu. Olen aika varma että tein oikeita valintoja ja tästä tuli mielestäni toiminnallinen ja kaunis kokonaisuus.

Tämä oli minulle tärkeä ja ajankohtainen aihe, joka sopi hyvin opinnäytetyöaiheeksi. Olen itse kiinnostunut korjausrakentamisesta ja kotien toiminnallisuuden parantamisesta, joten tämä on varmasti hyödyksi työelämässäni. Haluan jatkossakin työskennellä asuntojen korjausrakentamis- ja uudisrakentamiskohteiden parissa, joten opinnäytetyöni on hyvä johdanto tähän aihealueeseen.

Talon remonttia ajatellen, on hyvä että on olemassa valmis suunnitelma, joka nopeuttaa remontin aloittamista. Suunnitelma ei ole lopullinen, koska yllättäviä ongelmia tulee varmasti vastaan. Uusia ratkaisuja joutuu pohtimaan ja suunnittelemaan uudelleen. Tiukka budjetti ohjaa myös suunnittelua ja lopputulosta, mutta aikomus on seurata suunnitelmaa parhaamme mukaan.

LÄHTEET

G1 Suomen rakentamismääräyskokoelma 2005. Asuntosuunnittelu. Määräykset ja ohjeet 2005.

Museovirasto 2014a. Korjauskortisto 8. Ikkunoiden korjaus <<http://www.nba.fi/fi/File/2117/korjauskortti-8.pdf>>. (Luettu 5.3.2014)

Museovirasto 2014b. Korjauskortisto 25. Märkätila vanhaan taloon <<http://www.nba.fi/fi/File/2132/korjauskortti-25.pdf>>. (Luettu 6.3.2014)

Ringbom, Anette 2002. Rakennusapteen käsikirja. Helsinki: Pic Script OY.

Rinne, Hannu 2010. Perinnemestarin remonttikirja. Painettu EU:ssa.

Rökman, Paulina 2013. Byggmästaren Gustaf Welander (1867–1951) – en arkitektur-analys av arbetarbostäderna i 1920-talets Hangö. Pro gradu. Åbo Akademi.

Siivous.info, 2014. Hirsiseinän puhdistaminen pesemällä.<<http://www.siivous.info/kotityot-siivousohjeet/hirsiseina-puhdistus-pesu>>. (luettu 6.3.2014)

Standertskjöld, Elina 2006. Arkkitehtuurimme vuosikymmenet 1900-1920. Hämeenlinna:Karisto Oy.

Suomirakentaa.fi, 2014. Vanhan hirsitalon korjaaminen. <<http://www.suomirakentaa.fi/tyoohjeet/ulkoseinaet-ja-julkisivut/vanhan-hirsitalon-korjaaminen>>. (luettu 5.2.2014)
Kuvälähteet

Wikipedia 2012. Korjausrakentaminen.<<http://fi.wikipedia.org/wiki/Korjausrakentaminen>>. (luettu 2.2.2014)

KUVALÄHTEET

Kuva 2: Axel Sunquistin piirtämä kuva Hangon Rakennusvalvontavirasto

Kuva 4: Hirsitalon kengittäminen
<http://www.suomirakentaa.fi/images/stories/tyoohjeet/vanhanhirsit2.jpg>

Kuva 13: Ilmari terveysikkuna
Standertskjöld, Elina 2006. Arkkitehtuurimme vuosikymmenet 1900-1920. Sivu 117.Hämeenlinna:Karisto Oy.

Kuva 32: Keittiö
Deko 3/2014. Sivu 21.

Kuva 33: Marrakech Granit
<http://www.marrakechdesign.se/sortiment.html?app=2&product=voltaire---granit-pa-fyra-12-mm-41072>

Kuva 34: Marrakech Voltaire grävit
<http://www.marrakechdesign.se/sortiment.html?app=2&product=voltaire---gravit-50111>

Kuva 35: Marrakech Stone
<http://www.marrakechdesign.se/sortiment.html?app=2&product=stone---milkdove-46105>

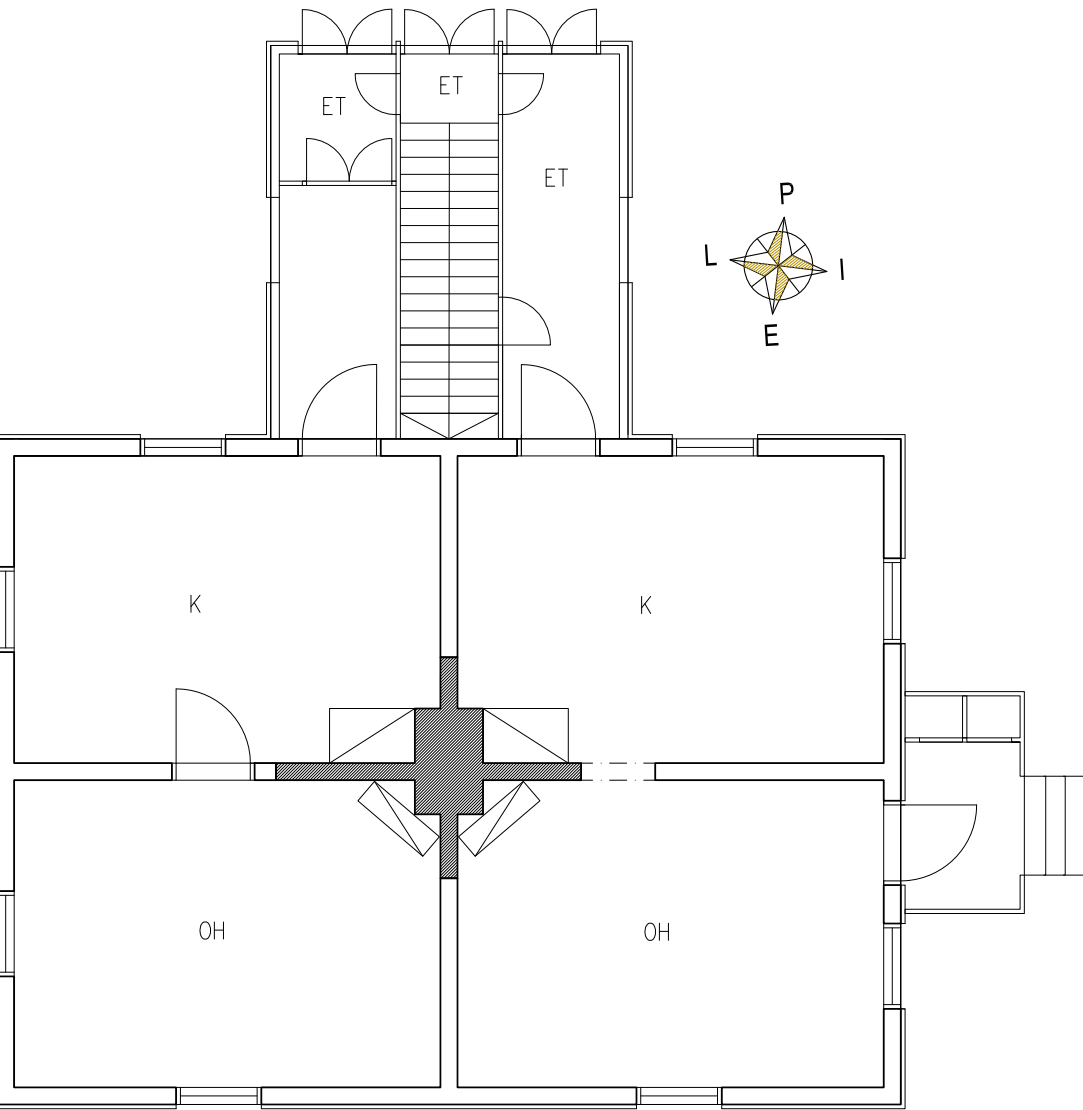
Kuva 39: Helmipaneeli
<http://images.lowes.com/product/converted/765096/765096001392xl.jpg>

LIITTEET

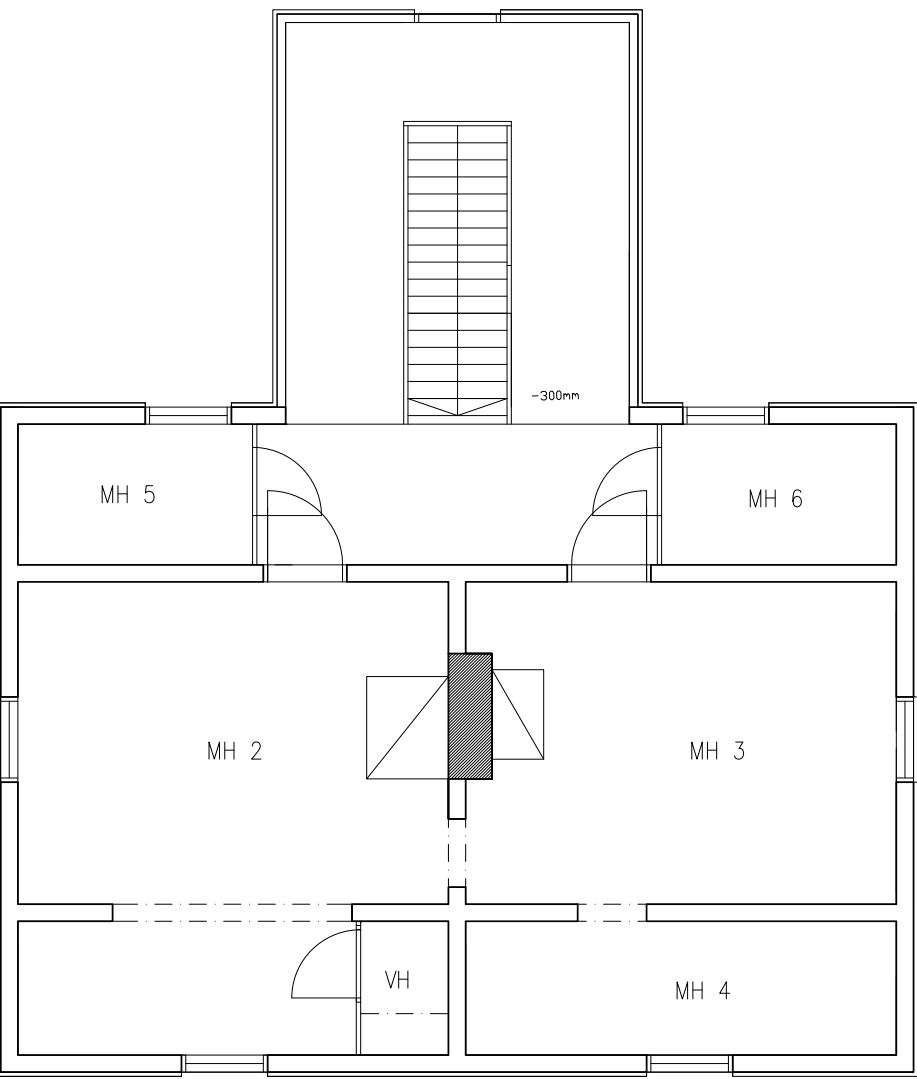

Liite 1: Hangon Kaupungin Asemapiirros, 1909. Hangon Rakennusvalvontavirasto

Liite 2: Alkuperäinen pohja (Ei mittakaavassa)

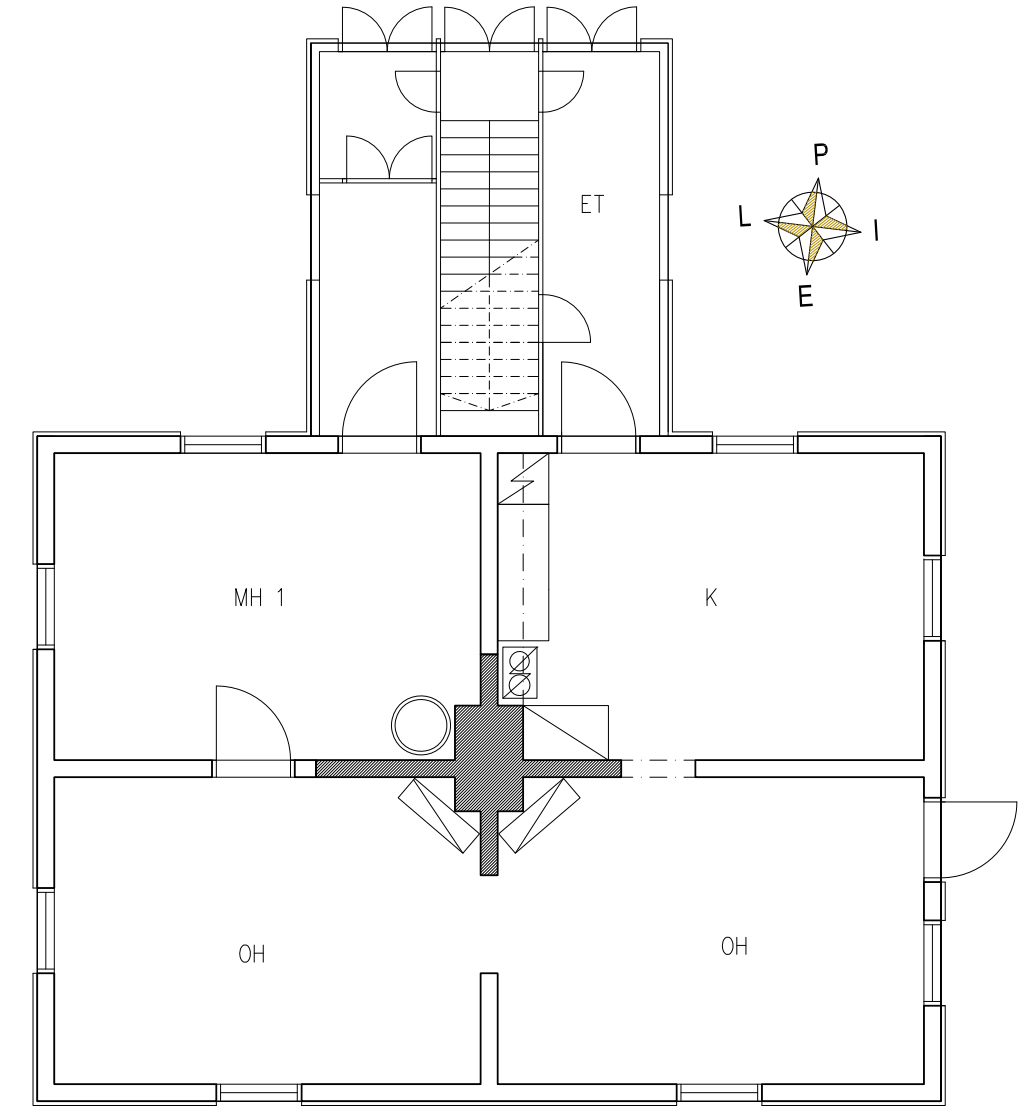

Alakerta

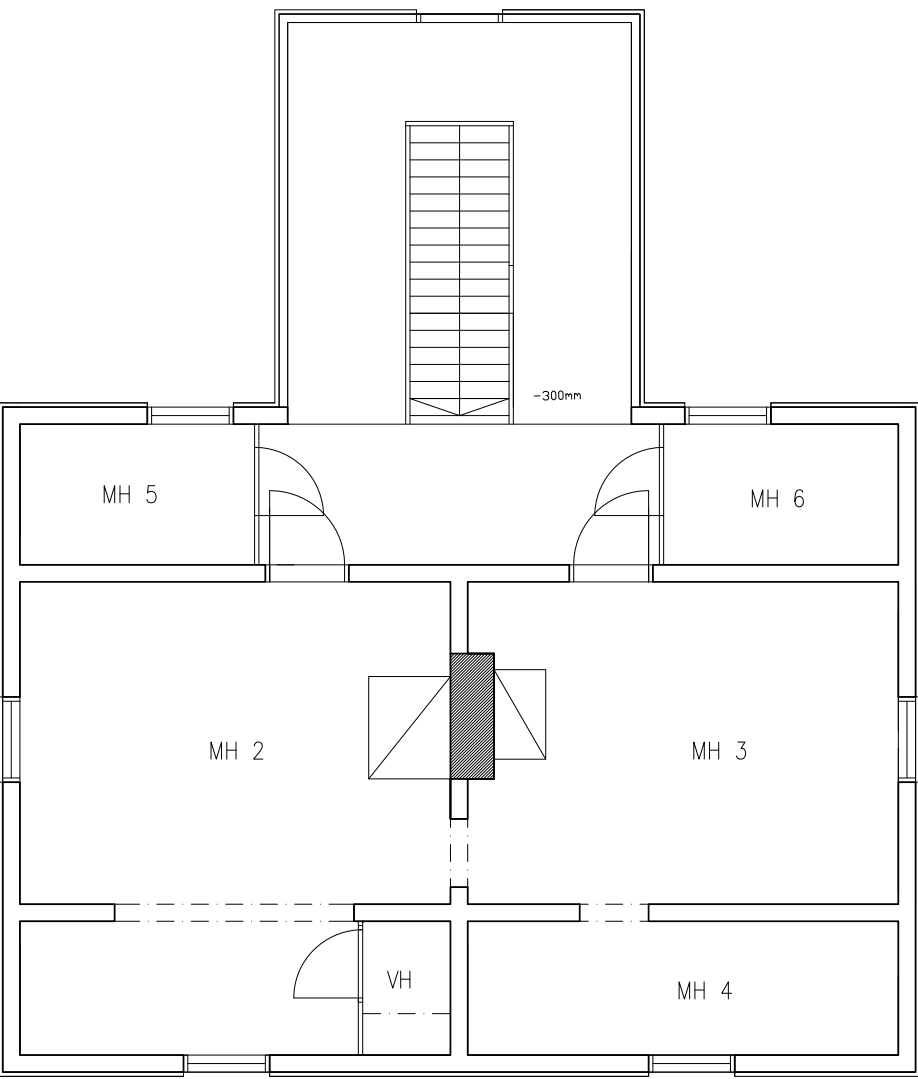

Yläkerta

Liite 3: Nykyinen pohja (Ei mittakaavassa)

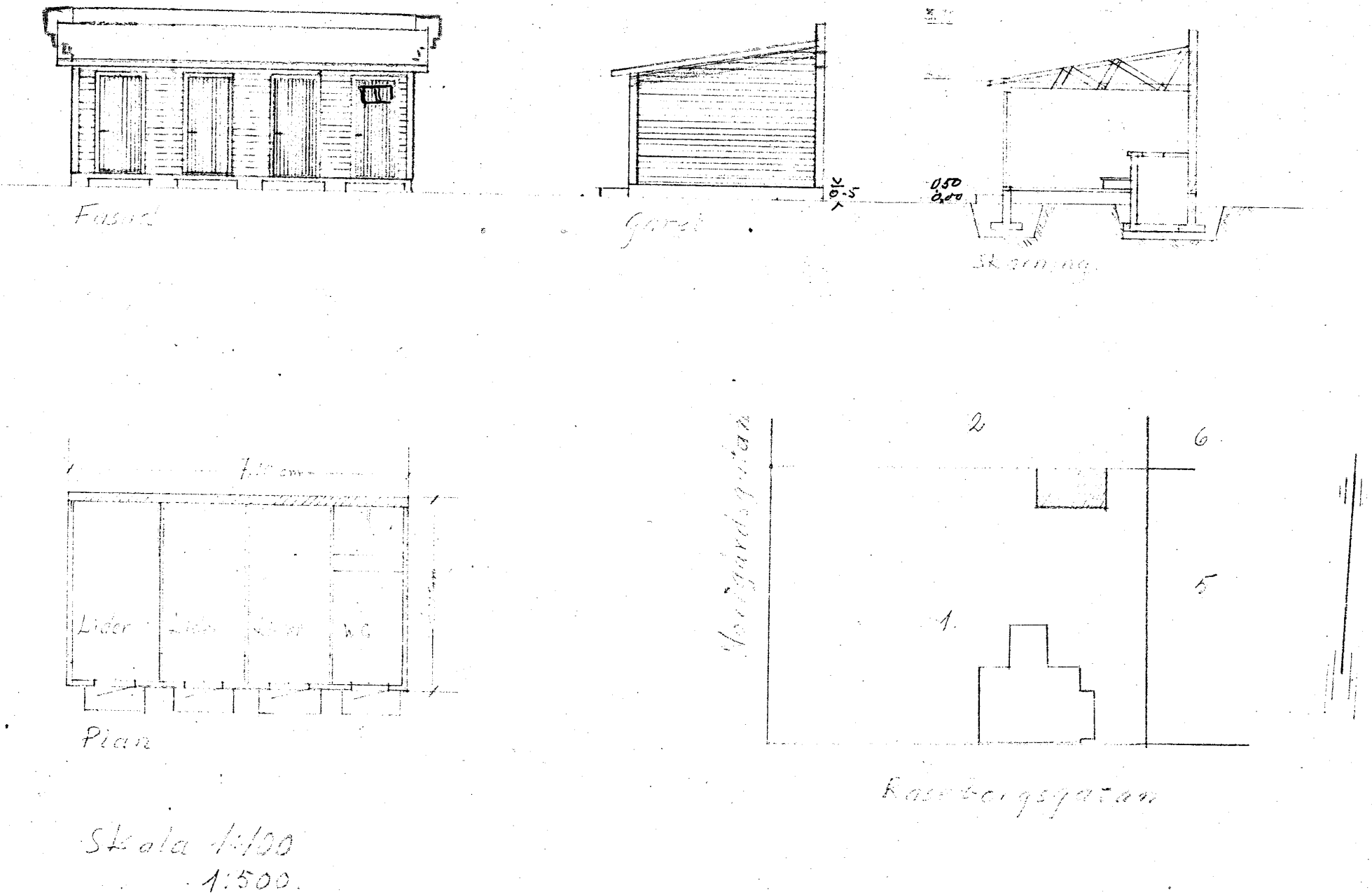

Alakerta

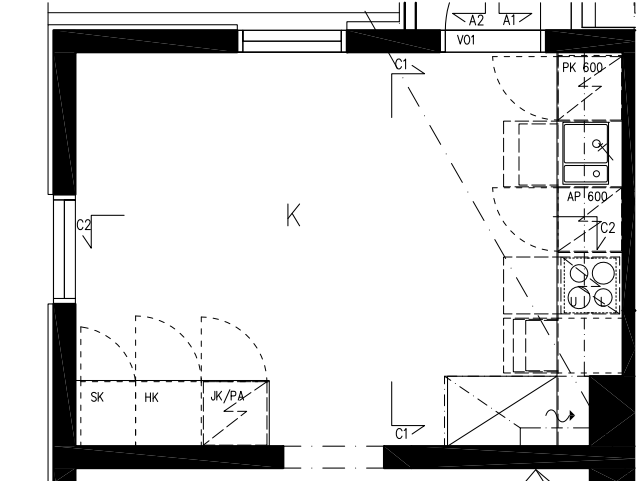
Yläkerta

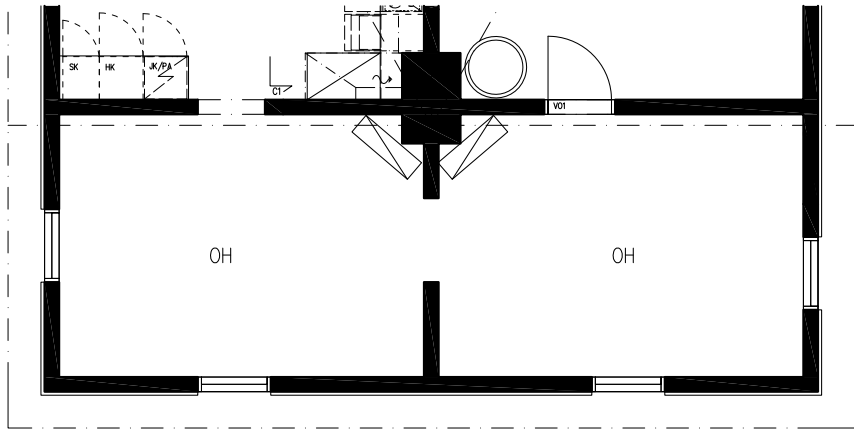
Liite 4: Liiteri, Hangon Rakennusvalvontavirasto (Ei mittakaavassa)

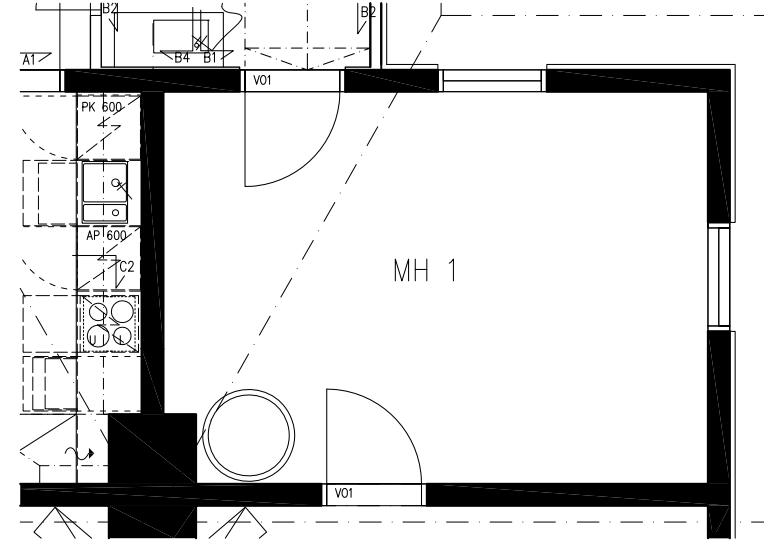

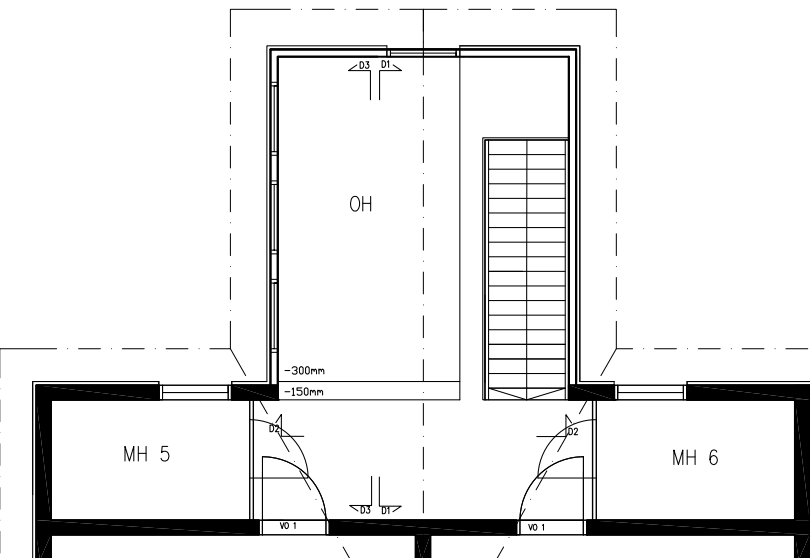
RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 1
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
ET	ETEINEN 1. KERROS	10 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Jos olemassa oleva lankkulattia on käytökelpoinen sitä käytetään uudelleen. Jos lattiaa joudutaan uusimaan sen tilalle asennetaan vähäosainen höylätty mäntylauta 45x120mm Lattia maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 1509 Usva H2. Lattiat käsitellään valmistajan ohjeiden mukaan.		
SEINÄT	Panelointi Kaikkille seinille tulee 95mm mänty helmi-paneeli pystysuuntaisena. Paneelit maalataan Uula pellavaöljymaalilla, sävy 00 Valkoinen (P) valmistajan ohjeiden mukaan		
KATTO	Panelointi Katto paneloidaan 95 mm mänty helmi-paneelilla. Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä vitivalkoinen A valmistajan ohjeiden mukaan.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat höylätään alkuperäisten listojen profiilin mukaan. Listat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy vitivalkoinen A.		
KALUSTEET JA VARUSTEET	Portaat maalataan lattia sävyyn Uula lattiamaalilla. Ulko-ovi (UO 1) teetetään puusepällä samankaltaiseksi kun alkuperäiset ulko-ovet. Väliovet VO 1 ja VO 2 hiotaan ja maalataan Uula ovi- ja ikkunamaalilla sävyyn 00 Valkoinen (P) valmistajan ohjeiden mukaan		

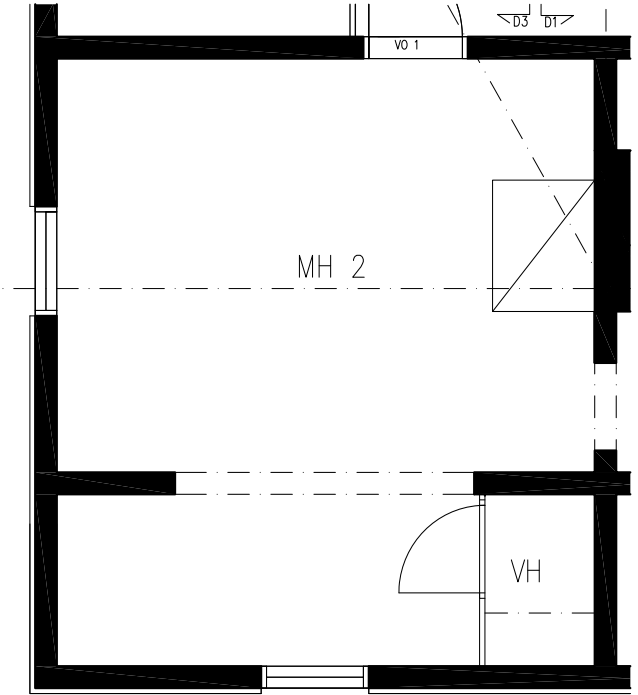
RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 2
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
KH	KYLPYHUONE 1. KERROS	5 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Laatoitetaan Vollair Granit 20cm x 20cm, Marrakech Design, myyjä Aevo. Saumausaineen väri laatan vaalean sävyn mukaan.		
SEINÄT	Sisustuslaasti Microfloor kylpyhuoneeseen soveltuva sisustuslaasti, sävy lattialaatan vaaleamman sävyn mukaan. Pinta käsitellään puolikiilläväksi valmistajan ohjeiden mukaisesti.		
KATTO	Panelointi Katto paneloidaan 95 mm mänty helmi-paneelilla. Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä vitivalkoinen A valmistajan ohjeiden mukaan.		
KALUSTEET JA VARUSTEET	Kalusteet ja varusteet erillisen kylpyhuone projektio piirustuksen mukaan		

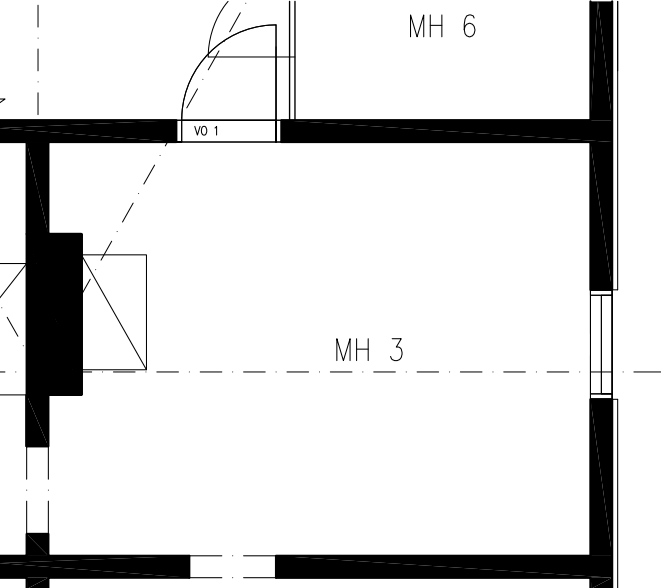
RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 3
			
MITTAKAAVA 1:50			
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
K	KEITTIÖ 1. KERROS	18 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Vähäoksainen höylätty mäntylauta 45x120mm Lattia maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 8506 Helmi H1. Lattiat käsitellään valmistajan ohjeiden mukaan.		
SEINÄT	Seinät levytetään 12mm huokolevyllä. Levyjen päälle tulee makulatuuripaperi jota maalataan vesiohenteisella maalilla sävyyn Tikkurila G487 valmistajan ohjeiden mukaan. Puuhellan kohdalla palomuurit rapataan sileäksi ja maalataan Remontti Ässä maalilla, sävy G487		
KATTO	Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä viitvalkoinen A.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat höylätään alkuperäisten listojen profiilin mukaan. Listat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy viitvalkoinen A.		
KALUSTEET JA VARUSTEET	Kalusteet ja varusteet erillisen keltinö projektin pöytäkirjasta		

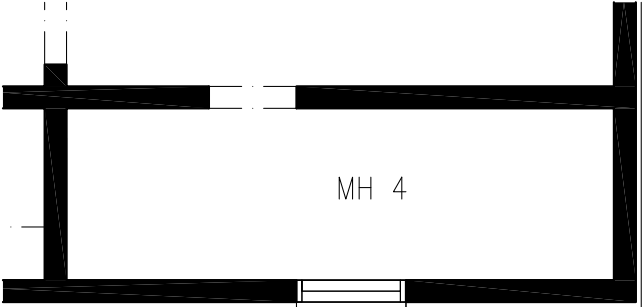
RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 4
			
MITTAKAAVA 1:75			
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
OH	OLOHUONEET 1. KERROS	18 + 18 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Vähäoksainen höylätty mäntylauta 45x120mm Lattia maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 8506 Helmi H1. Lattiat käsitellään valmistajan ohjeiden mukaan.		
SEINÄT	Seinät ei tule muutoksia.Voidaan pestä kevyesti mäntysuopalla. Seinä, josta vanhat kalusteet poistettiin levytetään 12mm huokolevyllä. Levyjen päälle tulee makulatuuripaperi jota maalataan vesiohenteisella maalilla sävyyn Tikkurila G487 valmistajan ohjeiden mukaan. Palomuurit rapataan sileäksi ja maalataan Remontti Ässä maalilla, sävy G487		
KATTO	Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä viitvalkoinen A.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy viitvalkoinen A.		

RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 5
			
MITTAKAAVA 1:50			
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
MH 1	MAKUuhuONE 1. KERROS	18 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Vähäoksainen höylätty mäntylauta 45x120mm Lattia maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 8506 Helmi H1. Lattiat käsitellään valmistajan ohjeiden mukaan.		
SEINÄT	Seinät ei tule muutoksia.Voidaan pestä kevyesti mäntysuopalla. Puolikorkeat paneelit maalataan Uula Pellavaöljymaalilla sävyyn 00 Valkoinen (P) valmistajan ohjeiden mukaan. Seinä, josta vanhat kalusteet poistettiin levytetään 12mm huokolevyllä. Levyjen päälle tulee makulatuuripaperi jota maalataan vesiohenteisella maalilla sävyyn Tikkurila G487 valmistajan ohjeiden mukaan. Palomuurit rapataan sileäksi ja maalataan Remontti Ässä maalilla, sävy G487		
KATTO	Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä viitvalkoinen A.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat höylätään alkuperäisten listojen profiilin mukaan. Listat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy viitvalkoinen A.		

RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 6
			
MITTAKAAVA 1:75			
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
OH, MH 5 MH 5	OLOHUONE, MAKUuhuONEET 5 JA 6 2. KERROS	21 + 4,5 + 4,5 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Vähäoksainen höylätty mäntylauta 45x120mm Lattia maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 1509 Usva H2. Lattiat käsitellään valmistajan ohjeiden mukaan.		
SEINÄT	Seinät levytetään 12mm huokolevyllä. Levyjen päälle tulee makulatuuripaperi jota maalataan vesiohenteisella maalilla sävyyn Tikkurila G487valmistajan ohjeiden mukaan.		
KATTO	Panelointi Katto paneeloidaan 95 mm mänty helmipaneelilla. Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä viitvalkoinen A valmistajan ohjeiden mukaan.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat höylätään alkuperäisten listojen profiilin mukaan. Listat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy viitvalkoinen A.		
MUUTA	Koroke samasta lankusta kun lattia ja maalataan samalla maalilla samaan sävyyn. Pystyrimmutus (kalde) maalataa samaan sävyyn kun katto		

RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 7
			
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
MH 2	MAKUuhuONE 2 2. KERROS	27 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Vähäoksinen höylätty mäntylauta 45x120mm Lattia maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 1509 Usva H2. Lattiat käsitellään valmistajan ohjelden mukaan.		
SEINÄT	Seinät levytetään 12mm huokolevyllä. Levyjen päälle tulee makulatuuripaperia jota maalataan vesiohenteisella maalilla sävyyn Tikkurila G487 valmistajan ohjeiden mukaan.		
KATTO	Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä viitvalkoinen A.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat höylätään alkuperäisten listojen profiilin mukaan. Listat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy viitvalkoinen A.		

RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 8
			
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
MH 3	MAKUuhuONE 3 2. KERROS	19 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Olemassa oleva lankkulattia hiotaan ja maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 1509 Usva H2. Lattiat käsitellään toimittajan ohjeiden mukaan.		
SEINÄT	Seinät levytetään 12mm huokolevyllä. Levyjen päälle tulee makulatuuripaperia jota maalataan vesiohenteisella maalilla sävyyn Tikkurila G487.		
KATTO	Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä viitvalkoinen A.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat höylätään alkuperäisten listojen profiilin mukaan. Listat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy viitvalkoinen A.		

RAASEPORINKATU 15		HUONEKORTTI	SIVU 9
			
TUNNISTE	NIMI	PINTA-ALA	
MH 4	MAKUuhuONE 4 2. KERROS	8 m²	
	MATERIAALI		
LATTIA	Lankkulattia Vähäoksinen höylätty mäntylauta 45x120mm Lattia maalataan Uula puulattiamaalilla, sävy 1509 Usva H2. Lattiat käsitellään valmistajan ohjelden mukaan.		
SEINÄT	Seinät levytetään 12mm huokolevyllä. Levyjen päälle tulee makulatuuripaperia jota maalataan vesiohenteisella maalilla sävyyn Tikkurila G487.		
KATTO	Katto maalataan vesiohenteisella maalilla sävyllä viitvalkoinen A.		
LISTAT	Lattia-, ikkuna-, ovi- ja kattolistat höylätään alkuperäisten listojen profiilin mukaan. Listat maalataan vesiohenteisella maalilla sävy viitvalkoinen A.		